

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

HAYVANLARIN HAKLARININ KORUNMASI İLE HAYVANLARA EZİYET VE KÖTÜ MUAMELELERİN ÖNLENMESİ İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU (10 / 102, 461, 682, 977, 981, 982) TUTANAK DERGİSİ

8'inci Toplantı 27 Haziran 2019 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- SUNUMLAR

1.- Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Zoonotik ve Vektörel Hastalıklar Daire Başkanı Dr. Seher Topluoğlu'nun, zoonotik ve vektörel hastalıklar ile özellikle sokak hayvanlarına ilişkin yaşanan sağlık sorunları hakkında sunumu

2.- Deniz Memelileri ve Yunus Parkları Derneği İkinci Başkanı İsmet Parmak'ın, Türkiye'de sektör olmaları ve faaliyetlerini kanunlar çerçevesinde yürütmeleri için yapılması gerekenler ile haklarında kamuoyundaki olumsuz konular hakkında sunumu

3.- Avukat İlhan Temel'in, dolphinariumların dünyadaki ve Türkiye'deki

durumu, bunların gerekliliği ile deniz memelilerinin ithalatındaki işlemler hakkında sunumu

4.- Veteriner Hekim Olgun Aslan'ın, Türkiye'de yunuslar konusunda yetkili bölüm ve veterinerin olmasının gerekliliği hakkında sunumu

5.- Deniz Memelileri ve Yunus Parkları Derneği Üyesi Cenk Gökalp'ın, yunusların eğitimi ve yunuslarla terapi hakkında sunumu

6.- Deniz Memelileri ve Yunus Parkları Derneği Üyesi Yavuz Buğday'ın, Japonya'dan yunus getirilmesi süreci hakkında sunumu

7.- Denge Veterinerlik Hizmetleri Yönetim Kurulu Başkanı Murat Şahin'in, mobil kısırlaştırma hizmeti ve bu hizmeti yaparken karşılaştıkları sorunlar ile haklarında kamuoyundaki olumsuz konular hakkında sunumu

8.- Denge Veterinerlik Hizmetleri Temsilcisi Yusuf Recai Kandur'un, mevcut 5996 sayılı Kanun uygulamaları hakkında sunumu

9.- Kuş gözlemcisi Emin Yoğurtçuoğlu tarafından, yaban hayvanları ve kuşlarla ilgili gözlemleri ve yaban hayatını korumak için yapılması gerekenler hakkında sunumu

III.- ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELER

1.-Denge Veterinerlik Hizmetleri Temsilcilerinin ve Kuş Gözlemcisi Emin Yoğurtçuoğlu'nun yaptıkları sunumlara ilişkin görüşmeler

HAYVANLARIN HAKLARININ KORUNMASI İLE HAYVANLARA EZİYET VE KÖTÜ
MUAMELELERİN ÖNLENMESİ İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ
AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU

(10 / 102, 461, 682, 977, 981, 982)

8'inci Toplantı

27 Haziran 2019 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Hayvanların Haklarının Korunması ile Hayvanlara Eziyet ve Kötü Muamelelerin Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 11.05'te açılarak iki oturum yaptı.

Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Zoonotik ve Vektörel Hastalıklar Daire Başkanı Dr. Seher Topluoğlu tarafından, zoonotik ve vektörel hastalıklar ile özellikle sokak hayvanlarına ilişkin yaşanan sağlık sorunları,

Deniz Memelileri ve Yunus Parkları Derneği İkinci Başkanı İsmet Parmak tarafından, Türkiye'de sektör olmaları ve faaliyetlerini kanunlar çerçevesinde yürütmeleri için yapılması gerekenler ile haklarında kamuoyundaki olumsuz konular,

Avukat İlhan Temel tarafından, dolphinariumların dünyadaki ve Türkiye'deki durumu, bunların gerekliliği ile deniz memelilerinin ithalatındaki işlemler,

Veteriner Hekim Olgun Aslan tarafından, Türkiye'de yunuslar konusunda yetkili bölüm ve veterinerin olmasının gerekliliği,

Deniz Memelileri ve Yunus Parkları Derneği Üyesi Cenk Gökalp tarafından, yunusların eğitimi ve yunuslarla terapi,

Deniz Memelileri ve Yunus Parkları Derneği Üyesi Yavuz Buğday tarafından, Japonya'dan yunus getirilmesi süreci,

Denge Veterinerlik Hizmetleri Yönetim Kurulu Başkanı Murat Şahin tarafından, mobil kısırlaştırma hizmeti ve bu hizmeti yaparken karşılaştıkları sorunlar ile haklarında kamuoyundaki olumsuz konular,

Denge Veterinerlik Hizmetleri Temsilcisi Yusuf Recai Kandur tarafından, mevcut 5996 sayılı Kanun uygulamaları,

Kuş gözlemcisi Emin Yoğurtçuoğlu tarafından, yaban hayvanları ve kuşlarla ilgili gözlemleri ve yaban hayatını korumak için yapılması gerekenler,

Hakkında sunum yapıldı.

Denge Veterinerlik Hizmetleri Temsilcilerinin ve Kuş Gözlemcisi Emin Yoğurtçuoğlu'nun yaptıkları sunumlara ilişkin görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 17.27'de toplantıya son verildi.

27 Haziran 2019 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati:11.05

BAŞKAN : Mustafa YEL (Tekirdağ)

BAŞKAN VEKİLİ : Nevzat CEYLAN (Ankara)

SÖZCÜ : Jülide İSKENDEROĞLU (Çanakkale)

KÂTİP : Zeynep YILDIZ (Ankara)

(Oturum, Başkan Vekili Nevzat Ceylan tarafından açıldı)

BAŞKAN – Değerli katılımcılar, çok değerli milletvekilleri, değerli misafirler; bugün aramızda Seher Topluoğlu Hanımefendi var. Kendileri Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğünde Zoonotik ve Vektörel Hastalıklar Daire Başkanımız. Bugün, bu saatte, inşallah Seher Hanım'ı dinleyeceğiz.

Ben hoş geldiniz diyorum herkese.

İyi bir çalışma ortamı olması dileğiyle Seher Hanım'a sözü bırakıyorum.

Önce kendinizi kısaca tanıttikten sonra sunumunuza geçerseniz memnun oluruz.

II.- SUNUMLAR

1.- Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Zoonotik ve Vektörel Hastalıklar Daire Başkanı Seher Topluoğlu'nun, zoonotik ve vektörel hastalıklar ile özellikle sokak hayvanlarına ilişkin yaşanan sağlık sorunları hakkında sunumu

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ZOONOTİK VE VEKTÖREL HASTALIKLAR DAİRE BAŞKANI DR. SEHER TOPLUOĞLU – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben Doktor Seher Topluoğlu, Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Zoonotik ve Vektörel Hastalıklar Dairesi Başkanı olarak görev yapıyorum. Daire Başkanlığımızın görevli ya da sorumlu olduğu alanlar esas olarak zoonotik hastalıklar ama tabii ki yine ülkemizde önemli sağlık sorunu teşkil eden “vektörel hastalıklar” olarak adlandırdığımız, insanlara bulaşı vektör aracılığıyla olan hastalıklarla ilgili de programlar yürütüyoruz.

Bugün sizlere Komisyonun konusunda, gündeminde yer alan, özellikle sokak hayvanları ve köpeklerle ilişkin yaşadığımız sağlık sorunları ya da halk sağlığı sorunlarına ilişkin hastalıklardan biraz daha ağırlıklı olarak bahsedeceğim.

YUNUS KILIÇ (Kars) – Hocam özür dilerim.

Benden başka burada hekim yok, kayıtlara geçiyor, heyet bilgileniyor, biraz daha böyle halk diline uygun olarak anlatırsanız daha çok yararlanırsınız.

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ZOONOTİK VE VEKTÖREL HASTALIKLAR DAİRE BAŞKANI DR. SEHER TOPLUOĞLU – Tabii ki hocam.

Şöyle, ben kısa bir girişle başlamak istedim aslında hani “Zoonotik hastalık nedir, zoonozlar nedir?” diye bir genel tanımlamayla başlamayı uygun gördük. Zoonoz, zoon hayvan demek, noses de hastalıklar yani hayvan hastalıkları olarak, daha doğrusu hayvanlardan insanlara geçen hastalıklar

olarak tanımlanabilir. Dünya Sağlık Örgütü de bunu iki taraflı bir geçiş olarak tarif ediyor, omurgalı hayvanlardan insanlara, insanlardan da hayvanlara geçen hastalıklar veya enfeksiyonlar olarak tarif ediyor.

Zoonotik hastalıklar, esas olarak hayvanların hastalığı ancak bir şekilde genelde rastlantısal olarak insanların da maruz kaldığında hastalıklara sebep olan etkenleri ya da hastalıkları tarif ediyor.

Zoonozlar, özellikle son dönemde sadece ülkemizde değil dünyada gittikçe önem kazanan hastalıklar ve insanlarda toplum kaynaklı enfeksiyonların büyük bir kısmını hatta yarısından fazlasını, bulaşıcı hastalıkların yarısından fazlasını zoonotik enfeksiyonlar oluşturuyor. Son on yılda yapılan değerlendirmelerde ortaya çıkan bütün enfeksiyon hastalıklarının da yüzde 75'i zoonotik karakterli.

Yine, bir diğer özelliği zoonotik hastalıkların ya da zoonozların biyoterörizm ajanları olarak da kullanılabiliyorlar. Tularemi, şarbon, bruselloz hani çok sık olarak duyduğumuz zoonotik enfeksiyonlar. Biyoterör ajanıyla kullanılabilme olasılıklarından dolayı da dünyada gündemde olan hastalıklar ya da etkenler. Bu nedenle de tabii ki biz Sağlık Bakanlığı olarak zoonotik hastalıklara özellikle önem veriyoruz ve bu konuda da çok yoğun çalışmalar yürütüyoruz. Ama tabii ki takdir edersiniz ki zoonotik olarak tarif ettiğimiz bu enfeksiyonlar temelde hayvan sağlığını da ilgilendiren, hayvanlarda da hastalık oluşturmaya vesilesiyle iş birliği içerisinde ancak çözümlenebilen, çözümlenebilecek tedbirlerin alınmasıyla başarılabilecek, halkın da sağlığının korunmasına vesile olabilecek hastalıklar.

Son dönemlerde özellikle dünyada çok fazla gündeme gelmesinin sebeplerinden bir tanesi, genel olarak bir artış trendi izleniyor zoonotik enfeksiyonlarla ilgili. Bunun da en temel sebepleri dünyadaki doğada yapılan ekolojik değişiklikler, özellikle “yaban hayatı” diye adlandırdığımız alanların genişlemesi, daralması ya da bu noktalarda insanlarla kesişme noktalarının artması. Nüfus artışı, kent ve kır nüfustaki nüfusların oransal değişiklikleri, çeşitli sebeplerle özellikle “sosyoekonomik faktör” olarak adlandırdığımız göçler, yine mevsimlik işçiler nedeniyle belirli bir bölgede daha önce görülmeyen enfeksiyonların yayılımına kolaylık sağlıyor. Keza iklim değişikliği, iklim değişikliğindeki tüm değişiklikler zoonotik enfeksiyonların paternini etkiliyor. İşte yine vektörle bulaşma yollarından da bahsettiğimiz gibi, vektörle bulaşan hastalıklarda özellikle iklim değişikliği sebebiyle bu hastalıkların insanlardan insana ya da hayvanlardan insana bulaşmasına vektörlük eden, aracılık eden, taşıyıcılık eden canlıların döngüsünü de etkilediği için iklim değişikliğine bağlı bu canlıların sayılarında artıştan kaynaklı yansımalar yaşıyoruz. Bu da insanlara olan etkilerine, zoonozların insanlarda artışına sebep olabiliyor. Sulu tarım faaliyetleri doğal olarak yine bu vektör olarak adlandırdığımız sivrisinek, tatarcık, kene gibi canlıların artışında rol oynuyor.

Uluslararası ulaşım çok önemli. Uluslararası ulaşımın artması daha önce ülkemizde var olmayan, diğer ülkelerde var olan pek çok hastalığın ülkemize de girmesini kolaylaştırıyor, daha doğrusu ülkemizde tehdit oluşturuyor bu hastalıkların girmesi. Bu nedenle bizler Bakanlık olarak sadece mevcut hastalıkların korunması, önlenmesi ya da bunların kontrolüne yönelik çalışmaların yanı sıra ayrıca, ülkemiz açısından uluslararası boyutta risk oluşturabilecek tüm sağlık tehditlerine karşı da hazırlık programları yürütüyoruz.

Malumları olduğu üzere, şu anda Demokratik Kongo Cumhuriyeti’nde devam eden bir ebola salgını var, ebola da bir zoonotik hastalıktır. Bunların ülkemize gelmemesini, geldiği zaman da en kısa sürede tespitini sağlayarak ülkemize yayılmasını önleyici tedbirler alıyoruz. Bu hastalıklardan bir tanesi sıtma, artık ülkemizde yerli sıtma vakası görmüyoruz, büyük bir başarıyla ülkemizde bu hastalığı yok ettik ancak yine, bu mevcut uluslararası seyahatlerin artması, aynı zamanda bizim ticari ilişkilerimizin de artması vesilesiyle bu hastalığın görüldüğü ülkeleri de bir risk olarak addediyoruz ve çalışmalarımızı kesintisiz olarak devam ettiriyoruz.

Tabii ki bir diğ er artış, yine sokak hayvanlarındaki sayısal artışların maalesef zaman zaman bizim hastalıklarımızın insanlarda görölme sıklığının artmasına sebep olması.

Genel olarak tabii, ben çok tıbbi ve teknik olmamasını sağlamak açısından çok genel bilgiler vermek istedim. Bulaşma yolları, bu hastalıkların insanlara bulaşları nasıl oluyor? Direkt temas yoluyla bulaşabiliyor zoonotik hastalıklar insanlara. Bunların örneğ i şarbon, deri şarbonu, yine geçen yıl Kurban Bayramı döneminde bir gündem oluşturan bir hastalık şarbon hastalığı. Onun dışında kuduz hastalığı, direkt temas olarak adlandırabiliyoruz bulaşımı, ısırıklarla, kuduz virüsünü taşıyan hayvanlarla yakın temasla, en temelde de tabii ki “ısırık” olarak adlandırabileceğ imiz yollarla insanlara bulaşan hastalıklar. “Leptospiroz” diye adlandırdığ ımız bir hastalığ ımız var. Bruselloz özellikle sığırlarda olan bir hastalık ve direkt bu mikrop taşıyan hayvan atıklarına temasla insanlara da bulaşabiliyor. Yine Kırım Kongo kanamalı ateş i bizim zoonotik ve vektörle bulaşan hastalıklar içerisinde ö lkemizde çok önemli yer tutan bir hastalık. En temel Kırım Kongo kanamalı ateş in bulaş ı keneler aracılığıyla olmakla beraber yine bu hastaların yakın temasıyla çıkartılarına ya da hayvanlarla yakın temasla da Kırım Kongo kanamalı ateş i insanlara bulaşabiliyor.

Tabii ki bütün hastalıklarda bulaş yolları tek değ il, birden çok yollarla da bulaşabiliyor ama en genel anlamdaki bulaş yolları üzerinde görüş bildirmeyi, o konuda bir sunum hazırlamayı uygun bulduk.

Ağız yoluyla, su ve besin yollarıyla bulaşan hastalıklarımız var. Bunlardan en başta, tabii ki ö lkemizde de önemli bir halk sağığ ı sorunu olan bruselloz var. Özellikle az piş imiş, çiğ sütle yapılan ürünlerle bulaşan bir hastalık. Kistik ekinokokkozis ve tularemi hastalıklarımız var su ve besin yoluyla bulaşan hastalıklar açısından.

Solunum yoluyla bulaşabilen enfeksiyonlarımız var zoonotik enfeksiyonlar, Q ateş i ya da ö lkemizde tabii ki olmayan akciğ er şarbonu.

Vektör aracılığıyla bulaşan hastalıklarımız var. “Vektör”ün en temel tanımı, aslında “aracılık eden”dir ancak bizim buradaki tarifimizde “arthropoda” diye sınıflandırdığ ımız canlılardan bahsediyoruz biz “vektör” dediğ imizde, temelde de kene, sivrisinek, tatarcık diye adlandırılan sineklerle bulaşan hastalıklar var. Bunlar içerisinde Kırım Kongo kanamalı ateş i -belirttiğ im gibi- leishmaniasis -daha çok “Şark çıbanı” olarak bilinen bir hastalık- bu da kum sinekleriyle bulaşan bir hastalık, veba, pirelerin bulaş döngüsünde yer alan bir hastalık, Batı Nil virüsü enfeksiyonu son dönemde özellikle ö lke ve dünyada önemi artan bir hastalık, lyme hastalığı yine kenelerle bulaşan bir hastalık.

“Plesental geçiş” diye adlandırdığ ımız, anneden çocuğ a geçiş yolları da mümkün zoonotik ve vektörel hastalıklarda. Pek çok hastalığın plesental geçiş i olabiliyor ancak bizim açımızdan, sağığ k açısından en çok önem arz eden hastalıklardan bir tanesi toksoplazmoz, bununla ilgili de daha sonra biraz daha detaylı bilgi paylaşımında bulunacağ ım.

Transplantasyon geçiş de keza pek çok hastalıkta olabilmekle beraber bugünün önemine binaen kuduz örneğ ini vermek istedim burada.

Zoonotik ve vektörle bulaşan hastalık olarak adlandırdığ ımız, Daire Başkanlığ ımız tarafından takip edilen ve program yürüttüğ ümüz 30’a yakın hastalığ ımız var, bruselloz, kuduz, kuduz riskli temas gibi, şarbon gibi daha çok geleneksel zoonotik hastalık olarak adlandırdığ ımız hastalıklarımız var. Hantavirüs enfeksiyonları, sivrisinekle taşınan, sivrisineklerin vektörlük ettiğ i Chikungunya ateş i, Denque virüsü enfeksiyonu, Batı Nil virüsü enfeksiyonu, sıtma gibi hastalıklarımız var.

Yine, kene kaynaklı, kenelerin bulaştırdığı, kenelerden taşınan, daha doğrusu kenelerin vektörlük ettiğ i Kırım Kongo kanamalı ateş i en önemlisidir, kene kaynaklı ensefalit, lyme hastalığı gibi programları takip ediyoruz Sağığ k Bakanlığ ı olarak.

Bunun dışında, tabii ki avian influenza, kuş gribi, MERS-CoV sars gibi enfeksiyon hastalıklarına yönelik de programlarımız var.

Yine, dünya gündeminde yeni ortaya çıkan, bizim “yeniden” diye adlandırdığımız bazı hastalık grupları var, bunların da ülkemize gelmesini engelleyemeye yönelik, önlemeye yönelik programlar yürütüyoruz. Bunlardan bir tanesi son dönemlerde özellikle Brezilya’da yaşanan salgınla gündeme gelen Zika virüsü enfeksiyonları, yine tatarcık ateşi gibi pek çok program yürütüyoruz. Ancak, bu Komisyonun gündemi daha çok sokak hayvanları temelinde olduğu için, ben tüm bu hastalıklarla ilgili çok detaylı bir paylaşımdan öte, daha çok bizleri bu anlamda etkileyen, Bakanlığımızın bize yansımaları olan hastalıklar üzerinde biraz detaylı bilgi vererek devam etmek istiyorum.

Tabii ki bizim için özellikle hastalık olarak kuduz, aynı zamanda kuduz riskli temas sayılarında son yıllarda son derece artış yaşadığımız için öncelikle kuduz hastalığından bahsetmek istiyorum.

Kuduz, insan ve memeli hayvanların çoğunda beyin tutulumu tablosuyla gelişen zoonotik bir enfeksiyon. Dünyada 59 bin civarında bir ölüme sebep oluyor kuduz hastalığı. Ülkemiz de de hâlen hayvan kuduzu yaygın. Tabii ki hayvanlarda kuduz olması, insanlarda da risk oluşturuyor. Ülkemizde kuduza yakalanma ihtimali olan hayvanların başında köpek, kedi, sığır, koyun, keçi, at gibi evcil hayvanların yanı sıra özellikle son dönemde tilki, kurt, çakal, domuz gibi yaban hayatta da pek çok hayvanda kuduz enfeksiyonu, kuduz hastalığı görülüyor.

Hayvanlarda görülmesi insanlarda da bu hastalığın olabilme riskini ya da olasılığını artırıyor. Kuduzla ilgili şansımız, temas olduktan sonra yapılan önleyici uygulamalarla insanlarda hastalığın önlenmesi, kuduzun aşısı var, yine benzer immunoglobulin uygulamalarıyla insanlarda hastalık gelişimini engelleyebiliriz kuduzla ilgili ama tabii ki bu da doğal olarak oldukça yorucu ve ekonomik anlamda da yük getiren bir süreç bizim açımızdan Sağlık Bakanlığı boyutuyla.

Ülkemizde son yirmi yılın vakalarını değerlendirdiğimizde kuduz olan hayvanların yüzde 90’ının evcil hayvanlar olduğunu görüyoruz ve bunların da yüzde 43’ünü köpekler oluşturuyor. Sağlık Bakanlığına da her yıl yaklaşık 250 bin ila 280 bin kuduz riskli temas bildirimi yapılıyor ve maalesef bazen bu aşı uygulamalarımız, immunoglobulin çalışmalarımız olmasına rağmen, nadir de olsa tek tük insan vakalarımız olabiliyor. Tabii ki kuduz, eğer insana geçtikten sonra zamanında müdahale edilip aşısı ve immunoglobulin yapılmazsa maalesef tedavisi olan bir hastalık değil, öldürücü bir hastalık. O nedenle de ölümlere sebep olabiliyor çok tek tük olsa da ülkemizde.

Peki, bizim ülkemizde hangi hayvanlar daha çok bu kuduz riskli temasa sebep oluyor diye baktığımızda da bizim verilerimize göre, yüzde 94’ü köpekler, yüzde 4 kedi, daha az sayıda da vahşi hayvanlar ve diğer hayvanlar sebep oluyor kuduz riskli temasa. Bu vahşi hayvanlar içerisinde özellikle son zamanlarda tilkiyle olan temaslar ön plana çıkmış durumda bizim kayıtlarımıza göre ve “diğer hayvan” dediğimizde bazen çok nadiren ineklerle ilgili riskli temaslarımız olabiliyor. Daha çok kuduz virüsünü almış ineklerin ürünlerinin tüketimine bağlı kuduz şeklinde insanlarda bir teması olabiliyor.

Burada, özetle artışı göstermek istedik açıkçası. Kuduz riskli temasların yıllara göre dağılımına baktığımızda, 2010 yılından beri bir artış trendi izliyoruz. 150 binlerde olan yıllık kuduz riskli temas sayımız son zamanlarda 280 binlere kadar vardı. Malumları olduğu üzere, biz de tabii ki bu her türlü kuduz riskli teması teşkilat olarak değerlendiriyoruz ve bunlara gerekli uygulamaların yapılmasını sağlıyoruz ve bir kuduz riskli temas tespit edilmesi hâlinde o hayvanla temas eden başka kişiler var mı, bunlarla ilgili sahaya çıkıp tek tek araştırıyoruz, inceliyoruz ve riskin durumuna göre de hastalığı önlemek amacıyla müdahalelerde bulunuyoruz ve yaklaşık olarak her yıl bu kuduz aşısı ve immunoglobulin için de Sağlık Bakanlığı olarak 20-25 milyon gibi bir bütçe ayırmak durumunda

kalıyoruz. Tabii ki bu bütçe, sadece bu aşı ve immunoglobulin teminine yönelik ayırdığımız bütçe, bunun ötesinde, tabii ki saha çalışmalarını ya da yapılan sahadaki incelemelerin maliyetini de katarsak çok daha fazla bir maliyete sebep olduğunu söyleyebiliyoruz.

Şu an için de birazdan da bahsedeceğim üzere bir Türkiye Zoonotik Hastalıklar Eylem Planı hazırladık ve bu eylem planının ilk aktivitesi olarak da zoonotik hastalıkların maliyetine yönelik bir çalışma başlatıyoruz. Sadece Bakanlığımızın harcadığı ya da Bakanlığımızın bu konuda ayırdığı bütçe değil o hastalığa yönelik tüm sektörlerin -başta tabii ki Tarım ve Orman Bakanlığı olmak üzere- ayırdığı bütçeleri göz önüne alarak yapılacak bir hesaplama ile zoonotik hastalıkların ülkemize getirdiği mali yükü de daha ulusal boyutta bir hesaplama ile rapor hâline getirme noktasında bir çalışma başlattık. İnşallah, en kısa sürede maliyet konusuyla ilgili daha net bilgiler verebilme durumuna geleceğiz.

Taşra teşkilatımız kuduza riskli temasa yaklaşım olarak bir genelge doğrultusunda hareket ediyor ve bu genelgemizin ekinde de Kuduz Profilaksi Rehberimiz var. Kuduz Profilaksi Rehberi’nde tüm detaylar tarif edilmiş durumda. Hangi riskte nasıl bir yol izlenmesi gerekiyor, riskli durumda kaç doz aşı yapılacak ya da aşı yapıp yapılmayacağı noktasında bir rehber var ve bu rehberin eki olarak da bir algoritmamız var aslında yani her türlü riskli temasa bizler aşı yapmıyoruz, immunoglobulin uygulamıyoruz. Kuduz riskli temasların sınıflandırması var, 4 kategoride sınıflandırdık biz. Bu, yine bilimsel bir kurul tarafından üniversiteden hocalarımızın katılımıyla, yine ilgili sektörlerin de yer aldığı bir komisyon vasıtasıyla hazırlanmış bir algoritmadır. Keza, profilaksi rehberimizi de bilimsel kurullar ve komisyonlar aracılığıyla hazırladık. Buradaki temasın sınıflandırmasına göre teşkilatımız gerekli sınıflandırmayı yapıp o sınıflandırma neticesinde uygulanması gereken, önerilen tedbirler doğrultusunda sahada hareket ediyor. 81 ilde bulunan il sağlık müdürlüklerimiz de her ilde kuduz aşısı uygulama merkezleri belirledi ve her ilde hangi merkezlerde kuduz aşısı uygulanabiliyor, bu noktada da güncel verilerimizi, bilgilerimizi topluma anlık olarak ya da güncellendiği esnada da İnternet sayfalarımızdan da duyuruyoruz, ilgili özel ya da kamu tüm sağlık kuruluşlarıyla bu bilgileri paylaşıyoruz herhangi bir sıkıntı yaşanmaması adına tüm riskli temasların doğru yürütülmesi ya da yönetilmesi açısından. Tabii ki biz...

YUNUS KILIÇ (Kars) – Hocam, özür dilerim. Affedersiniz Başkanım.

Çok haklısınız yani teferruatlı gelmişken hiç olmazsa işe yarasın, anlatalım istiyorsunuz fakat ben başlığınızın çok olacağını bildiğim için, aslında sanıyorum Komisyona lazım olan tarafı biraz da şu, sizi daha fazla yormamak adına: Bir, kuduz vakası Türkiye’de ne kadar görülüyor -çok güzel rakamlar verdiniz- ne kadarı köpekler, ne kadarı kediler kaynaklı? Çünkü, bizim buradan çıkarmamız gereken sonuç aslında bu. Bu tedavi protokolleri falan elbette lazım ama bunlar çok vaktinizi alırsa diğerlerine vakit kalmayabilir, ben başlığınızın fazla olduğunu biliyorum. Bizim Komisyonumuzun amacı şu: Şu anda hâlihazırda sokakta bulunan sokak hayvanlarının, yarı sahipli, sahipsiz hayvanların riskleriyle alakalı bir sunum çünkü bunlarla alakalı bir kanun süreci yürütüleceği için bundan sonra... Nasıl bakmalıyız, ne gibi tedbirlerle bu bahsedeceğimiz bütün hastalıklarla alakalı önlemler hayatımıza yansıyacak ve daha çok bunların yaptırımlarının ne olacağıyla alakalı olduğu için. Ben, tabii aynı zamanda parazitolog olduğum için sizi aslında saatlerce dinlemek isterim, biliyorsunuz aynı taraftayız, belki böyle yürütürsek daha faydalı olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ZOONOTİK VE VEKTÖREL HASTALIKLAR DAİRE BAŞKANI DR. SEHER TOPLUOĞLU – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Zaten takdir edersiniz ki konu çok geniş olunca böyle özetin özetini yapmaya çalıştım, hemen daha özet şekilde devam ediyorum.

Zaten, bahsedeceğim kuduz, kuduz riskli temas, kistik ekinokokkozis ve toksoplazmoz üzerinde bir paylaşımlımız var bu Komisyonda önemli olabileceğini düşündüğümüz hastalıklar.

Yine, kistik ekinokokkozis ülkemizde yaygın olan bir parazit hastalığı. Özellikle, yine köpekler üzerine vurgu yaparsak paraziti taşıyan köpeklerin dışkılarıyla atılan parazit yumurtalarıyla insanlara bulaşan bir hastalık. Tabii, bu parazit su ve yiyeceklere bulaşınca, iyi yıkanmadığı zaman da insanlara geçen bir hastalık.

Kistik ekonokokkozis ile ilgili verilerimize bakarsak, yine bir artış var gibi gözükmeyle beraber, zaten biz vakanın daha da fazla olduğunu kabul ediyorduk Sağlık Bakanlığı olarak ancak bildirimle ilgili farkındalığın artmasına bağlı bildirilen vaka sayısında bir artış olduğunu görüyoruz. Şu an için hâlihazırda 1.700 civarında Bakanlığımıza bildirilen vaka sayısı var ancak SGK kayıtlarında bu sayının daha fazla olduğunu da biliyoruz çünkü tedavi yöntemlerinden birisi ameliyat olan bir hastalık maalesef kistik ekinokokkozis.

Bununla ilgili, daha önce Bakanlığımız tarafından yapılan ulusal bir maliyet çalışmamız yok ancak sahada daha önce bir üniversite hastanemiz tarafından yapılan çalışmada da bir hastanın hastanedeki yatış maliyetinin üç yıl önce 4.500 TL olduğunu biliyoruz. Tabii ki bunu da güncellersek ve vaka sayısı ile çarparsak yine milyonlar üzerinde bir maliyeti var kistik ekinokokkozisin, bu da yine sokak hayvanları özelinde dikkate alınması gereken bir hastalık.

Bir diğer bahsedeceğim hastalık toksoplazmoz. Bu da kedilerle enfeksiyonun bulaştığı bir hastalık, bizim açımızdan da özellikle gebelerde anne ve çocuk sağlığı açısından son derece önemli. Düşüklere ve bebek doğduğunda hastalıklı olarak doğmasına sebep olabilen bir hastalık. Bununla ilgili de 400 civarında bildirimimiz var ancak maliyetle ilgili detaylı çalışmaları, ulusal verilerimizi -inşallah- net olarak sizlerle daha sonra paylaşabileceğiz.

Çok özetle, bunlar temel olarak gördüğümüz hastalıklar olmakla beraber, yine Şark çıbanı, kala-azar gibi hastalıklarda da sahipsiz sokak köpeklerinin rezervuar, kaynak oluşturmak gibi bir rolü var, buradan da tatarcık sinekleriyle insanlara bulaşabiliyor.

Tabii ki bunun yanında, sadece hastalık boyutuyla değil, sağlık açısından baktığımızda sokak köpeklerine bağlı yaralanmalar, travmalar, ısırıklar ve çok ciddi yaralanmalara sebep olabilen vakalarımız var. Bu sokak köpeklerinin rolü içerisinde yeri çok da az olsa, nadir de olsa, yine “enterik” dediğimiz diyareye sebep olabilen enfeksiyonlara da kaynaklık edebiliyor bu hastalıklarımız.

Çok kısaca, eylem planımızın da şöyle tek bir slaytı var.

Biz de bu konuyla ilgili Sağlık Bakanlığı ve Tarım ve Orman Bakanlığı olarak, bunların kontrolünde iş birliği içerisinde hareket etmek gerekliliği noktasında bir protokol hazırladık. Bu protokol dâhilinde de Türkiye Zoonotik Hastalıklar Eylem Planı’nı oluşturduk, geçen hafta da lansmanını yaptık. Bu ulusal bir plan, inşallah, kontrolünü ve önlemlerini bu plan dâhilinde de daha ileriye götürebileceğimizi umut ediyoruz.

Ben, çok kısaca özetlemeye çalıştım.

Saygılarımla arz ediyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Başkanım, çok teşekkür ederiz, çok güzel bilgiler edindik her şeyden önce.

Hayvan Hakları Komisyonu olarak son konuşmacılardan, sunum yapan arkadaşlarımızdan bir tanesisiniz. Gerçekten hayvan hakları konusunda her kesimden bilgiler aldık, dinledik, Komisyon olarak çok önemli bilgilere sahip olduk; inşallah, yeni çıkacak yasada da bu hususlara özellikle dikkat edilecektir.

Ben teşekkür ederim ama sorusu olan arkadaşlarımız varsa -arka taraftan da olabilir- onlara da söz vermek isterim.

YUNUS KILIÇ (Kars) – Bir iki şey, siz yine izin verirseniz...

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

YUNUS KILIÇ (Kars) – Hocam, öncelikle çok teşekkür ederim zahmetiniz ve bilgilendirmeleriniz için.

Tabii, muhakkak biliyorsunuzdur, Türkiye’de özellikle veteriner hekim olmakla beraber, leishmaniasisi, toksoplazmozisi, ekinokokkozisi en çok çalışanlardan biri de benim, hatta belki bilmez birçok sağlık çalışanı ama bu zoonotik hastalık olduğu için ortak alanımız, yurt dışındaki yani dünyadaki en iyi dergilerde yayımlanan yayınların çoğunda da ben varım zaten, hatta sizin halk sağlığıyla eskiden çalışmalarım var benim, orada da çalıştım.

Şimdi, burada asıl gelmek istediğim nokta şu: 2010 ile 2018 arasını verdiniz. Tabii, biz, siyaset olarak 2002’den itibaren de bakarız ya genellikle, siz öyle bakmadığınız için haklı olarak. Bazı vakalarda 1’e 10 artış var.

Şimdi ilişkilendirmek istediğim nokta şu: Tabii, son yıllarda, aynı zamanda bu Komisyonun da şu anda üzerinde çalıştığı alan olan sokak hayvanlarının, sahipsiz hayvanların sayısında da benzer bir artış var. Tabii, hayvanlarla insanların bir araya gelmek zorunda ve kontrolsüz bir arada olmak zorunda olduğu bir alanda bunun olması normal. Yani bizim aslında en önemli çıkarımımız bence bu. Mesela, temas sayısı kuduzda 2010’da 150 bin civarındayken 2018’de 300 binlere ulaşıyor neredeyse.

Ben, kuduz vakalarında Sağlık Bakanlığının iyi bir istatistik tuttuğunu biliyorum çünkü aşı, immunoglobulin kullandığı için ve bunlar da pahalı olduğu için, pahalı olan her şeyi biz biliyorsunuz iyi takip ederiz.

Kistik ekinokokkozis yani Komisyon da biraz fikir sahibi olsun diye, Başkanım, bu insanların inandığı kedi tüyünden, kılından falan diye inandıkları ama aslında öyle olmayan ve akciğerlerde, karaciğerlerde ve bazen diğer organlarda kocaman içi su dolu keseler falan olur, bu vakalar. Mesela bu vakaların kayıtlarında da gene 2010’da 380 civarında, 2018’de 1.700’ü buluyor.

Gene, siz de biliyorsunuz ki hastanelerde, cerrahlarımız, ağırlıklı olarak ameliyat şeylerinin içeriğini de bazen biraz değiştirerek, ne yazık ki kistik ekinokokları farklı adlarla kaydederler veyahut da bir kitle olarak görürler, vakayı açtığı zaman kistik ekinokok olduğunu anlar, hatta birçoğunda da anafilaktik şoktan çok ağır sıkıntılar yaşatırlar iyi bakmadıkları için. Aslında bu sayının çok daha fazla olduğunu ben biliyorum.

Leishmaniasis mesela yani iç organ kala-azarı. Türkiye’de çok kimse bilmez ama mesela Recep Akdağ Hoca’nın kayıtlarına baksalar yaygın olduğu görülüyor. Birisi de bizim Kars Kağızman. Bizim çalışmalarımız var oralarda. Aslında, bunun da sayısının ha bire arttığı görülüyor. Tabii, köylerde ağırlıklı.

Başkanım, bizim şu anda üzerinde çalıştığımız alanın, bir şekilde ne kadar halk sağlığını zorladığını gösteren bir olay. Yani tamam, evet, elbette hayvanların onuruna yakışacak muameleler görmesine aracılık edeceğiz, elbette onların haklarını hukuklarını koruyacağız ama böyle bir sağlık problemi gerçeğimiz de artarak devam ediyor.

Bu noktadan insanların bakmasını sağlamak açısından, sizin bize verdiğiniz rakamları biraz vurgulamak açısından, kayıtlara da geçsin diye ben bunları söylüyorum.

Bir de şu anda, biliyorsunuz, neticede bunlar epidemik olaylar hâline gelebiliyorlar birçoğu yani nerede duracağını bilemediğiniz süreçlere götürüyor. Tamam, belki dersiniz ki 300'dü tamam, kontrol altına alınabilir, 1.700'de olsa, Türkiye'nin imkânları da var ama bunun bir de birkaç milyon olmayacağını tahmin edemezsiniz yani o yüzden verdiğiniz bilgiler ve bize ulaştırdığınız rakamlar çok önemli, bunları daha çok büyük ihtimalle raporumuza da yansıtırsınız.

Teşekkür ediyorum ben öncelikle. Sağ olun.

BAŞKAN – Evet, ben teşekkür ederim.

Ben bir şeyi sormak istiyorum. Bu kene vakalarının son yıllarda arttığını görüyoruz, özellikle Kırım Kongo dediğimiz hastalık fakat geçmiş yıllarda bu keneden zehirlenme, ölüm vakaları neredeyse olmazdı veyahut da kamuoyuna yansımaz mıydı, onu da bilemiyorum. Bunun artış sebebi ne olabilir? Geçmişte var mıydı bu? Son yıllarda mı arttı? O konuda bilgi sahibi olmak isterim şahsen.

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ZONOTİK VE VEKTÖREL HASTALIKLAR DAİRESİ BAŞKANI DR. SEHER TOPLUOĞLU – Sayın Başkanım, aslında, tabii, şu son iki üç yıldır Kırım Kongo kanamalı ateşi vakalarında hafif de olsa bir düşüş izliyoruz. İlk defa 2002'lerde ülkemizde tanımlanan bir hastalık Kırım Kongo kanamalı ateşi, muhtemelen onun öncesinde de var olabilme ihtimalinin olduğunu düşünüyoruz ancak bilimsel olarak kanıtlanması 2002 yılının başında. Özellikle 2008 ve 2009'da çok ciddi vakalarımız ve ölümlerimiz vardı, maalesef, Kırım Kongo kanamalı ateşinden. 2008, 2009'larda 63'lere kadar çıkan ölümler vardı, şu an için 350 civarında vaka tespit ediyoruz ve 20 civarında da vatandaşımız hayatını kaybediyor maalesef Kırım Kongo kanamalı ateşi nedeniyle. Viral bir enfeksiyon olduğu için, tam tedavisinin bulunmaması, aşısının olmaması hâlâ, tabii ki son derece kontrolünü ve de önlenmesini zorlaştıran bir hastalık Kırım Kongo kanamalı ateşi.

O nedenle, bizler, öncelikli olarak, bu kenelerin tutunmasını önleyici tedbirler alınmasını bekliyoruz vatandaşlarımızdan. bu kırsal alanlara çıktıkları zaman, özellikle bu kenelerin yoğun olduğu bölgelerde kenelerin tutunmasını engelleyici ya da tutunduklarında bir an önce fark edecek tedbirler son derece önemli çünkü tutunan keneyi ne kadar erken çıkarırsanız, geçen mikrop sayısı az olduğu için hastalığın da şiddeti o derece daha az olacaktır. O nedenle de bir an önce çıplak elle dokunmadan keneleri çıkarmalarını öneriyoruz ya da tavsiyemiz bu şekilde. Tabii ki kene gibi “vektör” olarak adlandırdığımız hastalıkların kontrolünde gerçekten şu çok zor... Özellikle önleyici bir tedbir olarak aşılar çok önemli. Bizim ülkemizde de çok kıymetli hocalarımız var Kırım Kongo kanamalı ateşine yönelik aşı geliştirme noktasında çalışan, iyi de ilerlemeler katettiler, biz de Bakanlık olarak kendileriyle çalışıyoruz ve destekliyoruz. Tabii ki bu hastalığın önlenmesinin en kolay yolu, en ulaşılabilir yolu bir aşının bulunması, yakın zamanda da böyle bir aşının bulunmasını umut ediyoruz, bekliyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim Başkanım.

Diğer bir konu, kuş gribi. Kuş gribi, herhâlde on yıl önce miydi, Türkiye’ye de bulaştığı görüldü ve bizim yerli cins tavuklarımız dâhil hepsi ortadan kaldırılmak suretiyle neredeyse bir katliam yaşandı Türkiye’de. Bu konu ne safhada, ne durumda? Geçmişteki uygulama neydi, şu anda ne safhada? Dünyada nasıl, Türkiye’de nasıl? Bu konularda bilgi sahibi olabilir miyiz?

VETERİNER MİKROBİYOLOG DOÇ. DR. BEKİR ÇELEBİ – Bu konuda söz almak isterim.

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

VETERİNER MİKROBİYOLOG DOÇ. DR. BEKİR ÇELEBİ – Dediğiniz gibi, ilk kuş gribi vakaları 2006 yılında gözükmeye başladı ve o anki Dünya Sağlık Örgütünün önermiş olduğu önlem planları çerçevesinde serbest gezen ve enfeksiyonun gözüktüğü bölgelerde -ki bu bölgeler genelde kuş yolları üzerindeki bölgelerdi- alanlar belirlendi ve bu alanlardaki kanatlı hayvanların itlafı yoluna gidilerek enfeksiyonun yayılma riskinin azaltılması çalışması yapıldı. Bu çalışma sonunda da ülkemizde, bildiğim kadarıyla 4 kuş gribi vakası 2006 yılında gözlemlendi. Ondan bu yana gözlenen kuş gribi vakası yok ama ülkemizde, kuş gribi, kanatlılarda “avian influenza” dediğimiz kanatlılarda hâlâ gözükmemekte. Özellikle kuş yolları üzerindeki ticari çiftliklerde veya yerel çiftliklerde, köy alanlarındaki çiftliklerde veya kümeslerde kuş gribi gözlenmemekte ve bunlar bize bildirilmektedir. Bu bildirim sırasında da biz düzenli olarak o illerle irtibat hâlinde olup gerekli influenza kontrol programı çerçevesinde aynı zamanda kuş gribi değil, normal insan influenza kontrol programını da yürüttüğümüz için bunun kuş gribiyle alakalı olup olmadığı yönünde de düzenli araştırmalarımızı yapıyoruz.

Şu an için 2006’dan bu yana gözlenen insan vakası yoktur ama bazı bölgelerde kanatlılarda gözlenen kuş gribi hâlâ vardır ve devam edecektir. Bunun için de ne kadar önlem alırsak alalım biz kuşların göç yolları üzerinde olan bir ülke olduğumuz için de buna ilişkin vakalar gözlenecektir ama Tarım Bakanlığının yoğun denetimi ve kontrolü çerçevesinde onlar düzenli olarak herhangi bir ölüm gözlemlendiğinde bunların çalışmalarını yürütmekteler ve bize de gerekli bilgilendirmeyi yapmaktadırlar. Bu çerçevede biz de gerekli illerle sürekli irtibat halindeyiz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

VETERİNER MİKROBİYOLOG DOÇ. DR. BEKİR ÇELEBİ – Rica ederim.

BAŞKAN – Sorusu olan, katkıda bulunacak arkadaşımız varsa...

VETERİNER MİKROBİYOLOG DOÇ. DR. BEKİR ÇELEBİ – Birkaç görüş bildirme hakkımız var mı beklenti açısından?

BAŞKAN – Elbette, buyurun.

VETERİNER MİKROBİYOLOG DOÇ. DR. BEKİR ÇELEBİ – Ben zaten Komisyonunda görevliyim, beraber geldik.

Hayvan artışına bağlı olarak da zoonotik hastalıkların artışına yönelik bilgilendirmeyi Sayın Daire Başkanım iletti.

Biz özellikle maliyet ve halk sağlığı açısından ele aldığımızda bu şüpheli temasların, ısırıkların kontrolü açısından hayvan popülasyonunun kontrolünün gerektiğini ve buna ilişkin de yerel yönetimlerin veya Tarım Bakanlığının kanunda net bir şekilde sorumluluklarının belirlenmesini isteriz çünkü karşılaştığımız durumlar, şöyle ki: CİMER’den bize şikâyetler geliyor. Şikâyetler de bu hayvanların kontrol altına alınması, hastalık yaydıklarına ilişkin şikâyetler ve biz muhatap olmak durumunda kalıyoruz. Çıkacak olan kanunda veya mevcut kanunda sorumluların net bir şekilde belirlenip bu sorumluluklarını yerine getirmeleri için ekonomik olarak veya mesleki olarak destek sağlanmalı. Özellikle yerel yönetimlerde veteriner istihdamının ve buna bağlı olarak da yapılacak

sağlık müdahaleleri için alan oluşturmak gibi kliniklerin oluşturulması önem teşkil etmekte ve bu sorunun yerelde çözülebileceğini yani sahada çözülebileceğini düşünerek meslektaşlar açısından veteriner hekimlere daha öncelik tanınmasının istihdamının sağlanması konusunda faydalı olacağını düşünüyorum.

YUNUS KILIÇ (Kars) – Başkanım bir şey ilave edebilir miyim?

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

YUNUS KILIÇ (Kars) – Şimdi, tabii, bir taraftan meslektaş olduğumuz için, bir taraftan da heyetimizle beraber -Başkanımız da vardı- Sağlık Bakanımızı ziyaret ettik geçende, bu konularla alakalı bilgilendirmek adına, ”Ne yapıyor bu Komisyon?” diye, orada tam da bunları konuştuk. Yani halk sağlığı içerisinde Sağlık Bakanlığında veteriner hekimlerin önemini, zoonotik hastalıkların artan oranını göstererek anlattık. Ne yazık ki ülkemizde –kameralar da çekiyor ama itiraf etmek lazım- sağlık içerisinde veteriner hekimlerin oranını her geçen gün sifıra yaklaştırmak için özel bir gayret sarf edilmiş bugüne kadar. Aslında bazen de yöneticilerin veteriner hekimlerin sağlıkla ilişkilerini kuramamasından kaynaklanan süreçler yaşamış. Biz bunları anlattık, Sağlık Bakanımız -Allah’tan işin içerisinde birisi de bizim kadar olaya hâkim birisi, heyet de oradaydı- çok duyarlılık gösterdi. Zoonotik alanda, halk sağlığında veteriner hekimlerin ne kadar büyük katkı yapabileceğini Sağlık Bakanlığının bir kere anlaması lazım ki orada veteriner hekim istihdam etsin. Ben eski rakamlarına bakıyorum, Sağlık Bakanlığının yıllar içerisinde... Yani 1920’lerden başlayıp veteriner hekimlerin oranları o kadar yüksek ki o yıllarda, tabii zoonotik hastalıklarımızın kontrolüyle alakalı da ciddi programlar yürütülmüş. Demin söylediniz, sıtma, Türkiye’nin en büyük problemi ama kararlılıkla öyle bir mücadele edilmiş ki, sıtma enstitülerinden tutun her mahallede neredeyse sıtma birimi var ama Türkiye’de artık şimdi sıtma yok. Ancak yurt dışına gidip gelen insanlarda var, bulaşırsa tedbir alıyoruz falan. Yani o yüzden bu süreçlerin aslında hani bir yıl, iki yıl, beş yıla ait olmadığını hele dünyada bu kadar insan göçünün, hayvan göçünün işte ticaretin, ithalatın, ihracatın bu kadar çok olduğu zamanlarda zoonotik hastalıkların her geçen gün daha önemli olacağını öncelikle bizim tekrar tekrar kavramamız ve unutmamamız lazım.

Sağlık Bakanımız söz verdi, onu siz konuştuğunuz için söyleyeyim, ben inanıyorum ki hem Sağlık Bakanlığı içerisindeki halk sağlığına... Çünkü dünyada “veteriner halk sağlığı” diye bir şey var, veteriner köpek sağlığı demiyor, veteriner kedi sağlığı değil, veteriner Halk Sağlığı, o yüzden bu, dünyada çok önemli. Gün geçtikçe Türkiye’de de kavranacağına ve sizin daha güçlü olacağınıza inanıyorum ben.

VETERİNER MİKROBİYOLOG DOÇ. DR. BEKİR ÇELEBİ – Bir pas daha atmak isterim Sayın Vekilime.

BAŞKAN – Buyurun.

VETERİNER MİKROBİYOLOG DOÇ. DR. BEKİR ÇELEBİ – Şimdi, doğal olarak bizim tek tıp konsepti içerisinde beraber çalışmamız şart ama ihtisaslaşma da önemli. Özellikle veteriner hekimlerin ve Sağlık Bakanlığında istihdam edilecek veteriner hekimlerin halk sağlığı konusunda veteriner mikrobiyoloji, veteriner viroloji, veteriner parazitoloji konusunda ihtisaslaşmış bireylerin istihdam edilmesi bence daha sağlıklı. Çünkü kendini geliştirmiş, yetiştirmiş ve halk sağlığına katkıda bulunacak bireylerin, özellikle veteriner TUS’un aktif olarak yerine getirilmesi açısından ve buradan çıkacak personelin de istihdamı açısından önemli olacağını düşünüyorum.

YUNUS KILIÇ (Kars) – Başkanım, çok vaktinizi alıyorum ama...

BAŞKAN – Estağfurullah.

YUNUS KILIÇ (Kars) – Kayıtlara geçiyor ya, o yüzden ifade edeyim, Mecliste her şeyin bir güzelliği var, yüz yıl sonra bile bakıyorsun. Mesela yüz yıl sonra şöyle denilmesini istemem: Bu Komisyonunda veteriner bir hoca vardı ve bu mevzuyla alakalı bir şey söylemedi, bunun denilmemesi için...

Biz Veterinerlik Uzmanlık Kanunu’nu, biliyorsunuz, 2014’te çıkardık, kanun sahibi benim. Sonra, tesadüf ya da şans diyelim, Tarım Bakanlığında bir ara milletvekilliğinin ara döneminde görev yaptım, orada da yönetmeliğini çıkardık. Tıptaki uzmanlık yasasıyla bire bir aynı ve Tarım Bakanlığına hiçbir yükü olmadan YÖK tarafından organize edilecek. Şu anda hangi aşamaya geldiğimizi merak ediyorsanız söyleyeyim, Tarım Bakanlığının son üyeyi vermesi gerekiyordu, kurul kuruyoruz, o kurula son üyeyi de şu anda vermek üzereler yani çok yakında uzmanlık hayata geçiyor.

Tabii, yine, Sayın Başkanım gittiğim yerlerde bunları anlatıyorum, tabiri caizse işin içerisinde olduğumuz için, 1984 yılına kadar Türkiye’de dünyada olduğu gibi veterinerlik uzmanlığı var ve o zaman yetişmiş olan uzmanlarımızla, tabiri caizse, Allah uzun ömür versin, onların yaşadığı kadar biz bunu götürüyoruz. Fakat bunların iki bin yıl yaşamayacağı ortada, bunlar bir yerde Allah uzun ömür versin ama ölecekler. Şimdi, o unutulmuş yılları hızlı bir şekilde telafi etmemiz lazım.

Sizleri, hayvanlarla alakalı birimleri ziyaret ederken orada bakıyorsunuz ki gerekirse bir kalp ameliyatı yapacak hocaya ihtiyaç var. Yani burada hani dedik ya dün Ankara Veteriner Fakültesi, işte Oytun Hocam, sağ olsun, buradan bir bağırırsan yetişiyor ama bu Kars’ta da lazım; bu, Van’da da lazım, Edirne’de de lazım. Dolayısıyla ihtisas sahibi adam lazım. Dünya daha spesifik insan yetiştirirken biz hâlâ her şeyi bilen adam iddiasındayız. Bir insanın bu kadar kerameti yok, her şeyi bilen adam her şeyden azıcık bilir ama ihtisas lazım; çok yakın hocam.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim tekrar.

Ben de bir hatırlatma yapmak istiyorum. Ben geçmiş dönemde Millî Parklar Genel Müdürlüğü yaptım, o zamanki adıyla Millî Parklar Av ve Yaban Hayatı Genel Müdürlüğüydü. Tabii, yaban hayatı deyince bütün yaban hayvanları falan o genel müdürlüğe bağlıydı, hiç veterinerimiz yoktu. Dedim ki: Niye veteriner yok? Yok. Ben o dönemde sizin Ankara Üniversitesi Veterinerlik Fakültesiyle temasa geçtim, dedim ki: En iyi yeni mezun 2 öğrencinizi almak istiyorum. O şekilde ilk 2 veterineri başlatmış olduk ve o şekilde bir öncülük yaptık. Fakat o dönemlerde şu vardı bir taraftan da, hâlâ devam ettiğini düşünüyorum, yaban hayvanlarıyla ilgili olarak maalesef veterinerlik fakültelerinde belli bir gelişme var ama eksiklikler olduğunu görüyorum, onu da hatırlatmak istedim.

YUNUS KILIÇ (Kars) – İhtisasla beraber o alan da var Sayın Başkanım, ihtisas içerisinde var.

BAŞKAN – Herhâlde sorusu olan yok, katkı verecek arkadaşımız yok.

Ben, öncelikle her 2 arkadaşımıza da çok teşekkür ederim, çok güzel bir sunum oldu, bilgilendik.

Bugünkü toplantımıza Doktor Seher Topluoğlu Hanımefendi katıldılar, Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Zoonotik ve Vektörel Hastalıklar Daire Başkanımız ve yanında beraber gelen değerli hocamız bize çok güzel bilgiler verdiler. Ben katkılarınız için çok teşekkür ederim. İnşallah verdiğiniz bilgiler doğrultusunda Türkiye’deki bu hastalıklarla ilgili iyileştirmelerin çok daha dikkatli ve titiz bir şekilde takip edileceğini umut ediyorum ve bu Komisyon olarak da sizden aldığımız bu bilgiler hem raporumuzda yer alacak hem de hayvan haklarıyla ilgili çıkacak yasada da sizin talepleriniz göz önüne alınacaktır.

Ben bütün katılımcılara, özellikle sizlere teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

Arkadaşlar öğleden sonraki toplantımız saat 14.00'te yapılacak. Katılımcılar için söylüyorum: Deniz Memelileri ve Yunus Parkları Derneğinden katılımcılarımız var öğleden sonraki toplantıda, yine Denge Veterinerlik Hizmetlerinden katılımcılarımız var ve kuş gözlemcisi 1 arkadaşımız katılımcı; sunum yapacaklar.

Saat 14.00'te buluşmak üzere toplantıyı kapatıyorum.

Teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 11.57

27 Haziran 2019 Perşembe

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.04

BAŞKAN: Mustafa YEL (Tekirdağ)

BAŞKAN VEKİLİ: Nevzat CEYLAN (Ankara)

SÖZCÜ: Jülide İSKENDEROĞLU (Çanakkale)

KÂTİP: Zeynep YILDIZ (Ankara)

BAŞKAN – Hoş geldiniz arkadaşlar.

Komisyonumuzun bugünkü toplantısında Deniz Memelileri ve Yunus Parkları Derneğinden katılımcılarımız var. Hoş geldiniz. Ayrıca, Denge Veterinerlik Hizmetlerinden katılımcılarımız var. Bir de kuş gözlemcisi Emin Yoğurtcuoğlu var.

Öncelikle Deniz Memelileri ve Yunus Parkları Derneğinden katılımcılarımız Sayın İsmet Parmak, Sayın Yavuz Buğday, Sayın Halil Cenk Gökalp, Sayın İlhan Temel ve Sayın Olgun Aslan.

Sözü size bırakıyorum, bu konuyla ilgili kendi konunuzla ilgili bize yapacağınız açıklamaları dinliyoruz.

Buyurun.

2.- Deniz Memelileri ve Yunus Parkları Derneği İkinci Başkanı İsmet Parmak'ın, Türkiye'de sektör olmaları ve faaliyetlerini kanunlar çerçevesinde yürütmeleri için yapılması gerekenler ile haklarında kamuoyundaki olumsuz konular hakkında sunumu

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ İKİNCİ BAŞKANI İSMET PARMAK – Denizli Memelileri ve Yunus Parkları Derneği adına buradayım ve arkadaşlarım da yönetim kurulundaki arkadaşlar.

Sayın Başkanım size, Komisyon üyelerine ve görevli arkadaşlara; teşekkür ediyoruz, buraya bizi davet ettiniz ve biz de elimizden geldiğince sizlere, bu 5199 sayılı Kanun'da yer almak için elimizden gelen, elimizde olan bütün bilgileri belgeleri sunmak istiyoruz. Geliş amacımız şu Sayın Başkanım: Biz de artık Türkiye'de bir sektör olup bundan sonra bu kanunla beraber faaliyetlerimizi kanunlara, yönetmeliklere ve standartlara dayandırarak devam etmek istiyoruz. Ayrıca, bugüne kadar hem yazılı basında hem de görsel basında bizi acımasızca eleştiren, yapmadığımız hiçbir şeyi yapmış gibi gösteren, hayvanlarla ilgili eziyet ettiğimiz, kötü davrandığımız buna benzer her türle yalanı ve doğru olmayan, gerçek olmayan her şeyin söylendiği bu dedikodulara cevap vermek için buradayız. Çok teşekkür ediyoruz, saygılar da sunuyorum.

Şimdi, bu konuda, ne yaptığımıza dair bir videomuz var efendim. Şimdi videomuzda bir yunusun yaşadığı alan -bu Bodrum Dolphin Parkını göstereceğim ben size- ve bir günde neler yapıyor yunus, bunu anlatmaya çalışacağız efendim ilk önce sizler.

BAŞKAN – Tamam izleyelim.

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ İKİNCİ BAŞKANI İSMET PARMAK – Vaktinizi alacağız beş dakika kadar ama kusura bakmayın.

BAŞKAN – Estağfurullah.

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ İKİNCİ BAŞKANI İSMET PARMAK – Burada yunus hayvanlarının yaşam alanı olan havuzları görüyorsunuz efendim.

“Bir yunusun günlüğü” diye bir başlığımız var. Birincisi olan yüzme aktivitesini yapıyoruz şu anda, çocuğumuzla. Bir yunusa nasıl bir yüzme yaptırıyoruz, neler yapıyoruz konusunu açıklamaya çalışıyoruz.

BAŞKAN – Kaç yunus var Bodrum’daki bu parkta?

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ İKİNCİ BAŞKANI İSMET PARMAK – 5 tane var efendim.

BAŞKAN – Yaşları kaç bunların?

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ İKİNCİ BAŞKANI İSMET PARMAK – Efendim, 10 yaş, 16 yaş, 15 yaş arasında gezen yunuslarımız var Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Ortalama ömürleri nedir peki?

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ İKİNCİ BAŞKANI İSMET PARMAK – Efendim, tabii, doğada biraz daha az ama eğer havuzlarda yaşayan yunuslar olursa 40-45 yaş civarında bu yaşlara kadar yaşayabildiği söyleniyor çünkü neden, günlük olarak bütün periyotlarda hem çalışmalarında hem beslenmelerinde, bunun dışında kan tahlilleri yapılıyor her ay, vücudunda bir hastalık var mı, buna benzer bir şey var mı? Bunların hepsi denetlenip ona göre işte vitamin de veriyoruz yeri geldiği zaman, antibiyotik de veriyoruz, bunların hepsini takip ederek devam ediyoruz Sayın Başkanım orada.

Efendim, az önce –bir gelebilir miyiz lütfen- özel çocuklarımızla, özel yüzme programı diye bir şey getirdik –konuşurken belki dikkatinizden kaçmıştır, onu da anlatmak istiyorum- burada spastik özürlü bir çocuğumuzun şu anda yunusla beraber olmasını göreceksiniz. Bu seanslarda yaklaşık yarım saatlik süre içinde. O anda işte o sakat olan, spastik özürlü olan çocuğumuzun o mutluluğu yaşatarak mutlu bir şekilde ayrılmasını sağlamaya çalışıyoruz efendim. Burada terapi dememizin amacı bizim aslında özel yüzme olarak geçer ama böyle bir mutluluğu yaşatıp o çocuğumuza elimizden gelen yardımı yapmaya çalışıyoruz Sayın Başkanım.

Bunun dışında efendim gösteri aktivitemiz var. Efendim, zaten yunus hayvanları doğada doğal olarak kendi içlerinde bizim yaptığımız bütün hareketleri yapan bir hayvan, öyle gelmiş dünyaya ve öyle yaşıyor Sayın Başkanım. Şimdi, bakın, tabii, şovda bazı eleştiriler geliyor bize, neden bunları yaptırıyorsunuz diye. Biz böyle bir şovu yapmasak dahi hayvanı beslerken her beslemede bu hareketleri yaptırmak zorundayız çünkü öyle alışmışlar, ondan mutlu oluyorlar Sayın Başkanım. Şovun amacı da temelde bu efendim. İnsanlarla beraber, insanların okşamalarıyla onların mutlu olmalarını sağlıyoruz.

BAŞKAN – Bu parkta kaç kişi çalışıyor?

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ İKİNCİ BAŞKANI İSMET PARMAK – Efendim, 5 bin metrekairelik bir kara alanım var benim. Beach, yemek yeme salonları ve dolphinarium’la bir kompleks benim yerim, diğer arkadaşlarımda da genelde öyle. Biz 35’e yakın insan çalıştırıyoruz, istihdam ediyoruz efendim. 2014’teki bir kanun taslağına da biz ekonomik yönüyle bir rapor göndermiştik Sayın Meclisimize, yaklaşık Antalya’da 5, Kuşadası’nda 1, Muğla’da 2 ve İstanbul’da 1 dolphinarium’la 9 adet dolphinarium’muz var bizim. Yaklaşık olarak da o gün yaptığımız istatistiklerde -bütün arkadaşlarım tabii bunu tutuyorlar- 900 bine yakın ziyaretçi karşılıyoruz efendim, her sezonda. Yani baktığınız zaman biz de -ki bunların çoğu da yüzde 80’i yabancı uyruklu misafirlerimiz- bir ihracatçı gibi duruyoruz. Hem istihdamda hem de kazandırdığımız dövize baktığımız zaman biz böyle kabul ediyoruz Sayın Başkanım kendimizi.

En son efendim, işte, bütün şeyler bitti hayvanda, akşam artık geldi, beslenmesi ve sevgi verilip bundan sonra da uyku moduna geçecek hayvan. Bir hayvanın, bir yunusun bütün gün yaptığı şeyler bunlar. Bu da mesela şovu, yüzme aktiviteleri ve benzer şeyleri de yaz döneminde yapıyoruz zaten, kışın tamamen onları besleyip onların eğitimlerini devam ettiriyoruz efendim.

BAŞKAN – Bir gündeki aktivite kaç saat sürüyor? Yaz döneminde ne kadar, eğitim sırasında kışın ne kadar mesela?

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ İKİNCİ BAŞKANI İSMET PARMAK – Şimdi, efendim, şöyle, kışın zaten hiç çalıştırmıyoruz ama üç öğün, dört öğün mutlaka onların beslenmesi gerekiyor. O besleme esnasında da bütün bildiği hareketlerin yeniden tekrarı yapılıyor efendim. Mesela şöyledir: Biz bir yunusa günde yüzme olarak -hani yüzdürsün insanları- 10-15 civarında bir insan veririz, koskoca saat 09.00 ile 18.00 arasındaki şeyde. Ona göre kapasitemizi belirleyip hem hayvanı yormadan hem de her şeyin düzgün gitmesi için çünkü sağlık birinci planda bizim için. Yani hayvanımıza gelebilecek olan herhangi bir hastalık, Allah korusun ölüm, bizi zaten en fazla üzen şeylerden biri bu olacaktır. Bunun bilincindeyiz ve böyle davranıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Bu hareketleri öğrenmeyle ilgili elimizde böyle bir video var mıdır? Veya bilgi verebilirseniz bize en azından, memnun oluruz. Nasıl öğretiliyor hareketler?

AV. İLHAN TEMEL – İyi günler.

Teknik bilgiler slaytta yüklendi, ben onları video bittikten sonra izah edecektim. Bunların içinde o var. Aynı zamanda burada veteriner hekimimiz var, yeri geldiğinde sizin sorduğunuz sorularla ilgili kendisi bilgi verecek. bunun dışında eksik kalan bilgiler varsa onları tamamlayabiliriz.

BAŞKAN – Sunumunuzu dinleyelim o zaman.

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ İKİNCİ BAŞKANI İSMET PARMAK – Sayın Başkan, burada dikkatinizi çekmek istediğim bir konu var efendim şu videoda, bazı kuruluşlar diyorlar ki: “İşte, yunus parkları kapatılsın ve hayvanlar doğaya salınsın.” diye bir şey var. Hatta orada “Ne olur?” diye de yorumsuz bıraktım. Bu videoya dikkatinizi lütfen çekmek istiyorum. Şu anda hayvanın deniz içindeki hareketine, bakın efendim, şu anda doğadaki bütün balıklar varken yunus hayvanı böyle bir hayvana dokunmak dahi istemiyor efendim. Çünkü vahşi doğayı bilmeyen hayvanlar bunlar efendim. Havuzda doğmuş, havuzda devam etmişler yaşamlarına ve bunları dışarı saldırdığınızda da avlanmayı bilmedikleri için... Bu kaç yılında olmuştu? 2010’da. “Bir rehabilite yapalım.” dediler Fethiye’deki 2 yunusumuzu aldılar, bir kuruluş tarafından, sonra da “Doğaya salalım.” dediler. Şu anda hayvanın nerede olduğunu hiç kimse bilmiyor efendim. Çünkü aylarca hayvanlar insanlara yakın bölgelerde, denizin kenarında onlardan beslenmek için yem dilendiler efendim. Bunların hepsini gördüm Sayın Başkanım. Onun için efendim, yani, bize hayvansever diye şey yapan kuruluşları biz hep davet ediyoruz. Diyoruz ki: Bir gün gelin bize, lütfen, bir gününüzü görelim, bir günde yunuslar neler yapıyorlar ve o gerçekleri lütfen kabul edersiniz. Ama gerçeği kabul etmedikleri için bunu yapmak istemiyorlar Sayın Başkanım ve sadece akıllarında ne varsa bütün kötü sözleri... Biz de çok sıkıldık artık bu işten, bundan sonra inşallah bu kanunumuz çıkar da efendim, biz de bir sektör oluruz, işte, kanunumuz olur, yönetmeliğimiz olur da biz de böyle devam edersek belki biz de ticari faaliyetlerimizde daha ılımlı, daha güzel şeyler yapabiliriz inşallah. Bütün dileğimiz bu Sayın Başkanım sizden.

BAŞKAN – İnşallah. Sağ olun.

Buyurun.

3.- Avukat İlhan Temel’in, dolphinariumların dünyadaki ve Türkiye’deki durumu, bunların gerekliliği ile deniz memelilerinin ithalatındaki işlemler hakkında sunumu

AV. İLHAN TEMEL – Dolphinariumlar, deniz memelilerinin bulunduğu dolphinariumlar -sadece yunuslar da değil bunlar, diğer foglar, balinalar ve morslar dâhil- dünyanın birçok ülkesinde var. Bu sektör sadece ülkemize özgü bir sektör değil. Varsa bir hayvan hakları sorunu, bu sorun, sadece ülkemizin sorunu da değil, dünyanın sorunu. Amerika’da, Birleşik Arap Emirliklerinde, Dominik Cumhuriyeti’nde... Sadece Avrupa’da 50 tane dolphinarium söz konusu ve bu hayvanlar, dolphinariumlar Avrupa’da şehrin statüsünü belirliyor. Yani bir şehirde müze, tiyatro, mimarlık zemini, birtakım yapılar gibi dolphinariumlar da o şehrin kalitesini artıran unsunlar olarak kabul ediliyor. Yunus parkları sadece kamuoyunda algılandığı şekliyle bir gösteri, insanların -tırnak içinde- “eğlence yerleri” değil. Biz bunu da kabul etmiyoruz. Dolphinariumlar ve deniz ürünleriyle ilgili yapılan bilimsel çalışmalar söz konusu. Bu hayvanlar belli bir kapalı alanda, tıbbi, bilimsel araştırmalar için kullanılıyorlar. Bunu Amerika ve Rusya başlatmış, yüz elli sene önce başlatmış, hâlen de kullanılıyor ve bu alanda bunların birtakım kimyasal özellikleri, yapısal özellikleri, kabiliyetleri araştırılıyor, bu konuda insanlık çok şey öğrenmiş durumda ve öğrenmeye de devam ediyor.

Slaytımızda yer almıyor ancak ben hazırladığım için biliyorum. Özellikle ileride değinilecektir. Ben sadece kısa bir şey söyleyeyim: Terapi konusunda çok gelişmiş bilimsel araştırmalar söz konusu insanlarla ilgili. Buna sayın veteriner hekimimiz sanıyorum değerlendirecek.

Yunus parkları çevrecidirler aynı zamanda. Ülkemizin dolphinariumun dört bir tarafı denizlerle çevrili. Bu denizlerdeki özelliklere uygundur bunların yapıları.

Az önce de söyledim, bu hayvanların bir kısmı bizim denizlerimizde görülmeyen hayvanlar. Bir kısmı Kuzey Denizi’nde görülüyorlar. Bunları ülkemizin birçok insanı buralara gidip görme şansına sahip değil. Burada, dolphinariumlarda bu hayvanları görme, tanıma şansına sahip oluyorlar. Dolphinariumların en büyük özelliği eğitici ve kültürel fonksiyonu. Buralara gelen insanlar bu hayvanları tanıyorlar. Bu gösterilerden önce insanlara eğitici broşürler veriliyor ve aynı zamanda gösteri sırasında bu hayvanların bilgileri aktarılıyor. İnsanlar gördükleri şeyi daha iyi öğreniyorlar, daha iyi sahipleniyorlar. Ben avukatım, psikolojik eğitimim yok ama benim bildiğim kadarıyla öğrenme 3 türlü oluyor: Algılama, duyma, işitme ve görme. Burada öğrenmenin görme fonksiyonu ve algılama fonksiyonu özellikle insanlara daha etkili oluyor. Bu hayvanları tanıyorlar ve hayvanları tanıdıkça bu hayvanları sahiplenip onları koruma, kollama dürtüsü, güdüsü insanlarda daha fazla geliyor. Bu açıdan hayvanların haklarını koruma ve bilinçlenme konusunda insanlara bilgi verilmiş olunuyor.

Şimdi, yunuslarla özel yüzme programları uygulanıyor. Az önce görüntülerde gördünüz, birtakım rahatsızlıkları olan özellikle çocuklar var. Bu konuda daha önce değindim, bilimsel çalışmalar var, bunlar sadece lafta değil, bilimsel olarak kanıtlanmış yayınları, bilimsel yayınları olan şeyler. Bunları daha önce sunmuştuk ve şu anda bir kısmı da sunumumuz içerisinde var, onları yine sunacağız. Bilimsel kanıtlanmış, aynı zamanda bilimsel kanıtın dışında fiili olarak, görsel olarak kanıtlanmış insanlar. Çocuklarını getiren ve tedavi olan, tedavi demeyelim, sorunlarına kısmen yardımcı çözüm bulmuş olan çocuklar çok fazla. Bunlarla bir araya gelip, röportaj yapıp dinleme şanslarımız var. Ben bu konuda sözü veteriner hekimimize bırakmak istiyorum.

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ İKİNCİ BAŞKANI İSMET PARMAK – Ben bir konuda sizin dikkatinizi tekrar çekmek istiyorum: 2014 yılında bu kanunla ilgili bir çalışma yapıldı, taslak olarak yapıldı ama oylanmadı Mecliste. Şimdi o taslakta efendim, bizim devamlılığımız sağlandı. Fakat şöyle ki: “Üremeye hayır.” dendi, işte, “Devire hayır.” dendi. Bir daha açılmaması konusuna bir şey demiyoruz efendim ama var olan işletmelerin yaşaması için sonuçta canlı bir hayvan ve memeli bir hayvanla çalışıyoruz. Ölüm var efendim mutlaka, her canlı ölecektir. Şimdi bunu da düşünerek efendim, yunusumuz doğuruyor efendim, havuzda, bunu biz nereye götüreceğiz

Sayın Başkanım? Yani onu da kendimize hayvan olarak değerlendiremezsek bu işin zaten devamında hepimiz kapanmış olacağız efendim eğer bunlar sağlanmazsa bize. Devam edelim diyorum ama eğer ithalat yok efendim, doğumda, üremede bu hayvanların bize geri dönmesi sağlanmazsa zaten efendim beş-on yıl sonra her canlı da öleceği için hayvanlarımız da öldüğü vakit zaten bu işin, kapanmış olacağız. Bunları lütfen değerlendirirken göz ardı etmemenizi çok rica ediyorum ben sizden.

BAŞKAN – Buyurun.

4.- Veteriner Hekim Olgun Aslan'ın, Türkiye'de yunuslar konusunda yetkili bölüm ve veterinerin olmasının gerekliliği hakkında sunumu

VETERİNER OLGUN ASLAN - Merhabalar.

Ben Antalya Kemer'den. Kemer Veteriner Kliniğinin sahibiyim. Konuyla ilgili dün haberim oldu. Dâhil olmak istedim. Fakat dernek üyesi değilim öncelikle. Hatta salonda oturan ekip risk alıp gelmemi kabul ettiler çünkü ne konuşacağım hakkında hiçbir fikirleri yoktu. Ben tarafsız olduğumu düşünüyorum. Fakat bazı sıkıntıları var 2002 yılından beri, çok genç yaştan beri. İlk olarak bir Rus beni arayıp bir yunusun çok hasta olduğunu söylediğinde alelacele gelmemi, yardıma ihtiyacı olduğunu söylediğinde hiçbir şey yapamayacağımı fark ettim çünkü hiçbir konuda eğitilmedik, bu konuda hiçbir done, hiçbir kitap, yazı ve organ elimizde yoktu, ne ilaç vereceğime dair hiçbir bilgim yoktu. Sonunda, tabii, yunusu kaybettik. Benim eşim bir yabancı. Uzun süre sonra yalvardıktan sonra Hollanda'da çalışan bir Alman veterinerden otuz yıllık ders notlarını temin ettik. Bunları, işte, geceleri iki-üç saat Türkçeye çevirmeye çalışarak konu hakkında bir fikir sahibi olmaya çalıştım ve uzun yıllar, on-on beş yıl Türkiye'de yalnız başıma, eğer bir hastalanan olur da benden yardım talep ederse herhangi bir maddi kaygı gütmenden, elimden geldiğince, gerekirse cebimden vererek hayvanların tedavisi için mücadele ettim. Çok ısrarcı olmama rağmen hiçbir veteriner fakültesi ve bu konuyla ilgili meslektaşlarım konuya ilgi göstermediler çünkü biz ülke olarak bu konuda çok zayıfız. Amerika'da bildiğim kadarıyla veteriner fakültesinden çıktuktan sonra iki yıl bunun üzerine özel eğitim almak zorundasınız bu konuda yetkili veteriner olmak için. Bizim Türkiye'de bu konu hakkında yetkili hiçbir meslektaşımız yok. Tahminimce ultrason muayenesi yapabilen, endoskopiyle bakabilen ve kan tahlillerini hızlıca değerlendirebilen bir tek ben varım. Bu yalnızlık insanı yoruyor her şeyden önce çünkü biz bir şeyi ya var ya yok olarak kabul ediyoruz. O konuyla ilgili düzenlemeleri getirmek ve bu konuyu takip etmek yorucu geliyor, bilmiyorum. Yorum kattım görüşüme burada. Fakat şu bir gerçek ki bugün kıyılarımıza vuran bir yunus olduğunda ben buna ülkemizde yetkin müdahale edebilecek meslektaşlarımın varsa da çok sınırlı olduğu inancındaydım. Bu bir ülke için aslına bakarsanız utanç verici bir durumdur. Bununla mesleğimiz kötü demek istemiyorum, bu konuda zayıf olduğumuzu dile getiriyorum. Ben tabii ki bunu 2000'lerde, 2003'lerde -tam tarihleri hatırlamıyorum, hazırlıksız geldim, kusura bakmayın- tanışmamı bir şans olarak görüp gerekli kitapları alarak bir şekilde bir şeyler öğrenmeye çalıştım.

Şimdi vaktim ne kadar bilmiyorum ama ufak bir şeyim var. 2010'lu yıllardan sonra biz Çıralı'daydık. Yoğun bir günün sonunda meslektaşlarla bir araya geldik bir yıllık bir yayın dönemi sonunda. Tam işte masaya oturduk, pazar sabahı telefon geldi, telefon numarası kayıtlı değil, bir adam bulmuşlar, Beldibi'nde karaya bir yunus vurduğunu ve bu yunusun acil bakıma ihtiyacı olduğunu söylediler. Oldukça erken bir saat. Tarım İl Müdürünü direkt cepten aradım, dedim "Ben veteriner hekim Olgun, ben şu anda Beldibi'ne doğru Çıralı'ya hareket ediyorum, böyle bir yunus var, müdahale edeceğim, bilginiz olsun." Ondan sonra Belek'te tanıdığım bir otel sahibi vardı, sakatlanan köpeği için bir havuz yaptırmıştı, onu aradım -pazar sabahı artık orada saatin kaç olduğunun önemi yok, bir an önce bir organizasyon yapmak lazım- havuzunu ödünç istediğimi söyledim. Bir hafta, on gün olabilir, bir ay olabilir, ne kadar olduğunu bilmiyorum, yetkililer devreye girene kadar. Hemen kabul etti. Antalya'daki

meslektaşlarımı aradım, dedim ki, “Birinizin bir kamyon bulup bu yüzer platformu, havuzu bu adrese getirmesi lazım.” Onlar da kabul etti. Otelin su sporlarını aradık, tekneye ihtiyacımız olduğunu söyledik, onlar da kabul etti. Neden anlattığımı birazdan çok iyi anlayacaksınız. Neyse... Pazar sabahı olay yerine ulaştık. Dalgıç kıyafetleri verildi, yüzerek ben gittim. Tabii, takdir edersiniz ki, denizin bir yunusu, ben oraya herhangi bir ekonomik kaygı için gitmedim, ona yardımcı olmak için gittim. Suyu girdim, şans eseri, hayvanları, yunusları tanıdığım için davranışlarını garip buldum. Yani orada Alman bir bayanla, Alman olduğunu düşündüğüm bir bayanla ortak yüzme hareketi yapıyordu, onun etrafında dönüyordu ve sonra da ağzını açıyordu. Bu çok tipik bir davranıştır. Yani “Ben hareketimi yaptım, ödülümü ver.” gibisinden. Sonra benim teknede olan cep telefonum çaldı, seslendiler, geri gittim, bir hanımefendiyle telefonda görüştük, işte, “Olgun Bey, bana telefon geldi bir şekilde...” Ortalığı ayağa kaldırdığım için herkes birbirini aradı tabii. “...yunusun üzerinde herhangi bir verici var mı?” Hemen gittim, evet, yüzgecinde siyah bir şey gördüm. “Üstünde bir numara var mı?” dedi, “Evet, var.” dedim, numarayı okudum, ilettim, evet, durum bu. “A, biz onu rehabilite ettik, kendi hâline bırakın.” dedi. “Hanımefendi -daha sonra kendisiyle tanıştım, çok saygıdeğer birisi- rehabilite edilmiş gibi görünmüyor çünkü sahilde yüzlerce turist var ve turistlerin arasında ve art niyetli birisi ona rahatlıkla zarar verebilir, artı, yemek bekliyor.” dedim yani. Bu konuyu çok iyi bildiğim için rehabilite olduğuna inanmıyorum. Neyse, tabii ki yetki sahamın dışında, yapabileceğim hiçbir şey yok. Biz tekrar tekneye bindik, Antalya’daki kamyonu aradık, havuza geri bıraktırdık, alarımı iptal ettik, ortalığı yatıştırdık, tabii herkes bana biraz kızdı ama o dakika itibarıyla öyle davranmak gerekiyordu, sonra da kıyıya bir yunusun vurduğunu, öldüğünü öğrendik. Tabii, ben Alanya’ya kadar gidip ya da merkeze gidip, olay yerine gidip de kim olduğuna bakmadım, belki başka bir yunustu, belki oydu fakat doğada yaşamını idame ettirebileceğine inanmıyorum.

Şimdi, ben tarafsız biri olarak, benim için öncelikli yunuslar ya da yeminime bağlı olarak yunusların sağlığıdır. Tabii ki hayvanseverlik ile aşırı sevginin vereceği zarar arasında çok ince bir çizgi var. “Yunus parkları kapatılsın.” ya da “Faytonları atlar çekmesin.” dediğinizde atlar anında kesime gidip yunuslar da ölüme terk edilebilir. Yani bu konuda sizin Komisyon olarak çok iyi kararlar alacağımıza yürekten inanıyorum, doğru düzenlemeleri getireceğinize de yürekten inanıyorum fakat bir şeyi daha eklemek istiyorum: Dolphin Parklara gelen herkese çıkışta anket yaptığınızda ben dâhil olmak üzere, hepimiz karşı olduğumuzu söyleriz. İnanın, oradan bin kişi çıksın, bini de “Ben yunusların şeyine karşıyım.” der. Fakat çocuğunu mutlaka alır gelir aynı benim Berlin’de dünyanın en iyi hayvanat bahçesini gezerken hissettiğim gibi. Yani hayvanlar kapalıydı ama gördüklerim karşında da hayranlık duymuştum çünkü zaten benim dünyayı gezip görüp o kadar hayvanı bir arada görme şansım yoktu, hiçbir zaman yok, olmayacak da.

Konuyu getirmek istediğim nokta şudur: Alman bir aile düşünün, karı koca çalışıyor, iki bin beş yüzer euro alıyor. Bu aile belirli bir stratejik pazarlama için terapi uğruna Amerika’ya gittiğinde ortalama 30 bin dolar para harcıyor ve bu insanlar sosyal medyalarından çocuklarıyla birlikte gidip de nefes alabilmek için para toplamak zorunda kalıyorlar. Fakat Ukrayna, Rusya ve benzeri gelir durumu düşük ülkeler için Türkiye inanılmaz dinamik, inanılmaz hızlı ve gelişen ve çok sert bir alternatif Amerika, Hollanda ya da İtalya gibi ülkeler için. Birincisi: Bizde euro çok yüksek fiyat, kesinlikle 30 bin euroya ihtiyaç yok, birkaç bin euro bu iş için yeterli. İkincisi: Bir yakınınız var mı bilmiyorum, bu şekilde sorunlu, sürekli çılgılık atan, kendini parçalayan benim birkaç tanıdığım var. Yılın üç yüz elli beş günü anne ya da baba mesleğinden feragat edip bakıcı parası çok pahalı olduğu için bu çocukla birlikte bu eve kendini kapatıyor ve bu insanlar kabul etmeseler de belli bir süre sonra -konunun uzmanları daha iyi bilir, ben bilmiyorum fakat tanınan ailelerden biliyorum- artık dayanılmaz noktaya geliyorlar ve bunların nefes alabileceği tek bir şey var: İki hafta Türkiye’ye gelip çocuklarını gülerken, artık çılgılık

atmazken, ağlamazken, biraz daha iki kelimeyi üçe çıkardığını, beynini kullanırken iki elini kullanmaya başladığını görmek. Bu umutla bir yıl geçiyorlar. Bu bir umut tacirliği midir, tartışılır. Bu ailelerin bu molaya ihtiyacı olduğunu ben biliyorum. Bunun sağlık yönünde etkisi olup olmadığının kanaatini verebilecek yetkiye ben sahip değilim, bunu doktorlar verir, araştırmacılar verir, bilim adamları verir vesaire. Fakat doğru bir sistemi oturttuğunuzda ve doğru kontrolleri yaptığınızda ben çok daha insancıl ve çok daha iyi biri olacağı inancındayım, bunu yapacağımıza da eminim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Başka söz alacak var mı sizden arkadaşlar?

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ ÜYESİ CENK GÖKALP - Ben alabilir miyim?

BAŞKAN - Buyurun.

5.- Deniz Memelileri ve Yunus Parkları Derneği Üyesi Cenk Gökalp'ın, yunusların eğitimi ve yunuslarla terapi hakkında sunumu

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ ÜYESİ CENK GÖKALP - Öncelikle ben sizin sorunuza cevap vermek istiyorum “Nasıl eğitiliyorlar?” kısmına. Kesinlikle basında yazıldığı gibi şiddetle, aç bırakılarak ya da eziyet çektilerle değil. Biraz önce -bizde de çok var- veteriner bey terapiden bahsetti. Biz 300-400 kiloluk hayvanlarla 3 yaşındaki engelli çocukları suda yunusun kendi ortamında bulunduruyoruz. Psikolojisine güvenemeyeceğimiz bir hayvana, döverek ya da zor kullanarak eğitebileceğimiz bir hayvana bunu yaptırmamız mümkün değil. Biz -sayılarımız var efendim sizde- çok yüksek miktarda terapi yapıyoruz. Bir terapiden kasıt, on gün, yarımşar saatlik on gündür. Binlerce seansımız var. Bir tane kötü olay olsaydı mutlaka basına yansır çünkü herkes “Bu işten nasıl olumsuz bir haber yapabiliriz?”in peşinde. Kesinlikle güdülenme ve motivasyonla biz eğitimimizi yapıyoruz çünkü 300 kiloluk, 400 kiloluk canlılara kendi ortamında ne şiddet uygulayabilirsiniz ne de bu şiddeti uygularsanız bundan bir sonuç alabilirsiniz. Biz engelli çocuklarla çalışıyoruz. Bunda gerçekten başarılı olduğumuzu düşünüyoruz. Bize her yıl gelen... Biraz önce veteriner beyin söylediğine ben şöyle bir itirazda bulunmak istiyorum: Bu konuda yetkin kişiler bizce ailelerdir. Burada Türkiye Otistiklere Destek ve Eğitim Vakfının mektubunu görüyorsunuz. Biz kendileriyle iki sene önce iki senelik bir çalışma gerçekleştirmiştik. Bunun sebebi de bizim programlarımızın Türkiye içinde yeterince tanınmaması. Maalesef ki bize gelen ailelerin yüzde 90'ı, 95'i yurt dışından geliyor. Zaten olayın bu kadar büyütülmesinin sebeplerinin bir tanesinin de biz bu olduğunu düşünüyoruz. Biz bir bakıma tereciye tere satıyoruz kendi ülkemizde. Bizlere her yıl gelen aileler var. Aileler kendi çocuklarındaki eğitimi en iyi gözlemleyecek kişilerdir. Her sene binlerce euro harcaıp tekrar tekrar terapiye geliyorsa aileler, bunda mutlaka bir gelişim görüyorlardır ve aynı zamanda bu aileler ülkelerine döndüklerinde bu gelişimi çocuklarının devam ettiği okullardaki öğretmenler de onaylıyorlar ve kendilerine tasdik edip bildiriyorlar.

Bir de Sayın Başkanım, ilave etmek istediğim bir şey daha var. Biraz önce veteriner beyin söylediği basında çıkan “Tom ve Mişa'yı özgürlüğüne kavuşturduk.” haberlerine bir ithaftı. Yunusları bilen, gerçekten bilen herkes bilir ki yunuslar sürü hâlinde avlanan hayvanlardır. Siz bir yunusu insandan uzaklaştırsanız bile, tabiata saldıgınızda hiçbir sürü kendisini kabul etmez, hiçbir şekilde avlanamaz. Buna bir ilave daha yapmak istiyorum. Yunusların ortalama yaşam ömrü on yedi ile yirmi yıl

arasındayken tabiatı, havuzlarda bunun yaklaşık 2 katıdır. Hatta geçenlerde, 1971’de Orta Amerika’ya bir yunus parkına getirilen yunusun vefat haberi yayınlandı, kırk sekiz yıl sonra. Yunus geldiğinde kaç yaşında olduğunu bilmiyoruz ama kırk sekiz yıl parkta yaşadı. Bu, tabiatı mümkün değildir.

Ben hayvan hakları refahı için şunu söylemek istiyorum: Hiçbir canlı rahat olmadığı bir ortamda ömrünü 2 katına çıkaramaz. Hiçbir canlı rahat olmadığı bir yerde nesli devam edip üreyemez ve hiçbir şekilde biz de istesek dünyanın bu konudaki en gelişmiş ülkesi de -eğer öyle bir ülke varsa- istese bizim yunuslarımızı, bu yunusları tekrar tabiatı salamaz.

Benim söyleyeceklerim bunlar efendim.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Şimdi, daha önce Komisyonumuza hayvansever derneklerden gelen bir hanımefendi özellikle yunus parklarıyla ilgili sunumunda birincisi getirilme yollarıyla ilgili sıkıntılar olduğunu söyledi. Uzak Doğu’da, özellikle Japonya’da yunusların yakalanırken katledildiğini ve canlı kalanların ancak dünyanın çeşitli yerlerine sahte belgelerle gönderildiğini ifade etti. Akabinde bunlar geldikten sonra eğitilebilmeleri için de almış oldukları eğitim sırasında çeşitli işkencelere ve kötü muameleye tabi tutulduğunu iddia etti. Daha sonra da bunların yaşamları süresince zaman zaman streten kaynaklanan dişlerinin döküldüğünü, strese girerek kendilerini boğduklarını, intihar ettiklerini ifade etti. Tabii, bizim alanımız değil açıkçası, tam olarak bildiğimiz bir konu değil. Yunuslar ve diğer memeliler biraz daha böyle uzmanlık isteyen konu. Bu böyle midir, değil midir, o yüzden sizleri de davet etik. Tabii, sunumlarınızda insani yönden de siz vurgular yapıyorsunuz ama bu Hayvan Hakları Komisyonumuz olduğu için biz hayvanların bakış açısıyla konuyu anlamaya çalışıyoruz esasen. Bu konuyla ilgili söz almak isteyen varsa biz tekrardan size söz verelim.

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ ÜYESİ CENK GÖKALP - Ben tekrar söz alabilir miyim?

BAŞKAN - Buyurun.

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ ÜYESİ CENK GÖKALP – Efendim, ben en son gazetede çıkan haberlerle, sizin Komisyonunuza iletilen haberlerle ilgili o zaman cevap vermek istiyorum.

Şimdi, yunusların boyları 2 metrenin üzerinde, hiçbir şekilde kendilerini zaten 2 metrelik sularda tutamayız, gelip bunların tespitini yapmak da çok kolay. Veteriner bey yanımızda. Bizim yunuslara depresan ya da ülser ilacı vermemizin hiçbir mantıklı açıklaması yok çünkü sayıları sınırlı olan canlılardan bahsediyoruz. Bizim işletmelerimizin temeli bu yunuslardır. Hiçbir şekilde bizim onlara zarar verecek bir şeyi yapmak içinde olmamız söz konusu değildir. Japonya’dan ya da dünyanın herhangi bir ülkesinden yapılan ihracat bakanlığın iznine tabidir.

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ İKİNCİ BAŞKANI İSMET PARMAK - Tarım Bakanlığı özellikle...

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ ÜYESİ CENK GÖKALP – Şimdi, kaçak yollarla gelmesi ayrı bir olaydır. Gelmesi için CITES belgesi gerekmektedir. Japonya’nın kendi iç politikası Türkiye’nin dışındadır. Zaten Japonya da şu anda ihracatı yasaklamıştır bu konuyla ilgili. Ama geldikten sonra eğitmemizle -ben bir daha altını çizmek istiyorum- yunuslarla eğer parkta bir gün geçirirseniz 5-6 metre derinlikte olan yüzlerce metrekare alanda bir yunusa isterseniz de zarar veremezsiniz.

Veteriner bey yine burada, deniyor ki: “Aç bırakıyorlar.” Tam tersi, siz bir yunusu üç gün aç bırakırsanız onu çıkarıp beslemek zorundasınız, yunusa en azından su vermek zorundasınız çünkü yunusların su ihtiyacı var. Yedikleri balıktan bunu elde ederler. Tabiatta yunuslar su içmez. Biz bu kadar önemli canlıları aç bırakmayı bir kenara bırakın, tam tersine herhangi bir tıbbi müdahaleyi, gereken tıbbi desteği veteriner kontrolünde veriyoruz ki bunun sonucunda yunuslar tabiattaki ömürlerinin 2 katını yaşayabiliyorlar.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ ÜYESİ YAVUZ BUĞDAY – Efendim, müsaade ederseniz ben de bir şeyler söylemek istiyorum Japonya’yla ilgili.

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

6.- Deniz Memelileri ve Yunus Parkları Derneği Üyesi Yavuz Buğday’ın, Japonya’dan yunus getirilmesi süreci hakkında sunumu

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ ÜYESİ YAVUZ BUĞDAY - İşletmeler arasında en son işletmeyi açan kişi benim ve tesisimin inşaatını bitirdikten sonra yaklaşık üç yıl boyunca yunus aradım yani tesisime yunus bulmak istedim. Yunus bulmanın bu kadar zor olduğunu bilmiyordum, bilsem bu işe zaten girmezdim, o kadar sermayemi oraya koyup bu riske katlanmazdım. O dönemlerde Japonya’dan ithal etmek mümkündü, ihracat Japonlar tarafından kapatılmamıştı. Japonlar şu anda ihracatı durdurdular. Bu konuyla ilgili bir film yapıldı, bu filmden sonra siyasi bazı tepkiler oldu Japonya’da, ihraç etmiyorlar fakat Japonya yunus avcılığını durdurdu mu? Hayır. Şu an hâlâ o yunuslar avlanıyor ve bu yunuslar orada, aynı koyda öldürülüp gıda olarak tüketiliyor. Japonya’dan buraya gelen yunuslar, hayvanlar koya getirildiğinde bakılıyor, arasından genç olanları seçiyorlar ve bunları tüm dünyaya ihraç ediyorlardı çünkü dünyada oldukça çok sayıda yunus gösteri merkezi var ve herkesin belli bir dönemden sonra kayıpları oluyor ve uluslararası sözleşmeyle koruma altında olduğu için yunuslar birçok ülke yunusun avcılığını, yakalamasını yapamıyor. Japonlar bunu gıda olarak tükettikleri için bu sözleşmeye taraf değiller, taraf olmadıkları için de yakalıyorlar ve ihracatını da yapıyorlardı.

Şimdi, ben o dönemde yaptığımda olaya tamamen ticari bakmıştım. Japonya’da marketten gidip yunus eti alırsanız bir yunusun ederi 5 bin dolardı ama onu Japonya’dan canlı almak isterseniz Japonya’da dediğiniz fiyat 50 bin dolardı, tabii ki ticari açıdan bunu satıyorlardı, şu anda siyasi tepki sebebiyle satmıyorlar. Yakaladıkları bütün hayvanları öldürüp marketlerde satıyorlar, yiyorlar. Yani millî gıdası olan bir şeye insanları “Yeme.” demek herhâlde çok zordur Japonya için. O dönemde ben ithal izni almaya çalıştığımda CITES denen kurumdan bu denetleniyor. Japon Hükûmeti CITES belgesini düzenliyor, bu belgeyi biz buraya getiriyoruz, balıkçılık bölümüne veriyoruz, onlar CITES üzerinden Japonya’yla mailleşiyor, Japonya CITES üzerinden cevap veriyor belgelerin doğru olduğuna dair, biz kontrol belgesi alıyoruz, daha sonra uçağa yüklememiz gerekiyor, kargo uçağına. Kargo uçağına diğer hiçbir eşyayla yükleyemiyorsunuz, bütün uçağı kapatmanız gerekiyor. Bu uçak kurumunun -şu an ismi aklıma gelmiyor, IATA’ydı galiba- onların kalın bir kitabı var, orada yunusun, balinanın, zürafanın, filin nasıl taşınacağına dair standartlar var, uçağın hangi metreden uçağına dair standartlar var, onları koyacağınız havuzlar, havuzlarda nasıl sabit tutacağınız, cildine süreceğiniz krem, içerde bulunması gereken suyun miktarına kadar tüm detaylar belli. Bu detayları sağlamadığınızda uçağı kalkış izni verilmiyor. Yani o kadar maliyetli bir durum ki zaten bunu sürekli yapmak da mümkün değil. Ancak ne durumda bizler bunu yapmak zorunda kalırsanız tekrar, dünyada bu arayışa gireriz? Allah korusun, bir hastalık olması, kontrol edemediğimiz bir durum olması ve hayvanlarımızın telef olması durumunda

ithalata bakarız çünkü yok yüksek bir maliyet bizler için. Yani bu konuda anlatılan şeylerin de sadece bir ön yargı oluşturup kötü gösterilmek amaçlı söylendiğini düşünüyorum. Bu işin gerçeği bu şekildedir efendim.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Var mı söz almak isteyen arkadaşlar?

AV. İLHAN TEMEL – Ben, müsaade ederseniz, atlayarak kısa devam edeceğim. En sonunda o sorularınız, ayrı söylediğiniz iddialara karşı da beyanda bulanacağım.

Şimdi, bu yunus hayvanlarını burada, havuzlarda... Hayvan hakları, hayvan refahı konusuna gelince, havuzların suyu özellikle bunlara göre hazırlanıyor ve bunlar denetleniyor, veteriner kontrolü yapılıyor; bunların beslenmeleri, balıkları özel olarak ithal ediliyor ve beslenme çeşitleri, balık çeşitleri bunların yapılarına göre özel olarak ayarlanıyor. Dolayısıyla bunlar çok özel, insanlar, bu işletmeler kendi çocuklarına gösterdikleri -inanın, samimi söylüyorum- ben Aqua İstanbul'da bizzat gördüm, biz kendi kendi çocuklarımıza bu kadar özen göstermiyoruz. Niye ateşlenmiş, psikolojisi niye bozulmuş, bunlara sürekli veteriner kontrolünde bakıyorlar. Bulundukları havuzların denetimini her gün, günde 2'den az olmamak üzere ölçümlemelerini yapıyorlar. Bunun dışında bunların standartları var tabii yani kafalarına göre yapmıyorlar. Avrupa'da bu tür havuzlarda nasıl bakılır, nasıl yapılır, bu standartlara göre bunları yapıyorlar ve bizim Deniz Memelileri Derneği olarak bünyemizdeki 9 dernek, üye işletmede de hepsinde Avrupa standartlarının inanın üzerinde bakım yapılıyor. Özellikle bu hayvanlar antrenörlerine alışıyorlar ve kendi doğal ortamlarında yaptıkları oyunları, antrenörleriyle beraber yapıyorlar ve mutlu oluyorlar. Mutlu olmasalar bunların üreme imkânları mümkün olmaz. Mutlu olduğu bir ortamda ürüyorlar. Antrenörlerle beraber içli dışlı oluyorlar. Bu antrenörler bu hayvanların psikolojileriyle, yapılarıyla genetik bilimleriyle tamamen bilinçlenmiş ve en geniş yetkiye, bilgiye sahip insanlar bunlar.

Hukuksal konuyu da ben kendi açımdan değerlendirmem gerekirse... Öncelikle Hayvan Hakları Evrensel Beyannamesi var. 1979 tarihli Bern Sözleşmesi var, 1983'te Bonn Sözleşmesi var ve az önce bahsedilen CITES Sözleşmesi var. Bu sözleşmeler uluslararası sözleşmeler ve Türkiye bunlara bağlı, uyuyor. Az önce intikallerini söylediler. Bunların Türkiye'ye getirilişleri, bizim 9 üye işletmemiz bakımından tamamen yasal kapsamda geliyorlar. Az önce söylediğiniz iddiaları tamamen reddediyoruz, kabul etmiyoruz. Bizim hiçbir üyemiz bu şekilde, yasa dışı bir şekilde hayvanları getirmiyor. Bunu iddia edenler iddiasını ispat etmekle mükellef. Medeni Kanun'un 6'ncı maddesi açık. Bu dünyanın genel geçerli, Roma hukukunun da genel tabiridir. Herkes kendi iddiasını ispatla mükelleftir. Bunu iddia edenler ispatla mükelleftirler. İspat edemedikleri takdirde biz dernek olarak zaten haklarında dava açacağız. Derneğimiz uluslararası sözleşmeye göre getiriliyor ve burada uluslararası şartların üzerinde bir bakım yapılıyor. Yalnız burada tabii ülkemiz açısından benim kanaatime göre bu hayvanların standartları yok. Burada kanunda veya kanuna bağlı olarak yönetmelikte bu standartları bizim oluşturmamız lazım ve üye işletmelerimiz çok profesyonel ve Avrupa Birliği'nin üzerinde bilgilere sahip. Eğer Bakanlık uygun görürse bu kanun çıktıktan sonra kanunda veya yönetmelikte bu standartları birlikte uzmanlarımız yapabilir. Ayrıca Avrupa'da Suda Yaşayan Memeliler Birliği diye bir birlik var. Avrupa hukuku açısından da Avrupa'nın bu konuda direktifleri var. Bu direktifler doğrultusunda bunlar hareket ediyorlar. Avrupa'da bu Dolphinariumların çalışmasını engelleyen hiçbir hukuki düzenleme yok. Son olarak Fransız Senatosunda komisyona öyle bir şey gelmiş ve Fransa Meclisi bunu reddetmiş, yani bunları yasaklayalım şeklinde reddedilmiş. Hukukun geçerli hiçbir yasaklayıcı şeyleri yok. Avrupa Birliğinde 50 tane Dolphinarium var ve 50'si de faaliyette. Şayet ülkemizde bunlar yasaklanacak

olursa buraya gelen turistlerin hepsi başta Bulgaristan ve Yunanistan olmak üzere buraya gelecekler. Dolayısıyla ben şahsi kanaatimi söylüyorum: Bu şikâyetlerin arkasında ben iyi niyet görmüyorum. Ülkemizin turizmini baltalamak için yapılmış şikâyetler diye düşünüyorum.

Burada sezona göre değişen yaklaşık 1.500-2 bin civarında çalışan personel söz konusu. Partner firmalarla beraber düşündüğümüz zaman -buraya nakliyesi olsun, balık olsun- çalışan yaklaşık 50 bin kişi buradan ekmek yiyor. Az bir rakam değil ve tahminimize göre 100 milyon civarında da ülkemize bir girdi söz konusu. Bunu yok ettiğimiz zaman, bunların hepsi Avrupa Birliğine gidecek en kısa zamanda. Dolayısıyla bunun arkasında bir art niyet düşünülüyor.

Şunu da ben düşünüyorum. Avrupa Birliğinde neden böyle bir şikâyet bir şey yok? Niye sadece Türkiye'ye yönelik bir şikâyet var. Bunun arkasındaki amacı bizim bir Komisyonumuzun düşünmesi lazım. Neden? Hayvan haklarımızı hepimiz düşünüyoruz, hayvan refahını hepimiz düşünüyoruz. Uluslararası sözleşmeler bu konuda var, Türkiye'de de geçerli ve Türkiye'de konulacak hayvan hakları kanunu da biz diyoruz ki biz dernek olarak tamam hazırız, bunu koyalım, bu yunusların hayvan refahını özellikle sağlamaya hazırız, istekliyiz ve bu Dolphinariumların kuruluşlarını da bir denetime tabi tutalım, herkes kafasına göre, cebine parasını koyan bunu açmasın. Bunu sağlayabilecek, bunun standardına sahip olabilecek kişiler açsın ve bunların çalışmalarını da denetime tabi tutalım. Zaten acenteler bizim şirketlerimizi denetliyorlar, geliyorlar, bakıyorlar. Yani siz bunları nasıl kullanıyorsunuz diye denetliyorlar ve herhangi bir sorun yok şu anda ama buna yasal statü kazandırırsak sahip olursa ülkemiz bunu hukuki bir statü içerisinde yaparız. Şu an sadece Avrupa üyeliğinin statüsü ve uluslararası sözleşmeler kapsamında bu işi yürütüyoruz. Avrupa Birliğinde hayvanat bahçeleri statüsünde bu iş yürüyor. Biz bunu bir adım daha öne geçip Türkiye'de Dolphinariumları, yunus parkları olarak bir hukuki statüye kavuşturursak daha uygun olabileceğini düşünüyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Son sözünüz var mı?

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ ÜYESİ YAVUZ BUĞDAY – Efendim ben yine kendi tecrübemden bahsetmek isterim. İlhan Bey “Avrupa’da neden bu kadar gündeme gelmiyor da ülkemizde gündeme geliyor?” dedi. Benim şahsi fikrim, çünkü Avrupa’da bunun altyapısı mevcut. Yani bir Yunus parkına gidildiği zaman nelerin kontrol edileceği, oradaki hayvan refahı için olması gereken şartların yazılı olduğu dokümanlar var. Benim bu işe girmemdeki esas maksadım, yerim vardı, bir arsam vardı ve bu arsada bu tarz işler yapılabilirdi. Ben kendimi girişimci olarak tanımlıyorum ve bu işi diğer tesislerde görüp yapabileceğime kanaat getirdim ve bu işi yapmak için projelendirme çalışmasına girdiğimde ülkemde hiçbir dokümantasyon bulamadım. Avrupa’da European Marine Mares Assassination var, Avrupa Deniz Memelileri Birliği. Bunların yine kalın bir kitabı var ve her hayvanın hangi şartlarda yaşaması gerektiğini çok detaylı şekilde tanımlamışlar. Havuzların boyutları, suların olması gereken kriterler, hangi balıktan ne kadar kilo yeneceği tek tek tanımlanmış. O kitabı baz alarak projelendirdim. Yunusları havuzuma getirmek istediğimde de bakanlıktan, balıkçılıktan gelip havuzumu denetlediler burası yeterli midir diye. Onların da denetlerken o kitapçığı kullandığımı gördüm. Şimdi, biz de eğer bu altyapılar da sağlanırsa kanuni olarak ben tahmin ediyorum bu kadar çok gündeme gelmeyeceğiz ve bizleri de gelip belli şartlarda denetleyecekler. Eksiğimiz varsa gidereceğiz efendim.

BAŞKAN – Anladım, teşekkür ederiz.

2.- Deniz Memelileri ve Yunus Parkları Derneği İkinci Başkanı İsmet Parmak'ın, Türkiye'de sektör olmaları ve faaliyetlerini kanunlar çerçevesinde yürütmeleri için yapılması gerekenler ile haklarında kamuoyundaki olumsuz konular hakkında sunumu (Devam)

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ İKİNCİ BAŞKANI İSMET PARMAK – Sayın Başkanım, bizim merak ettiğimiz bir konu daha var efendim. Yani bu kanunla ilgili yaklaşık bir tarih var mı?

BAŞKAN – Şimdi şöyle: Bizim çalışmamız tabii kanunla hem ilgili hem ilgisiz. Şöyle ki bu kanun, yani mevcut 5199 sayılı Kanun’un revizesiyle ilgili, burada yapılması gereken değişikliklerle ilgili daha önce çeşitli taslaklar hazırlanmıştı, Meclise de gelmişti fakat kanunlaşmadan geri çekildi. Daha sonra Mecliste bulunan tüm partilerin vermiş olduğu önerge doğrultusunda ve hayvan haklarıyla ilgili bir araştırma komisyonu kurulması istendi. Biz de çalışmamıza işte 15 Mayıs tarihinde başladık. Bizim çalışmamız çıkması düşünülen bu 5199 sayılı Yasa’da yapılması gereken değişikliğe de altlık oluşturacak mutlaka ama ikisi birbirinden bağımsız yürüten çalışmalar bunlar. Bir yandan Adalet Bakanlığımız ve çeşitli diğer bakanlıkların katkısıyla bu yasa taslağı da hazırlanıyor ama işin esas mutfak kısmı, çalıştay bölümleri burada yapılıyor. Çok muhtemeldir ki 2019 Ekim ayında Meclisimiz tekrardan açıldığında bu çalışmalar içerisinde bizimkisi de yer alacaktır. Yani hayvan haklarıyla ilgili yasa da mutlaka benim tahminim yılbaşına kadar çıkacaktır diye zannediyorum. Tabii bu konuda net böyle yüzde yüz çıkar demek istemiyorum ama öncelikli olarak çıkarılacak yasalardan bir tanesi olduğunu biliyorum. Araştırma komisyonumuz da tahminen temmuz ayı sonuna kadar raporunu hazırlayacak ve Meclis Başkanlığına sunacak inşallah.

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ İKİNCİ BAŞKANI İSMET PARMAK – Teşekkür ederiz efendim.

Şimdi biz de bu kanunla beraber bir sektör olmak istiyoruz Türkiye’de aslında. Bu da çok önemli Sayın Başkanım ve bu eleştiriler, bu basında, görselde, bütün bu eleştirilerin sonunu getireceğine inanıyorum eğer bu kanunumuz çıkarsa. Biz bu konuda elimizden gelen her şeyi, bütün yardımları yapmaya hazırız. Hatta hatta Komisyonunuzun şöyle bir imkânı varsa yerimizde bu işi görmek, denetlemek için de sizleri davet ediyoruz. Çok da memnun oluruz gerçekten.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Şimdi, haftaya biz inşallah İstanbul’a gidiyoruz. Orada özellikle Adalardaki bu faytonlarla ilgili, faytonlara koşulan atlarla ilgili iddialar vardı, yerinde göreceğiz. Dün de hem Çankaya hem de Ankara Büyükşehir Belediyesinin hayvan barınaklarını gördük, oradaki sokak köpekleriyle ilgili özellikle yapılan uygulamaları. Haftaya İstanbul’a gittiğimizde yine öyle bir barınak ziyaretimiz olacak. Tabii yunus parklarının da herhangi bir tanesini ziyaret etmek isteriz, onu da planlarınız inşallah, sonra gün içerisinde geliriz.

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ İKİNCİ BAŞKANI İSMET PARMAK – İnşallah efendim.

Bize zaman ayırdınız, çok teşekkür ediyoruz.

AV. İLHAN TEMEL – Sayın Başkan, İstanbul’da biz İstanbul Dolphinarium olarak sizi misafir etmekten memnuniyet duyarız.

BAŞKAN – İnşallah.

Yani şuna kani olun ki hem iddiaları dinliyor hem de bu iddialarla ilgili bir şekilde suçlananlar da varsa onları da mutlaka dinlemek istiyoruz biz ki objektif olarak karar verebilelim. Hiç merak etmeyin.

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ İKİNCİ BAŞKANI İSMET PARMAK – Her şey için çok teşekkür ederiz Sayın Başkan. İnşallah yeniden görüşmek üzere.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz, sağ olun katıldığınız için.

Bir soru mu var? Kendinizi de tanıtarak buyurun.

VETERİNER MİKROBİYOLOG DOÇ. DR. BEKİR ÇELEBİ – Sağlık Bakanlığında veteriner mikrobiyologum. Buradaki istihdamınızda veteriner hekim istihdam ediyor musunuz? Ne şekilde bu hayvanların sağlık kontrolleri yapılıyor? Hangi düzenlemelerle yapılıyor? Herhangi bir hastalık kontrolüne ilişkin aldığınız tedbirler nelerdir? Bunlar var mı? Ardından meslektaşım ile ilgili bir şey daha söylemek istiyorum. Şunun için söylüyorum: Biz hayvan barınaklarında, hayvanların bakıldığı yerde, yaşadığı yerde muhakkak ki veteriner hekim istihdamı yapıyoruz ki veteriner hekimler bunların refahını, sağlığını kontrol etmesi açısından sivil toplum örgütleri tarafından da istenilen bir meslek grubu. Yani orada bir veteriner hekimin olmasını isteyeceklerdir.

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ İKİNCİ BAŞKANI İSMET PARMAK – Mutlaka. Biz de çok sevineceğiz zaten.

VETERİNER MİKROBİYOLOG DOÇ. DR. BEKİR ÇELEBİ – Sizde böyle bir uygulama var mı?

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ İKİNCİ BAŞKANI İSMET PARMAK – Bizde uygulama, zaten Olgun Bey muhtemelen Türkiye’de bu konuyla ilgili çalışan tek veterinerdir. Kendisi bağımsız çalışıyor, bizim istihdam ettiğimiz bir veteriner değil ama biz kendisinin bilgisinden düzenli olarak, periyodik olarak yararlanıp koruyucu önlemleri kendi görüşleri doğrultusunda alıyoruz Antalya olarak.

VETERİNER MİKROBİYOLOG DOÇ. DR. BEKİR ÇELEBİ – Peki, teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, biz öğleden önce de konuştuk. Bir konuyu arz etmek isterim. Meslektaşım fakülteden mezun olduktan sonra doğal olarak fakültelerde her hayvan için hastalığına yönelik bir eğitim verilmesi söz konusu değil. İnsanlar belli bir aşamadan sonra uzmanlaşıyorlar ve arkadaşım da kendini bu konuda yetiştirmiş ama Tarım Bakanlığının Veteriner Hekimlik Uzmanlık Yönetmeliği var. Bu yönetmelik eğer faaliyete girer ise -cerrah olabilir, jinekolog olabilir, ortopedist olabilir, su ürünleri uzmanları olabilir- insanlar kendilerini yetiştirip hayvan refahı için daha verimli ve etkili çalışabilir. Bu yönetmeliğin bir an önce uygulamaya girip bu konuda mesela bu bir örnek konuydu. Su ürünleri konusunda uzman bir veteriner hekime ihtiyaç var. Bir değil, birkaç tane ihtiyaç var. Yine hayvan barınaklarında cerrahi operasyonlar yapacak, jinekolojik operasyonları yapacak uzmanlara ihtiyaç var ki bu yüzden bu yönetmeliğin bir an önce uygulamaya dâhil olması gerekiyor.

BAŞKAN – Yönetmelik çıkarıldı ama uygulanması mı şu ana kadar mümkün olmadı?

VETERİNER MİKROBİYOLOG DOÇ. DR. BEKİR ÇELEBİ – Evet, yönetmelik 2018’de çıktı ve herhangi bir uygulaması şu anda yok.

BAŞKAN – Tarım Bakanlığımızın bunu uygulaması gerekiyor, değil mi?

VETERİNER MİKROBİYOLOG DOÇ. DR. BEKİR ÇELEBİ – Evet, uygulasin ki hayvan refahını en iyi şekilde gözetebilelim.

BAŞKAN – Bunu da kayıtlarımıza aldık.

VETERİNER MİKROBİYOLOG DOÇ. DR. BEKİR ÇELEBİ – Hem ekonomik açıdan hem de sosyal sorumluluk açısından gerekli olduğunu düşünüyorum. Bu arkadaşına da teşekkür ediyorum bu konuda kendini...

VETERİNER OLGUN ASLAN – Bana sormak istediğiniz bir şey var mı?

VETERİNER MİKROBİYOLOG DOÇ. DR. BEKİR ÇELEBİ – Yok, teşekkür ederim. Bir teşekkür etmek istedim.

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ İKİNCİ BAŞKANI İSMET PARMAK – Efendim, ben bir şey daha eklemek istiyorum da.

Bizim de sektör olarak en büyük derdimiz bu zaten. Şimdi, yetmiş veteriner hekimlerin Türkiye’de olmaması. Bunun için neler yapıyoruz? Bakın, mesela, şimdi, biz Ukrayna’dan ve Rusya’dan destek alıyoruz. Yani hayvanlarımızın, işte, ufak tefek buradaki sağlık sorunlarında kan tahlillerini alıp, kan tahlillerini yapıp bunları hem mail yoluyla veya işte başka bağlantılarla onlara gönderip onların değerlendirmesine göre de ne vereceğimizi, hangi ilacı önereceğimizi, hangi ilacı vereceğimizi, bunları ne yapacağımızı öyle çözmeye çalışıyoruz çünkü aslında çok kötü bir şey, çok zor bir şey bu aslında.

BAŞKAN – Doğrudur.

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ İKİNCİ BAŞKANI İSMET PARMAK – Keşke 4-5 tane, 10 tane daha Türkiye’imizde veterinerimiz olsa da hepimiz onlarla beraber çalışsak çok daha güzel işler yapacağımıza inanıyoruz aslında.

VETERİNER MİKROBİYOLOG DOÇ. DR. BEKİR ÇELEBİ – Bu ihtiyaç aynı zamanda su ürünleri yetiştiricilerinin de temel ihtiyaçlarından birisi. Bu konuda yetmiş veteriner hekimin olmaması... Yani insanlar bireysel olarak yetişebilir ama kamunun da destek olması ve yetiştirmesi ve eğitim vermesi gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

DENİZ MEMELİLERİ VE YUNUS PARKLARI DERNEĞİ İKİNCİ BAŞKANI İSMET PARMAK – Efendim, Sayın Başkanım, bir konu daha arz edeceğim, ondan sonra da bitireceğim, kusura bakmayın. On beş gün önce Millî Parklar avcılık bölümünden arkadaşlar geldiler. Şimdi, geliyorlar da “Ne var burada?” diyorlar. “İşte bir şikâyet var.” diyorlar. Diyoruz ki: “Kardeşim, biz bunu bunu yapıyoruz.” Şimdi, onları ikna etmek veya belgeleri... Biz belki her yıl 10 kez, 15 kez herhangi bir devlet kurumuna bu belgelerimizi sunuyoruz. İşte, neden? Çünkü bir mail atılıyor, işte CİMER’den, BİMER’den, herkes bizi denetliyor Sayın Başkanım. Şimdi, böyle olunca, efendim, bilgi kirliliği de oluyor. Kime ne cevap vereceğimizi de şaşırtıyoruz aslında, işin doğrusu. Yani bütün bunların çözümünün... Bu kanunun çıkarılıp bu şekilde devam etmemizin bizim için de herkes için de çok sağlıklı olacağına inanıyoruz.

Çok da teşekkür ederim herkese.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ederiz.

Şimdi Denge Veterinerlik Hizmetlerinden katılımcılarımız var.

Hoş geldiniz tekrar.

7.- Denge Veterinerlik Hizmetleri Yönetim Kurulu Başkanı Murat Şahin’in, mobil kısırlaştırma hizmeti ve bu hizmeti yaparken karşılaştıkları sorunlar ile haklarında kamuoyundaki olumsuz konular hakkında sunumu

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Merhabalar. Ben Denge Veterinerlikten geliyorum. İsmim Murat Şahin. Hem Saha Koordinatörüyüm hem Yönetim Kurulu Başkanım. Maalesef bizimle ilgili bir sürü bilgi kirliliği ve mobil üniteyi tanımamalıktan dolayı bir sürü asparagas ya da haksız ve art niyetli eleştiriler var.

BAŞKAN – Biz de kendinizi ifade edebilmemiz için bugün Komisyonumuza davet ettik.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ne söylemeyi arzu ediyorsanız buyurun.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Şimdi, biz 2008 yılından beri Türkiye'nin her ilinde, her ilçesinde yani birçok ilinde ve ilçesinde mobil kısırlaştırma ünitesi vasıtasıyla sokak hayvanlarını yakalayıp, kısırlaştırıp, aşılayıp, gerekli parazitler iğnelerini yapıp, kayıt altına alıp, nekahet döneminde hayvanlarımız iyileştikten sonra alındıkları yerlere bırakıyoruz ama maalesef ülkemizde “hayvan hakları savunucusu” ya da “hayvan hakları koruyucusu” adı altında isimlendirilen insanlar tarafından yıllardır hem kurumlar hem sokaktaki köpeğe dokunan herkes, resmi görevli olan ya da kendi aralarında bile gönüllü başka birisi ya da bizim gibi firmalar, bu insanların yıllardır hem hakaretlerine maruz kalıyorlar hem...

Ya, bir sürü şey yaşadık, hâlâ da yaşıyoruz. Yani ben o arkadaşlara da söylüyorum. Bakın, bilmiyorum, mesela Isparta'yı biliyor musunuz? Biz Isparta'da Valiliğin önünde çalıştık. Bizim gizlenecek, saklanacak hiçbir şeyimiz yok. Gayet şeffaf ve net çalışıyoruz ve ne yaptığımız da çok belli. Evet, gece çalışıyoruz, evet, sabah erken çalışıyoruz. Neden? Çünkü özellikle bu mevsimde gündüz sokak köpeğini yakalayamazsınız. Sokak köpeği akşam çıkar ve nereye çıkar? Çöp konteynerlerine çıkar. Çöp konteynerlerinden benim uzman yakalama ekibim bu hayvanları yakalamak için o saatte çıkıyor. Ama yok efendim, biz gece çıkıyormuşuz, onu yapıyormuşuz, bunu yapıyormuşuz. Hayvanı alıyorsunuz, sekiz on saat bekletiyorsunuz, geliyor bir tanesi, “Vay efendim! Bu hayvanı niye bekletiyorsun aç susuz?” “E hanımefendi, hayvanın operasyona girebilmesi için kan şekerinin düşmesi lazım, bağırsaklarının boşalması lazım. O hayvanın rahatlaması lazım ve veteriner hekimin gözetiminde. Ondan sonra operasyona girecek.” Yok efendim, hayvanı kafeste aç susuz bekletiyormuşuz. E operasyona alırsınız, işlem biter, postoperatif araçta uyanır çünkü biz veteriner hekimlerimizin gözünün önünde uyanmasını istiyoruz hayvanın. Ondan sonra nekahete alırsınız. E bunu bir gün mü bakacağım, beş gün mü bakacağım? Sana ne! Uzman mısın! Yasada bununla ilgili zaten bir şey yok ki. Bu tamamen hayvanın iyileşme hızı ve veteriner hekimin operasyon başarısıyla alakalıdır efendim. Yani şimdi bilmiyorum, uzman olan vardır mutlaka, veteriner hekim arkadaşlarımız burada mutlaka vardır ki bakanlıktan olanları biliyorum, şimdi, 1 yaşındaki bir hayvanın iyileşme süresiyle, 5 yaşındaki bir hayvanın iyileşme süresi bir değil ki ve biz iddia ediyoruz, hayvanı elle beslemeye ne kadar çok alıştırsan ve hayvanın insanla teması ne kadar çok artarsa bizden sonra art niyetli insanlar bu hayvanlara her şeyi yapabilirler.

İşte, derneklerin biri, ismi çok önemli değil, federasyonlardan biri, ülkemizin bir ilinde ağustos sıcağında briketlerin üstünde köpek kısırlaştırdılar çocukların gözünün önünde ve ondan sonra çocuklar şimdi o ilde veteriner hekimcilik oynuyor, doktorculuk oynamıyorlar artık, veteriner hekimcilik oynuyor ama bu insanlar hayvansever, bunlar yapabilirler, biz yapamayız. Neden? Biz bu işten para kazanıyoruz. Kusura bakmayın da o hayvanlar bizim ekmeğimiz ya! Biz onlara herkesten iyi bakmak zorundayız. Ben yıllardır... Ve yasada da yok. Gidiyorsunuz, şikâyet ediyorsunuz, sonuç yok. Ben ayda bir mahkemeye gitmekten, savcılığa gitmekten usandım artık. Yani bir sonuç alamıyorsunuz.

Efendim, yüreğinde sevgi taşıyan birisi, bir canlı başka bir canlıya hakaret edemez ya da farklı bir şekilde davranamaz. Tamam, sevelim, hepimiz seviyoruz zaten. Zaten vicdanı olmayan birisi bunları yapamaz ki ve bizim, yanlış anlamayın, firma olarak çok da mobil üniteyi devam ettirme ihtiyacımız yok. Bizim veteriner ecza depomuz var, bizim mama fabrikamız var, bizim yakalamaya yönelik alet edevat... Bunlar var ama biz ülkede maalesef...

Şimdi gittiniz –bilmiyorum, ülkemizde herhangi bir ilçeyi söyleyin- o ilçeye gittiğinizde, yok, barınak yok, bakımevi yok. Şimdi şehirden geleceklermiş. Efendim nasıl olacak? Bir saat uzaklıkta ilçeler var, üç saat uzaklıkta ilçeler var ki belediyelerde zaten ekip, ekipman, uzman kadro yok, bakımevi yok. Ee, ne olacakmış? İlçeden ile köpek gidecekmiş, ilde kısırlaştırılacakmış, ilçeye gelecekmış.

Böyle bir şey pratikte mümkün mü? Ya da köyler... Bakın, biz geçen yıl Bilecik Valiliğinin 269 tane köyünde çalıştık ve çok şükür kaybımız yok ama İstanbul'dan "Hayvanseverim." diye gelip yanında hiçbir yetkili olmayan...

Hani, bu işlerde bir kere yeni adıyla Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü sorumlu bütün illerde. Mesela biz gittiğimiz her ilde, her ilçede -yani işte görevli arkadaşlarımız orada- ayrı ayrı denetleniyoruz. Mesela örnek vereyim: Kırklareli ilinde çalışıyorsak Pınarhisar'da çalıştığımız zaman denetleniyoruz. Pınarhisar'da işimiz bitti, Rize'ye gidiyoruz, Rize'de denetleniyoruz. Rize'de işimiz bitti, İğneada'ya gidiyoruz, İğneada'da denetleniyoruz. Yani en çok denetlenen firma benim zaten ki ve denetlenmekten de hiçbir gün gocunmadık. Niye? Denetlenmek bizim kalitemizi artırır. Bir dönem sonra olabilir, mesleki körlüğümüz olabilir, hatalarımız olabilir, bunu da denetleyen arkadaşlarımızın gözüyle görmek bizi daha da mutlu ediyor ama her ne hikmetse biz birilerinin bir yerlerine, bir şeylerine dokunduğumuz için...

İnanın, yıllarca yorulduk ya! Yok böyle bir şey! Yani bu nasıl hayvan sevgisidir, bu nasıl hayvan hakları savunmasıdır? Yani böyle bir şey yok! Ben senelerdir yaşıyorum, gecesinde yaşadım, gündüzünde yaşadım. Efendim, "Kurumlar dokunmasın, özel firmalar dokunmasın, Ayşe, Fatma dokunmasın, onlar kaka hayvansever." Vatandaş dokunuyor artık, vatandaş. Koyuyor zehri sosisin içine ya da atıyorum kıymanın içine, atıyor, hayvanları zehirliyor. Bakın, bunun Türkiye'de bir sürü örnekleri var.

Yani tamam, çözüm ama sevmek tek başına çözüm değil ki, insanlar severek de zarar veriyor. Gördük, geçen seneden önceki yıl Kastamonu'da kadın "Hayvanseverim." dedi, 47 tane köpek evde yandı ve bu ülkede hiç kimse o kadına ceza kesemedi ve şu anda yine dolduruyor evini köpeklerle. Yani savcılıkla gidiyorsunuz, alamıyorsunuz köpekleri, biliyor musunuz? Hem kısırlaştırmıyor, hem gerekli paraziter aşılarını yaptırmıyor, "Bunlar benim." diyor. Meslektaşlarımızdan da uydurma bir karne alıyor, çünkü pratikte bu mümkün. Öbür konuda da serbest veteriner hekim arkadaşlarımız varsa burada onlarla da bu konuyu konuşmak istiyorum.

Senelerdir, bakın, bizim bütün veteriner hekimlerimiz ilgili meslek odasına kayıtlıdır. Yani şimdi İstanbul'da veteriner hekim olan bir insan Ankara'da veteriner hekim değil mi? Olmuyor mu yani? Başka bir şey mi? Bu arkadaşımız sonuçta ehliyetini almış, okulunu bitirmiş. Zaten meslek odaları niye kurulur? Mesleki disiplin için kurulur. Yani veteriner hekimimiz bir odaya kayıtlı olmakla zaten mesleki disiplin altına girmiş olmuyor mu? Neden ben Ankara'da ya da İstanbul'da kayıtlı bir veteriner hekimi Sivas'ta çalıştıramıyorum? Kaygı ne? Yani orada veteriner hekim de orada değil mi o arkadaşım? Ya yıllardır nelerle uğraşıyoruz? Yani kapatacağık ama sırf bu dedikodulardan sebep kapatmıyoruz çünkü para da kazanmıyoruz ki. Evet, serbest hekimler 300 lira, 400 lira istiyor -vardır burada mutlaka, tanımıyorum ama- biz 100 liraya yapıyoruz efendim, yakalama dâhil. Yakalama, kısırlaştırma, aşılama, işaretleme, tekrar yerine bırakma dâhil 100 TL'ye yapıyoruz. Bizi tabii ki istemezler ki. Niye? Çünkü Denge olmazsa serbest veteriner diyor ki belediyeye: "Yakala, getir, ben de operasyonu yapayım." Bakın, nekahette de bakmıyor. Operasyonu yapayım, al götür. E zaten belediye onu yakaladıktan sonra, nekahette bakabildikten sonra, e herhâlde bir hekimle sözleşir, ameliyathaneyi oluşturur, yapar. Niye bana ya da serbeste ihtiyaç duysun ki? O yüzden de odalar ve serbest arkadaşlar bizi istemiyor ama biz sahipli hayvana dokunmuyoruz ki. Bizim işimiz değil çünkü. Neymiş efendim? Biz çöplüklerde köpek öldürtüyormuşuz. Efendim, ne münasebet? Ben niye köpek öldüreyim? Köpek öldürmek için İstanbul'dan kalkayım da atıyorum Ağrı'ya gideyim, Malatya'ya gideyim. Öldürecek olsam benim mahalleimde bir sürü köpek var. Eğer para kazanmaksa, ben Büyükçekmece'de oturuyorum, 300 bin köpek var, onları öldürürüm. Niye geleyim Malatya'ya? Çoluğumun çocuğumun içinde otururum hiç değilse. Hani söylenen şeyin de ayakları yere basmıyor efendim.

Çöp bataklıktır, çöpe giremezsiniz. Zaten çöpteki hayvan şehre de gelmez ki. Hiçbir belediye başkanının da derdi değil çöpteki hayvanı kısırlaştırmak. Merkezdeki hayvanı kısırlaştırmak ister ki o. Yani popülasyon, merkezde kontrol altına alınmalı. Ama tabii, yeterli mi? Değil. Yani çözüm sadece, tamam, topyekûn kısırlaştırılmalı ama tek başına kısırlaştırmak yetmiyor ki.

Evet, mesela Edremit'te çalıştık biz, 800 tane hayvan kısırlaştırdık, 3 bin tane de zaten kısır hayvan vardı. Alfa köpekler var içlerinde, birisi motosikletle gittiğinde “hav hav” dedi mi, 40 tane köpek birden gidiyor. Yani ne olmalı? Belli sayıda köpek olmalı, kısır olmalı, sağlık kontrolünden geçmiş olmalı. Bunların içerisinde yaşlı olan, bakıma muhtaç olan, yine aşırı sert mizaçlı olanlar bakımevi, rehabilite merkezi ya da doğal yaşam parkı, oralarda olmalı. Sosyal olanların bir kısmı tekrar sokaklara ama beslenme odakları ya da beslenme üniteleri kurularak konulmalı çünkü “Köpek besliyorum.” diye tavuk kemikleriyle köpek besliyor bizim vatandaşımız ya da gidiyor, askeriyelerden... Yani, köpek patıcan yer mi? Götürüyor, önüne patıcan döküyor, bir de sokağın ortasına döküyor. Neymiş efendim? Hayvanı seviyormuş, yasada da varmış -ki yanlış yorumluyorlar- o hayvanı sokakta besleyebilirmiş; böyle bir şey yok efendim, hem çevre sağlığını hem insan sağlığını hem de o hayvanın sağlığını tehdit ediyor. Ama hayvansever, yapabilir! Yani, beslenme üniteleri de kurularak sokaktaki hayvanlar beslenmeli ve bir kısım hayvana da... Bakın, sokak hayvanına vasıf kazandırmadığımız sürece sokak hayvanının sahiplendiremezsiniz yani bu problem bitmez. Mesela şöyle düşünün: Ben köy çocuğuyum. Eskiden bizim köylerde atlarımız vardı; şimdi traktörler var, atlar yok. Nerede atlar? Aldılar, götürdüler. Mesela Karaman yılık atları var Karadağ'da; o atlar yaban atı değil ki, çoğu evcil at. Yani, bu sokak hayvanlarının da bir kısmına mutlaka vasıf kazandırılması lazım ki bunları... Mesela ne olabilir? Örnek veriyorum: Türkiye'de bugün 4 milyon özürlü insan var; bakın, 2 milyon sokak hayvanı olduğu düşünülüyor. Yani, bunlara bir eğitim verilip, vasıf kazandırılıp bu insanlara devlet tarafından ücretsiz verilebilir bunlar ya da “mahalle bekçileri” diye bir şey kuruldu yeni dönemde, mahallede bekçilerimiz dolaşsın, bekçilerimize refakat edebilir ya da yine Altınokta Körler Derneği var mesela, kör arkadaşlarımız var ya da Arama Kurtarma var. Yani, sokak hayvanlarına bir vasıf kazandırmadığımız sürece bu problemi, mümkün değil, bitiremeyiz. Ha, bu bütçe işi, doğru ama mesela... Biz yurt dışına da çok bakıyoruz, araştırıyoruz; mesela Almanya'da bugünkü şartlarda bir köpek besleyen -ırkına göre değişiyor, ortalama söylüyorum- 60 euro vergi ödüyor; eğer ev sahibiyse evinin vergisini ödediğinde köpeğin de vergisini ödüyor. O para havuza düşüyor, havuzdan bu sokak hayvanlarında kullanılıyor. Yani, bizim ülkemizde neden böyle bir şey olmasın? Yani, ben böyle düşünüyorum.

BAŞKAN – Şimdi, Murat Bey, tabii, bugüne kadar Komisyonumuzda hayvansever dernekleri dinlediğimizde en fazla eleştiri alan hususlardan bir tanesi bu mobil yapılan kısırlaştırma işlemleri.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Doğrudur efendim.

BAŞKAN – Ve tabii, özel olarak da sizin firmanızla ilgili, sizlerle ilgili bazı eleştirilerde bulundular ve biz de o yüzden, sizleri dinleyebilmek adına, sizin kendinizi savunabilmeniz adına buraya davet ettik.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Yani, “Mesleki olarak bizi eleştiriyorlar.” dediniz ya; tabii, bu eleştirenlerin bir kısmı veterinerdi belki ama çok önemli bir kısmı veteriner değildi. Burada, vicdani olarak, görüntülerden benim görebildiğim kadarıyla, rahatsız olan pek çok hayvansever bu konuda sizi eleştiriyor; firmanızın yaptığı işlem ve bugüne kadarki uygulamalarınızı eleştirdiler hep.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Evet.

BAŞKAN – Ve hatta biri de gizli çekim olduğu söylenen bir görüntü de bize izletti; Doğu illerinden bir tanesinde yapılan uygulamalarla ilgili, işte, zehirlenen hayvanların çöplüğe atıldığı, gömüldüğü gibi bir görüntü vardı orada. Biz de, tabii, bu konuyla ilgili sizi dinlemek istedik açıkçası. Şimdi, bu kadar çok hayvansever bir araya gelerek özellikle mi sizi hedef alıyorlar bir defa? Buradaki, sizi hedef almalarındaki özellik nedir? 1’inci sorumuz bu.

2’ncisi de, tabii, esasen bu işlerde, malum, 5199 sayılı Yasa’da kısırlaştırmayla ilgili asıl sorumlular belediyelerimiz, asıl sorumluluk belediyelere verilmiş. Fakat ne yazık ki, gördüğümüz kadarıyla 1.398 belediyeden sadece 234 tanesinde, çoğunun da şartları çok da uygun olmayan bakımevi veya barınaklar kurulmuş. Ve görevlerini yerine getirmeyen belediyelerle karşı karşıyayız. Ve iş dönüp dolaşıp... Ondan sonra, görevini yerine getirmeyen belediyeler bu sorunla karşılaştıkları zaman apar topar, aceleyle “Nasil olsa bu işi yapan mobil bir kurum var, biz buna pas edelim.” deyip böyle fiilî bir durum oluşturulmuş.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Öyle değil.

BAŞKAN – Mu acaba? İşte, ben sizi dinleyeceğim.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Öyle bir şey değil, olamaz.

BAŞKAN – Yani, bu konuyla ilgili, belediyeler sanki bu işten kurtulabilmek adına, vatandaşlara da şirin gözükme adına bir çözüm üretmişler kendi kendilerine; dışarıdan bakıldığı zaman sanki böyle bir durumla karşı karşıyayız gibi geliyor bana.

Bu iki konu hakkında, özellikle niye suçlanıyorsunuz... Kendinizi biraz ifade ettiniz ama şimdi, herkes de size karşı önyargılı değildir diye zannediyorum yani kişisel olarak çoğu sizi tanı mıydı zaten. Hani, veterinerdir, bazıları ticari kaygıyla bu işte diyelim ki iddialarda bulunuyor ama bize gelen arkadaşların çoğu veteriner değildi, hayvansever gönüllülerdi. Bu işi tam bilmediklerinden mi yani “bilmediklerinden” derken sizin uygulamalarınızı bire bir takip etmediklerinden mi bu iddialarda bulunuyorlar? Yani, görüntüler biraz sıkıntılı bir iş olduğunu bize hissettiriyor açıkçası.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Ben anlatayım size.

BAŞKAN – Bu konularda buyurun.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Şimdi, bakın, dedik ya, başta söylediğim gibi, biz mobil ünite olarak gittiğimizde şehrin en görünen yerine konuşlanıyoruz hani çok şeffaf çalıştığımız için. Gönüllü arkadaşlar mutlaka geliyor. Zaten biz gittiğimiz illerde, efendim, yerel gönüllülerin çoğuyla çalışıyoruz. Neden? Ben oraya gittiğimde günde 15 köpek yakalıyorsa benim personelim, oradaki gönüllüyle ben 30 köpek yakalıyorum; yani, o yüzden yerel gönüllüyle birlikte, koordineli çalışmak benim de işime geliyor ama işin bir de öbür boyutu var. Ne boyutu var? Örnek veriyorum: Zonguldak’ta çalışıyorsanız oradaki mahalledeki gönüllü Ayşe abla akşam arıyor federasyonları, diyor ki: “Ya, işte, Denge geldi, şöyle yapıyoruz, böyle yapıyoruz.” O gün bizimle çok iyi olan Ayşe abla ertesi gün acayip bir şekilde dolu geliyor ve bizden çok biliyor işi. Ha, biz de o zaman diyoruz ki:” Ayşe abla, sen duracağın yeri bilmiyorsun, sen bizden biraz uzak dur.” Ama bizim ne yaptığımız belli ki zaten yani herkesin gözünün önünde yapıyoruz. Efendim, bize yıllarca “hayvansever” diye adlandırdığımız kesimler ruhsatsız olduğumuzu söyledi; yıllarca biz hayvanı aldık,

getirdik, masaya yatırdık, sadece çizdik, kapattık, bunu söyledi. Yani, Bakanlığa BİMER, CİMER vasıtasıyla yazı yazıyorlar; Bakanlık, gönüllülere ruhsatlı olduğumuzu söylüyor; Bakanlıktaki görevli devlet görevlisi arkadaş da bizim ortağımız oluyor. Yani, bunlarda dedikodunun, iftiranın hangi mantıkla aktığını bilemem ki.

Buyurun, ben size 2 tane belge vereyim. Şimdi de mobil ünite yapmaya çalışıyorlar. Buyurun, yaptıkları bir tane. Biz hijyen değil miyiz ya? Bakın ne kadar hijyen çalışıyorlar!

BAŞKAN – Yani, hayvan hakları federasyonlarından bir tanesi tarafından hijyenik olmayan şartlarda yapılan kısırlaştırma işlemiyle ilgili bir görüntü öyle mi?

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Evet, evet.

BAŞKAN – Anladım, tamam.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Ve şu anda da... Fethiye Hayvan Dostlarının aracı vardı, yurt dışından bağış yaptıkları ve yıllardır çalışmayan; o aracı yine federasyonlardan birisi -çünkü bunlarda 2'ye çıktı federasyon sayısı- kullanmak istedi. Birkaç belediyede yaptılar ama olmadı, yürümedi. Yani, biz yapıyoruz diye, yürütüyoruz diye... Ben anlamıyorum yani niye? Ben onu anlamıyorum. Hadi, veteriner hekim arkadaşları anlarım; sonuçta bir gelir var ortada, bir gelirin paylaşımı ve dağılımı var, veteriner hekim arkadaşları anlarım ama gönüllüleri... Ben inanmıyorum ya, benim kendi fikrim. Yani, hayvanseverlik ya da... Kimsenin hayvanseverliğini yargılayacak değilim ama ben inanmıyorum çünkü çok şey gördü bu gözler, bu gözler o insanlarla çok çalıştı, çok şey gördü. Ve artık karar aldık, bir yıldır herkesten ve bunların hepsinden uzak duruyoruz çünkü içimize kadar soktuk, “Buyurun, gelin, beraber çalışalım.” dedik ama biz oradan gidene kadar “Teşekkürler...” Biz bu federasyonların birinden plaket de aldık ama biz oradan çıktıktan sonra her ne hikmetse, anlamadığım bir sebeple tu kaka oluyoruz, ben de anlamıyorum. Ha, sebepleri mutlaka vardır kendilerince ama dediğim gibi, biz çok sık denetlenen bir kurumuz. Kaldı ki Doğa Koruma ve Milli Parklar görevlilerinin sabahtan akşama kadar yanımızda olduğu iller var. Bakın, sunduğum dosyalarda tutanak örnekleri mevcut. Yani, biz bu kadar denetlenirken... Orman görevlisi yirmi dört saat yanımızda.

BAŞKAN – Peki, belediyelerin, işini tam yapmamasıyla ilgili görüşünüz nedir?

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Efenim, belediyelerdeki sıkıntı şu: Şimdi, belediye başkanları, biliyorsunuz ki, seçilmiş insanlar. Belediye başkanlarının içinde, mutlaka, her ilçede, her ilde hayvanı seven de var, sevmeyen de var; korkan da var, korkmayan da var. Şimdi, belediye başkanlarına bu anlamda çok şikâyet geliyor. Mesela barınağı olan belediyelerde bile veteriner hekim arkadaşlarımız maalesef çok zor durumdadır, çok kötü durumdadır ve tu kakalar yani kötüler. Neden? Çünkü vatandaş da... Çünkü efendim 1 kişi seviyorsa 10 kişi de sevmiyor, şikâyet ediyor. Şimdi, belediyenin görevi. Bakımevi yok, gerekli ekipmanı yok, uzman ekibi yok. İşte, en son bu hafta Malazgirt Belediyesi “barınak” adı altında ya da “geçici bakımevi” adı altında biriketleri çevirmiş, bir yer yapmış, üstüne de sundurma gibi yapmış; bırakın teknik şeyleri, bu sıcaklığın altında hayvan orada ölür zaten ki. Gündüzü ayrı sıcak, gecesi ayrı sıcak olur çünkü üstündeki sac. Hani, barınak yapmak için de barınak yapmak doğru değil ki.

Ben yine söylüyorum: Bakımevi yapmak sokak hayvanları sorununu çözmez ve çözmeyecektir de. Bakın, ben 1992 yılından beri sokaklardayım, 2005’ten beri Dengeyim. Yani, çözülmez. Öldürerek de çözemezsiniz. “X” bir ilçenin “A” mahallesinde karabaşı öldürürseniz eğer -biz bunu belediye başkanlarıyla çok tartışıyoruz, konuşuyoruz, anlatıyoruz- öldürdüğünüz zaman oraya yeni beyaz baş

gelecek mutlaka çünkü bunlar mantık gereği bölgesini sahiplenen ve sürü mantığıyla yaşayan hayvanlar. Şimdi, “A” mahallesinde Ayşe teyze karabaşı şikâyet ediyorsa, o köpeği oradan aldığınızda oraya yeni 2 tane beyaz baş gelecek; Ayşe teyze öncesinde karabaşı tanıyordu ama beyaz başı hiç tanımıyor; günde 1 kere şikâyet ediyorsa şimdi günde 5 kere şikâyet edecek. Yani, mutlaka kısırlaştırılmalı, mutlaka hayvanlara bir vasıf kazandırılmalı ve mutlaka uygun şartlarda sokaklarda beslenmeli ama bu, önüne tavuk atarak, makarna toplayarak ya da sosyal medya sitelerinde ajite ederek değil.

BAŞKAN – Anladım.

Sorusu olan arkadaşlarımız olabilir belki. Varsa, buyurun.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Öncelikle, sizin bir argümanınıza dayanarak şunu sormak istiyorum: Bizim özetle ya da halk arasındaki adıyla “kısırlaştırma” olarak bahsettiğimiz ama daha da detayına girdiğimizde ovario-histerektomi, histerektomi, orşiektomi gibi işlemlerin tamamının birer cerrahi girişim ya da cerrahi operasyon olduğu konusunda hemfikirizdir diye düşünüyorum. Bunun üzerine, sizin temel argümanınıza bakınca yani neden böyle bir hizmet sunma gereksinimi duyduğunuz ya da üzerine oturtduğunuz standarda bakınca, birçok yerel yönetimin yasaya aykırı olarak bakımevlerinin olmayışı ya da bu sağlık hizmetini sunacakları birimlerin olmayışı ve bu hayvanları merkeze taşımının çok büyük bir külfet olduğu yönünde bir söyleminiz olduğunu hatırlıyorum.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Evet.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Peki, bu bağlamda, şimdi, bir cerrahi operasyon sonrasında, evet, hekimlerinizin erken postoperatif dönemde -yani operasyondan hemen sonraki birkaç saatlik süreçte- bu hayvanları yakın gözetimde tutması, yoğun bakımda tutması doğru ve takdir edilecek bir uygulamadır ancak daha geç postoperatif dönem dediğimiz yani “hastanın rehabilitasyon süreci” olarak tabir edilecek ve -şimdi konunun uzmanı olduğum için o söylem hakkımın olduğunu da düşünüyorum; bir hayvansever olarak değil, hekim olarak konuşuyorum- böyle bir operasyon yarasının -ağrı sağaltımını da dikkate alarak değerlendirdiğimizde- bir haftaya yakın süren bir süreç olduğunu biliyoruz. Siz mobil bir ünitesiniz; işleminizi yapıp oradan ayrılıyorsunuz yani işlem yaptığınız sürece oradasınız. Peki, argümanınızın dayanağı olan o bakımevi olmayan belediyeler sizin opere ettiğiniz hayvanların ameliyat sonrasındaki bakımlarını nerede gerçekleştiriyorlar ya da bu uygulamayı doğru buluyor musunuz?

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Şimdi, hocam, öncelikle teşekkür ederim ama ben sorunuza şöyle cevap vermek istiyorum: Veteriner hekim arkadaşlar -sizin baktığınız mantıkla bakmaya çalışıyorum- yeri geldiğinde eğer fiziki şartları oluştursa ahırda bile operasyon yapıyorlar, değil mi? Bırakın mobil üniteyi, onu bir kenara bıraktım; yani, veteriner hekim arkadaşlar yeri geldiğinde ahırda bile operasyon yapıyor. Ama ne yapıyor? Hekim olduğu için fiziki şartları yerine getiriyor. Fiziki şartları yerine getirdikten sonra operasyon yapıyor ki mesela ahırda bir doğum, bir kastrasyonla ya da kısırlaştırmadan -halk diliyle- daha zor bir operasyon. Yanlış mıymı? Ya da sezaryenden çok daha zor. Ya da serbest hekim arkadaşımın ya da -tamam, mobili bıraktık, mobil çok da önemli değil- benim kliniğim var, siz de hasta sahibisiniz, bana hasta getirdiniz. Ne yaptım? Opere ettim, bekledim iki saat, üç saat, beş saat neyse, hayvan uyandı size verdim, “Alın evinize götürün, her gün de getirin antibiyotik yapayım.” dedim. Doğru mu? Serbest arkadaşlar başka ne yapıyor ya da fakültelerde bu arkadaşlara başka ne öğretiyoruz? Bunu yapıyor. Mobil ne yapıyor?

Mobil aldığı hayvanı kısırlaştırdıktan sonra postoperatifte yani erken operatifte uyandıktan sonra... Yine bizim ekiplerimizle oluşturulan nekahet bölümleri var hocam, o dosyayı iyice incellerseniz orada göreceksiniz. Bakın, bugün dünyanın birçok yerinde seyyar hastaneler var. Seyyar oluşturduğumuz... Yine sonuçta bu insanlar veteriner hekim, onların kontroline yapıyor. Yani hijyeni, diğer şeyleri, o prosedürleri bilen arkadaşlarımız. Postoperatiften sonra ne yapıyoruz onu söyleyeyim, biz nekahet dönemi diye adlandırıyoruz. İlk gün hayvana sadece su veriyoruz. Neden? Çünkü anesteziye dolayı yutkunma refleksi zayıflamış olabilir -düşük bir ihtimal de olsa- hayvan boğulur diye ilk gün sadece su veriyor arkadaşlarım. İkinci gün yara kontrolleri yapılıyor veteriner hekim arkadaşım tarafından ve o gün sıvı gıda veriliyor. Üçüncü gün yine bu işlem devam ediyor ama üçüncü gün katı gıdaya geçiyor ve hayvanı dolaştırdığınız zaman -hekimsiniz çok daha iyi bilirsiniz- hayvan idrarını ve kakasını yapıyorsa bence o hayvanı bırakmalı, sokağa bırakmalı. Katılıyor musunuz? Bir hafta on gün bekliyoruz, dört gün bekliyoruz, beş gün bekliyoruz. En son hayvan iyileşinceye kadar, veteriner hekimimiz "Bunu artık yerine götürebilirsiniz." deyinceye kadar bekliyoruz.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAH ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Yani Komisyonda bir yanlış anlaşılma olmaması adına hızlıca değinmek istiyorum. Yani sığır ve köpek birbiriyle karşılaştırılabilecek hayvanlar değil. Evet, sığırların anatomik yapısı, dört kompartımanlı mide yapısı gereği onlar da genel anesteziyle değil sakinleştirici altında lokal anesteziyle ayakta işlem yapıyoruz.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Biliyorum.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAH ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Ama o hayvanlar yine bakımevine denk gelen kendi ahırlarında kontrol altında ve veteriner hekim kontrolünde pansumanları, postoperatif bakımları yapılarak tutuluyor.

Şimdi, paralelinde şunu paylaşmak istiyorum, veteriner hekimlerle ilgili size karşı çıkılmasının nedenin maddi olduğu düşüncesine şöyle katılmıyorum: Biliyorsunuz, Türkiye’de veteriner hekimliği mesleği 6343 sayılı Kanun’a göre icra edilir, buna göre odalar teşekkül etmiştir. Odalar bir bölgede uygulanacak hayvan sağlığı hizmetlerinin asgari bedellerini belirler. Dolayısıyla da yani bunu belirleme yetkisi herhangi bir şirkette ya da veteriner hekimde değil, tabanını belirleme yetkisi bölge odalarındadır. Yine aynı kanuna göre –evet, bu tabii ki çok tartışmaya açık bir konudur- mevcut mevzuatımıza göre bir veteriner hekim sadece kayıtlı olduğu odanın bölgesinde çalışır. Dolayısıyla da sizin tarzınızda sunulan bir hizmette mevcut mevzuata göre yapılması gereken... Evet, her bölgede anlaşmalı bir veteriner hekiminiz olur, belki o zaman bu nizami hâle gelir ama bu, zaten mevcut mevzuata doğrudan aykırı bir durum.

Daha ötesinde tabii ki fikrinizdir yani dışkısını idrarını yapmaya başladıktan sonra ya da yemeğe içmeye başladıktan sonra bir hayvan salınabilir düşüncesi şahsi fikir olarak elbette değerlidir.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Şahsi fikrim zaten.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAH ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Ama bilimsel bir bilgi olarak hiçbir karşılığı yoktur. Bunlar bilimsel kitaplarda, ilgili makalelerde ayrıntılı olarak dokümanite edilmiştir ve doğru bir uygulama değildir. Yani hayvan sağlığı hizmetinin ya

da hayvan sağlığının özünde insan sağlığından hiçbir farkı yoktur. Hayvanlar da aynı oranda ağrı duyar. Yani ağrı parametresini özellikle sokmak istiyorum, konuştuğumuz şey hayvan refahı olduğu için. Bu bir “sokak hayvanı” diye tabir edilen hayvan da olsa biz bunu gözetmekle yükümlüyüz açıkçası.

Ama daha ötesine geçtiğimizde sizin yasal ve izinli olduğunu söylediğiniz sistem hâlihazırda, bugüne kadar ayrı olan iki bakanlığın yani Tarım ve Orman Bakanlığının mevzuatlarının aslında birazcık çelişmesinden kaynaklandığı düşüncesindeyim çünkü Türkiye’de 2010 yılında yayımlanmış olan ve Avrupa Birliğine entegrasyonu sürecinde bir uyum yasası olarak çıkarılmış olan 5996 sayılı Kanun’a göre hayvan sağlığı hizmetleri Tarım Bakanlığı bünyesinde yürütülmektedir -o tarihten itibaren konuşayım en azından bu mevzuatı değerlendirmek adına- ve hayvan sağlığı hizmeti de sadece bu kanunla ve ilgili yönetmeliklerle tanımlanmış klinik, veteriner muayenehanesi, veteriner hekim polikliniği ve hayvan hastanelerinde yürütülür.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Mobil nerede?

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAH ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Mobil sadece 5199’da.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Demek ki neresi ilgilendiriyor mobil?

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAH ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – İşte, bakanlıklar arası iletişimsizlikten kaynaklanan şöyle bir anlaşmazlık söz konusu: 5199 üzerinden kurulmuş mobil üniteler ne yazık ki asgari teknik koşulları Tarım Bakanlığı tarafından belirlenen hayvan sağlığı birimleri ile maalesef örtüşmemektedir. Şimdi, burada sadece sorum şu, ben çok dallandırmak ya da polemik yaratmak yanlısı değilim.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Yok, her şeyi konuşalım.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAH ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Yok, zaman almamak adına, süreçte uzuyor, sadece paylaşımım şudur: Şimdi, bir mobil ünitenin gerçekten hayvan sağlığı hizmetine hitap edebilmesi mümkün müdür? Evet, mümkün olabilir. Siz bir odayı donatmak yerine bir otobüsü donatırsınız, bir karavanı donatırsınız, bu teknik olarak mümkündür ancak sunduğunuz hizmetin yaygınlaştırılabilmesi ve Türkiye’deki hayvan popülasyonunun hatırı sayılır düzeyde azaltılması ya da üremenin kontrolü adına bunun yapılabilmesi için bunların sayısının belirlenecek yeter düzeyde artırılması lazım. Şimdi, böyle bir yatırımı yaparken de siz mobil üniteler yapmak yerine bölge hastaneleri ya da bölge sağlık merkezleri kurduğunuzda zaten aynı şeyin sağlanması mümkün olur.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Değil hocam, nasıl olsun.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAH ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Neden olmasın?

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Bölge hastaneniz oldu. Örnek veriyorum, işte Ankara bölgesi, Ankara’da hastanemiz var, yatırımcı olarak Ankara’ya bölge hayvan hastanesi kurdum. Nallıhan’dan köpek nasıl gelecek?

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAH ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Nallıhan’daki köpekler için siz bir postoperatif bakım için rehabilitasyon merkezi yani -kanundaki isimleriyle söyleyeyim- geçici bakımevinizin ya da müşahade merkezinizin donanımını, fiziksel koşullarını buna göre yaparsanız, klinik taşınmaz hayvanlar taşınır. Yani bu söylediğiniz kadar da zor olduğunu düşünmüyorum açıkçası.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Orayı anlamadım. Hayvanları Ankara’daki merkezinize taşımaktan mı bahsediyorsunuz yoksa oraya bir küçük merkez daha kurmaktan mı bahsediyorsunuz?

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAH ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – İş aslında şuradan başlıyor, netice itibarıyla işin polemik noktasında değilim ama.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Yok benim amacım da polemik değil, anlamadığım için sordum.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAH ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – 5199 sayılı Kanun’un zaten içeriği çok nettir. Bütün yerel yönetimlere aslında bu işlemleri yapmak üzere geçici bakımevi kurmayı zorunlu kılar. Yani aslında argümanınızın temelinde yatan hani bakımevi olmayan yerlere bu hizmeti sunmamız doğaldır kısmında -tabii ki bu sizinle alakalı bir durum değil ama- bu birimlerin, yerel yönetimlerin bunu zaten kurmuş olması gerekiyor.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Şimdi, ben isterseniz sorularınıza tek tek cevap vereyim, bunu en sona bırakacağım çünkü. Şimdi, hocam ücret olmadığı kanaatindeyiz, bu sizin düşünceniz saygı duyuyorum.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAH ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Çok özür diliyorum, son kez sözünüzü keseceğim, şöyle örnekleyeyim bunu: Ankara Bölgesi Veteriner Hekimleri Odası Başkanlığı yaptım yedi buçuk yıl boyunca. Bu konuyla alakalı olarak da dönemin Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile İl Hayvanları Koruma Kurulunda bir karar alarak şöyle bir çalışmaya giriştik. Biz Ankara’da serbest veteriner hekim olarak çalışan tüm meslektaşlarımızla oturup toplantı yapıp bunu konuştuk. Belirlenecek -para kazanmak üzere değil, bir sosyal sorumluluk projesi olarak- belli kotalarla bu işi yapmak üzere...Aynen sizin söylediğiniz gibi toplumun yararına, hayvanların yararına bu işi masa sayısını artırarak... Yani tek bir mobil ünite, tek bir masada ya da iki masada hayvan kısırlaştırmaya çalışarak değil, Ankara’daki 200 klinik, artı veteriner fakültesi, artı belediye birimlerinde masa ve hekim sayısını artırarak bu işi topyekûn yürüterek çünkü siz bir taraftan kısırlaştırma yaparken hayvanlar geometrik üremeye zaten katbekat artıyor.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – O üremeyi birazdan konuşalım isterseniz.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAH ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Bunun için sizin para kazanmakla itham ettiğiniz yani bunun için size karşı olduğunu itham ettiğiniz

meslektaşlarımın çok büyük bir çoğunluğu... İstisnaları da kliniklerinin pozisyonundan dolayı bu kadar rutin bir sokak hayvanı girişinin kendi pozisyonlarını zora sokacağı düşüncesiyle geri durdular ama böyle bir şey için onay verildi. Yapılamamasının nedeni 15 Temmuz süreçlerinin girmesi ve sonrasında da Bakanlığın bunun için o ödeneği sağlayamamasıydı. Yani bunun da çözümleri var aslında.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Hocam, ben bu görüşünüze saygı duyuyorum ve biz burada hiçbir meslek grubunu karşı grup olarak görmüyoruz ama şunu söylemek istiyorum: Sizin söylediğinizin üzerinden yola çıkarak –çok da uzatmak istemiyorum- evet, kliniğim var benim, veteriner hekimim, bana hayvan gelecek. Nereden gelecek, kim getirecek, kimde kalacak?

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAH ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Elbette belediye.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Belediye yakalasa o zaman bir tane veteriner hekimle sözleşme imzalar, zaten bina yapmakta bir şey yok, dört tane tuğla, kendisi yapar. Niye götürsün? Ya da dediniz ya “Odalarda böyle bir şey düşünüyoruz.” Lütfen, bana söyley misiniz, bunun için düşündüğünüz ücret ne kadar? Sadece operasyon yapacaksınız, hayvanı belediyeye geri vereceksiniz postoperatif yapmıyorsunuz, nekahet yapmıyorsunuz, ne kadar ücret belirlediniz oda olarak söyleyin bana eski bir oda başkanı olarak?

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAH ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Düşündüğünüzden çok daha düşük olduğunu bilebilirsiniz.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Ben bir şey düşünmüyorum, sadece size soruyorum, ne kadar?

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAH ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Şundan bahsediyorum sadece.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Çalışmışsınız, mutlaka bir birim fiyat belirlemişsinizdir. Ben o fiyatı öğrenmek istiyorum.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAH ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Şöylemim şudur sadece, bakınız: Hayvan sağlığından bahsediyoruz, yapılacak olan devletin eliyle...

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Hocam, sağlık değil, ben ücretten bahsediyorum. Bırakın, hayvan sağlığı tartışmayı, lütfen, bana bir köpeği oda başkanı olduğunuz dönemde kaç paraya kısırlaştıracaktınız belediyelere? Onu söyleyin. Boş verin, hayvan sağlığı, bilmem ne, onları sonra konuşalım. Kaç paraya kısırlaştıracaktınız bir köpeği?

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAH ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Şöyle paylaşayım sizinle: Hangi teknikte operasyon yapacaksınız, hangi yöntemle anesteziyi alacaksınız, inhalasyon anestezisi mi yapıyorsunuz?

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Sizce hangisi uygun sokak hayvanı bu?

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAH ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Durumuna göre hepsi uygun ama bunların tamamının asgari teknik koşulları belirlenmiş ve yönde denetlenmiş ve ruhsatlandırılmış bir sağlık ünitesinde yapılması gerekiyor.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Tamam mobil ünitesi sağlık ünitesi, tekerleği düşünmeyin, yürüdüğünü de düşünmeyin, sağlık ünitesi. Bu dediğiniz asgari şeylerin hepsi mevcut ve sürekli denetleniyor ama hâlâ soruma cevap alamadım. Hocam, çok net soruyorum, inhalasyon anestezi, bunları da konuşmuyorum. Lütfen, yedi buçuk yıl oda başkanlığı yaptınız, biliyorum, yazdığınız yazıları da biliyorum, gıyabınızda tanıyorum sizi. Sizin bölgenizde de çalıştım, Çubuk'ta çalıştım, öbür tarafta çalıştım, diğer tarafta çalıştım, sizin başkan olduğunuz dönemde çalıştım. Lütfen, bana bir köpeği odanız üyelerine kaç paraya kısırlaştırın dediniz? Bana lütfen onu söyleyin.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAH ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Benim size söyleyebileceğim tek şey Ankara Bölgesi Veteriner Hekimleri Odasının mevcut yönetiminin Türk Veteriner Hekimleri Birliğinin belirlediği esaslar doğrultusunda uygun katsayıyı koyarak belirlediği alt sınır ücrettir. Bunun ötesinde söz konusu olan...

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Ne kadar?

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAH ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Web sitesinde bakabilirsiniz, güncel tutarı bilmiyorum.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Hocam, ücret duymak istiyorum.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAH ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Güncel tutarı bilmiyorum.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Bakın, şimdi web sitesindeki ücretiniz 400 lira, 600 lira...

BAŞKAN – Bizim konumuz fiyatlar ücretler değil de biz hayvan haklarını konuşuyoruz.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Hocam, müsaade ederseniz oraya da geleceğim.

BAŞKAN – Şimdi, buraya çok yoğunlaşmayalım. Yani bu konunun dışında şeyleri konuşmak istiyoruz. Yani bu insani, ticari ilişkiler bizi çok da ilgilendirmiyor. Hayvan haklarıyla ilgili bir Komisyonunda olduğumuzu unutmadan cevabımızı o şekilde verelim.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – 6343'ün 17'nci maddesinden bahsettiniz hocam, eski bir oda başkanı olarak dediniz ki: "Veteriner hekim mıntıkası dışında çalışamaz." Doğru mu anladım?

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAH ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Kesinlikle doğru.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Peki, yasayı rica etsem tekrar bir okur musunuz yasa ne diyor? Yani 6343’ün 17’nci maddesi ne diyor? Lütfen tekrar okur musunuz ya da ben size anlatayım kelime kelime. Diyor ki: “Mıntıkası dışında çalışan serbest bir veteriner hekim çalıştığı mintıkanın veteriner hekimler odasına bir ay içerisinde kaydolmalıdır.” Doğru mu? Eski bir oda başkanısınız bunu biliyorsunuzdur mutlaka. Doğru değil mi, böyle diyor.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAH ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – O zaman veteriner hekimleriniz 81 ilin odasına sıklıkla kayıt oluyorlar ya da bir ay içinde kayıt olmayarak yasadaki bu şeyden istifade ediyorlar.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Ben anlamadım sizin ne söylediğinizi? Soruma cevap alamadım çünkü.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAH ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Veteriner hekimleriniz o zaman uygulama yaptığınız her bölgeye ayrı ayrı gidip odalara kaydoluyorlar ya da bir aylık bir kayıt süresi olduğu söylemiyle yasadaki bu söylem boşluğunda yararlanarak kayıt olmasını gerektirmiyor anladığım kadarıyla.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Hayır, hayır, yasada hiçbir boşluk yok. Bizim ne yaptığımızı ilk buraya oturduğum zaman söylediğim gibi mobil üniteyi maalesef tanıımıyorsunuz, ne yaptığını bilmiyorsunuz. Ben size söyleyeyim. Bakın, yasa diyor ki: “Mıntıkası dışında çalışan bir serbest veteriner hekim o mintıkanın odasına bir ay içerisinde kaydolmalıdır.”

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Evet, kayıt olmadığı sürece de hizmet vermemelidir.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Hocam biliyorum, bir saniye. Yok, kayıt olmadığı sürece... Öyle bir şey yok, o yok. Bakın, zaten onu söylemiş olsa der ki: “Serbest çalışan veteriner hekim mintıkası dışında çalışamaz.” der.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAH ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Bir veteriner hekim odadan çalışmadan izni olmadan, odaya kayıt olmadan meslek icrası yapamaz, nettir. Bunun ötesinde ben bu konuda bir yorum yapmayacağım, Komisyonun zamanını almamak adına.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Hocam, çok net değil burası, asıl mevzuat çok net, yasa çok net. Bir daha anlatayım. Danıştay kararı var bununla ilgili. Diyor ki: “Mıntıkası dışında çalışan bir serbest veteriner hekim o mintıkanın odasına bir ay içerisinde kaydolmalıdır.” Başka bir şey yok, burada bitirmiş. “Mıntıkası dışında bir serbest veteriner hekim çalışamaz.” dememiş. Kaldı ki biz buna da –sizin biraz önce, en son söylediğiniz gibiyorum katarak da düşünmüyoruz, biz buna sığmıyoruz. Bakın yasada üç tür veteriner hekim var: Serbest veteriner hekim, sorumlu veteriner hekim ve veteriner hekim. Lütfen, bana serbest veteriner hekimin ne olduğunu bilmiyorum, lütfen bana söyleyebilir misiniz?

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL - Serbest veteriner hekim, diğer paralel mevzuat çerçevesinde tanımlanmış ve izin dâhilinde mesleği kendi nam ve hesabına icra eden veteriner hekimdir.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Peki yani şunu diyebilir miyiz? Hasta kabul edip serbest meslek makbuzu kesen ve orada vergi dairesine -halk tabiriyle- vergi ödeyen, kaydolan hekim, serbest veteriner hekimdir, Doğru mu hocam?

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL - İlgili mevzuatın sınırlamaları çerçevesinde doğru, evet.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – İlgili mevzuatın sınırlaması nerede Hocam?

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL - Ama şu an sizinle biz karşılıklı bir...

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Aslında bunları burada konuşmayalım ama çıktığı sizinle geniş geniş konuşalım.

Bizim veteriner hekimlerimiz 6343, 5996'ya gelince bununla ilgili biz o günden beri 600 milyar ceza ödedik ve hepsini de iptal ettirdik. Biz 5996'nın hiçbir yerindeyiz, biz kuluçkahane değiliz, biz klinik değiliz, biz poliklinik değiliz; biz bunların hiçbirisiz, o yüzden biz 5996'da yokuz. Biz 5199'da varız Hocam, biz neyiz?

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL - Eksik kalmış bir mevzuatta varsınız.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Eksik değil, hiçbir şey eksik değil. Bence iyice bakmak lazım. Bizim çalışma usul ve esaslarımız... İşte orada Tarım ve Orman Bakanlığı yetkilisi arkadaşlarımız var, o arkadaşlar tarafından yedi gün yirmi dört saat denetleniyoruz. Nereye gittiğimizi, ne yaptığımızı... Taşra teşkilatı mevcut çünkü hani kulaktan dolma bilgiler gibi biz şey değiliz ki buradan çıktık Ankara'yı çalıştık, oradan çıktık Sivas'ı çalıştık çünkü bir yere gitmiyoruz ki giderken çalışalım. Böyle bir şey yok hocam. Biz 5199'da varız.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL - 5996'nın içinde şöyle varsınız: Tanımlanmamış olarak varsınız, konulduğu zaman bunu bir hizmet olarak sunarsınız çok nettir.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Tanımlanmamış derken? Ama tanımlandığım yasa var.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL - Asgari teknik koşulları Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından belirlenmiş birimlerde yapılır.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Tarım ve Orman Bakanlığı mobil ünitelere... Bakın, burada amaç farklı, Tarım Bakanlığı mobil kısırlaştırma ünitelerine... Avrupa'da bir sürü var, örnekleri var ama bizim ülkemizde vermezsiniz.

Buyurun, verecekseniz beraber gidelim, 10 tane aracım var, Tarım Bakanlığından ruhsat isteyelim, izin isteyelim ya da hangi argümanları istiyorsa ben yatırımcı olarak yerine getireyim, Tarım Bakanlığı ruhsat versin, izin versin; veremezler ki.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL - Söylemime, bu uygulamaların birer cerrahi girişim olduğu konusunda sizinle hemfikir olarak başlamamın nedeni de buydu. Bir şey bir cerrahi girişimse, bir şey bir sağlık hizmetiye... Ki sağlık hizmeti meselesi zaten 5199'un eksik olan hükmüdür, "sağlık" sözcüğüne atıfta bulunulmaz, eksiktir, düzenlenir, elbette yasalar dönemleri içinde gelişirler, revize edilirler ama bu bir sağlık hizmetidir ve siz bir sağlık hizmeti... Yani bugün çıkıp Ankara Büyükşehir Belediyesi ben bir otobüsü kliniğe çevirdim ve ben bunu seyyar belediye hastanesi olarak çalıştırıyorum, hanımlara doğum hizmeti, çocuklara sünnet hizmeti sunuyorum diyemez, en azından bunu kendi kendine yapamaz, Sağlık Bakanlığının ilgili mevzuatına dayanmak zorunda.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Tamam, biz de ilgili mevzuattan izin aldık zaten, Tarım Bakanlığından almadık ki çünkü yasa Orman Bakanlığının mevzuatıydı.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL - Teşekkür ederim, benim sorularım bu kadar.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Efendim, bugüne kadar ilgili bakanlık bize ne dediyse biz yerine getirdik ve yerine getirerek çalışıyoruz ama yıllardır –tenzih ederim- hocamın da savunduğu şeylerle biz yıllardır karşılaşıyoruz. Yani ilk başta dediğim gibi veteriner hekim Ankara'da veteriner hekim de Sivas'ta veteriner hekim değil mi? Yani kaygınız ne? Adamı oraya illa niye kaydetmek istiyorsunuz ki, zaten odaya kayıtlı. Odaların kullanım amacı bir mesleki disiplinse ki odur zaten, yani neden...

Ya da şöyle düşün hocam: Bir de 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu var, bunun ruhuna da ters o zaman. Düşünün ki o zaman sadece Ankara'daki veteriner hekimler ihaleye girebilir. İstanbul'daki, Sivas'taki, öbür taraftaki...

BAŞKAN - Bizim bünyemizdeki veteriner hekimler hangi odaya kayıtlı?

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Bu son çıkan şeyden sonra...

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL - Hepsi mutlaka herhangi bir odaya kayıtlı.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Tabii ki, kayıtsız olmaz ki zaten.

Şimdi, şöyle bir şey: Temizlik işini belediyeden ihale aldınız, şoför...

BAŞKAN – Oytun Bey, siz şunu mu soruyorsunuz: Yani gittikleri yerdeki veteriner odalarına da mı kayıt olsunlar diyorsunuz, sizin iddianız, isteğiniz, talebiniz bu mu?

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL - Dediğim gibi, talep değil, aslında bu çok tartışılacak bir konudur çünkü farklı meslek gruplarında

meslek erbabının farklı illerde... Örneğin hukukçular her ilde avukatlık yapabilirler tek bir baroya kayıtlı olarak ama 1954 yılında çıkan 6343 sayılı Kanun'a göre bir veteriner hekim il değil ama o bölgenin odasına kayıt olmak zorundadır ve sadece meslek icrasını bulunduğu, kayıtlı olduğu odanın sınırları içinde gerçekleştirebilir. Bunun ötesinde, bu da yeter şart değildir, hayvan sağlığı hizmeti sunabilmek için yani klinisyen hekimlik yapmak için maalesef 6343'ün hükümleri yeterli değildir, 6343'e bakarsanız her hekim reçete yazabilir ama bugün çıkarılmış olan elektronik reçete sistemiyle sadece Tarım Bakanlığından, Tarım Bakanlığının taşra teşkilatından izin almış ve bu izin çerçevesinde meslek icrası yapan veteriner hekimler reçete yazabilmektedir bugün artık. Bunun birçok nedeni ve gerekçesi vardır. Dedğim gibi, hani tartışmaya açıktır ama söz konusu olan bir mobil ünite olduğunda hayvanların taşınması, kliniğin taşınmasından daha zor bir işlem değildir, artı, dediğim gibi, postotoratif süreçlerde yaşanan komplikasyonlar aşikârdır. Bunu bir de toplum sağlığı boyutu vardır, çıkan atıklar, örneğin doku ve organ çıkıyor, bunlar tıbbi atık niteliğindedir, tıbbi atıkların bertarafıyla ilgili bambaşka bir yönetmelik vardır.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – 2872.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL - O da çünkü bağlı olduğunuz mevzuata ona göre hareket eder. Tek olduğunuz için tek bir ünite üzerinden bunları konuşuyoruz.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – 3 tane.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL - Bin tane mobil ünite olduğunda... Tekten kastım takip edilebilir sayıda. Yani tıbbi atık bertarafı da dâhil olmak üzere, bunun yaratacağı toplumsal risk de dâhil olmak üzere bu aslında söylediğiniz kadar...

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – 8 bin klinik var, tıbbi atıklar gelip alıyor tıbbi atıkları, 8 bin tane klinik var yani 8 bin klinikte bu normal de, mobil ünite de niye normal olmasın ki? Biriktiriyoruz, geliyor arkadaşlar, tutanakla teslim ediyoruz, yasa da böyle diyor zaten 2872. Yani şimdi, klinikten ya da işte dediğiniz gibi küçük bir yerden gelip aldı da tıbbi atıkcı benden niye almasın? Benden de gelip alıyor.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL - Sizi nasıl bulacak?

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Biz mahallî idareler adına yapıyoruz bu işi hocam, lütfen mobili biraz araştırın, tanıyın, lütfen ne olur.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİMİ YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL - Fazlasıyla tanıyorum.

Ben konuşma hakkımı doldurduğumu düşünüyorum.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Ben tanımadığınızı düşünmüyorum ama.

BAŞKAN – Başka sorusu olan arkadaşımız var mı acaba?

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN - Soru değil de biz Tarım Bakanlığı olarak söz alabilir miyiz?

BAŞKAN - Buyurun.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Tarım ve Orman Bakanlığında hayvanları koruma çalışma grubunda grup sorumlusu olarak görev yapmaktayım.

Murat Bey’i uzun yıllardır tanıyoruz, bizim izin verdiğimiz mobil kısırlaştırma ünitelerinde kendisi çalışma yapıyor. Şu an ülkede zaten bildiğim kadarıyla, kendisi hariç bir de Sevgi Veterinerliğe ait bir mobil kısırlaştırma ünitesi var.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Bir tane daha var, evet.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Genelde sıkıntılar, bize ulaşan şikâyetler Denge Veterinerlik üzerine olduğu için...

Bir de Oytun Hocamla alakalı, bizim daha önce Veteriner Hekimler Odasından Bakanlığa açılan birçok dava vardı bu konuyla alakalı, hocamızın belirttiği hususlarla alakalı ama bu davaların bütün hepsini kamu yararına, bu işin kamu yararına olduğu düşünülerek davaları Bakanlık adına kazanmış durumdayız. Bunun olması gerektiğini biz zaten...

BAŞKAN – Yani mobil ünitelerin olması gerektiğine karar verildi öyle mi davalarda?

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN– Aynen yani mobil ünitelerin olması gerektiğine zaten baştan beri karar verdiğimiz için kanunda olmasına, yönetmelikte olmasına da karar verildi, yararlı olduğunu da düşünüyoruz. Ancak Murat Beylerin bu konuda hataları olduğunu da düşünüyorum, birçok yerde kendisine ceza da kesmişliğimiz de var.

BAŞKAN – Neden ceza kestiniz, hangi gerekçeyle yani?

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Ben anlatayım mı?

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Ben anlatayım istiyorsanız.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Dosyada var efendim.

BAŞKAN – Bakarız, ona da bakarız ama Bakanlık yetkilimiz anlatsın.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN - Bununla alakalı Pınarbaşı Belediyesi bildiğim kadarıyla...

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Değil.

BAŞKAN – Cevap verirsiniz, yine sıkıntı var...

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN - Hayvanların mobil kısırlaştırma ünitesi, görüntüler falan vardı, işte kısırlaştırılırken öldürüldüğüne dair, hayvanlara kötü muamele yapıldığına dair bir şeyleri vardı. Onunla alakalı kendilerine idari yaptırım uyguladık zaten bununla alakalı tespiti yaptıktan sonra ama birçok yerde de bizim il müdürlüğündeki arkadaşlarla koordineli olarak... Biz artık bu işi çok sıkı tuttuğumuz için Oytun Hocanın belirttiği gibi, artık Veteriner Hekimler Odasından her gittiği ilden mutlaka Veteriner Hekimler Odasına kaydını istiyoruz ve ildeki arkadaşlarla koordinasyon hâlinde çalışmalarını istiyoruz. Hayvanları nereden aldıkları, kaç tane hayvan aldıkları, kaç tane kısırlaştırdıkları ve alındığı ortama bırakıldıkları yere varana kadar artık bütün verileri istiyoruz çünkü hayvanseverlerden gerçekten bu konuda çok fazla tepki var. Haklı veya haksız artık şey de oluştu galiba biraz hayvanseverlerin arasında Denge Veterinerliğe karşı da biraz alerji oluştuğunu da düşünüyorum. Haklı sebepleri olduğunu da düşünüyorum bazı konularda hayvanseverlerin ama biz bu konuda gerçekten artık nefes aldırılmayacak derecede denetim yaptırıyoruz Murat Beylere, daha doğrusu mobil kısırlaştırma ünitelerinin hepsine, şikâyetlere ortam hazırlanmaması için gerekeni yapmaya çalışıyoruz.

BAŞKAN – Elinizde şikâyetlerle ilgili bir veri var mıdır yani 2015'te şu kadardır da 2019'a geldiğimizde şu kadara düştü veya yükseldi diye?

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Şöyle: Bize Sayın Başkanım genelde maille ve telefonla çok ihbar geliyor. Mail ve telefonla gelen ihbarlarda mesela şu an Denge Veterinerliğini hayvanseverler abluka altına almış vaziyette ve nereye giderlerse gayet güzel bir şekilde takip ediyorlar. Mesela ilçede, köyde dahi olsalar, “Şu an şu köyde Denge Veterinerliğinin çalışmalarının takip edilmesi...” diye... Bu konuda biz muzdarip değiliz memnunuz çünkü bize de yardımcı oluyorlar, iyi bir takipte olduğumuzu düşünüyorum son zamanlarda, özellikle Veteriner Hekimler Odasına kaydı... Hayvanların takibini, kaç tane hayvan alındı ve bizim Bakanlığın oluşturduğu Hayvanları Koruma Bilgi Sistemi var, mutlaka o Hayvanları Koruma Bilgi Sistemine kısırlaştırdıkları hayvanları girmelerini... En önemlisi mesela Kastamonu’da yaşanan bir olay vardı şikâyet üzerine -işte 60 tane atıyorum, şu an yanlış hatırlıyor olabilirim- 60 tane köpek alındı ama alındığı ortama bırakılan köpekler yok, bunun gibi bir sürü şikâyet vardı. Bunların önüne geçmek için artık Murat Beylerden kaç tane hayvan alıyorlar, kaç tane kısırlaştırıyorlar, alındıkları ortam neresi, nereye bırakılıyorlar, bunların hepsinin verilerini istiyoruz takibinin sağlanması açısından.

BAŞKAN – Peki, kanunun esas ruhuna baktığımız zaman bu işi esasen yapması gereken birimlerin belediyeler olduğunu görüyoruz. İstisnai olarak belediyelerin yapmadığı, yetersiz kaldığı durumlar için oluşturulan bir birim aslında mobil kısırlaştırma fakat Türkiye’de 2004’ten bu yana baktığımız zaman bunun asıl uygulamalarına geldiğini görüyoruz bazı ilçeler için, bazı iller içinde olabilir bu. Yani sanki bu işin kolaylığına kaçmış gibi bir durumla karşı karşıyayız. “Nasıl olsa mobil bir ünite var, bizim adımıza bunu yapan bir birim var.” deyip bazı belediyeler sanki asıl bu işi yapmaktan kaçıyor gibi bir izlenim var bende açıkçası. Bu doğru mudur, Tarım Bakanlığımız buna nasıl bakıyor?

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Şöyle: Aslında mobil kısırlaştırmayı kullanan belediyeler belli zaten, belli başlı belediyelerle çalışıyorsunuz değil mi Murat Bey? Yani her sene farklı farklı belediyeler oluyor gibi gelmiyor bana. Mesela bir Pınarbaşı Belediyesi her sene Murat Beyleri çağırıp orada çalışma yaptırıyor. Yani şunu düşünmüyorum ben: Belediyeler bu işten evet, paraları... Birçok belediyemiz maddi imkânsızlıklar sebebiyle bakımevi kuramadıklarını

söylüyorlar ama biz de onlara diyoruz ki: Biz sizden zaten devasa tesisler istemiyoruz, hayvanların kısırlaştırmalarının yapılabileceği, küçük, hijyenik ortamlar olsun. Zaten hayvanlar alındıkları ortama geri bırakılacakları için hasta ve sağlıklı olan hayvanları barındırmak için büyük devasa tesisler değil, küçük yerler yapılmasında telkinde bulunuyoruz ama bunun için dahi maddi imkânlarımız yok, kuramıyoruz diyen belediyeler için de mobil kısırlaştırma ünitelerinin çok gerekli olduğunu ben şahsen düşünüyorum yani köylerde dahi kısırlaştırma yapabildikleri için. Çünkü şu an belediyelerin en kolay yaptıkları iş şu: Mesela Trabzon Belediyesi mükemmel kısırlaştırma yapıyor, Giresun Belediyesi diyor ki: Trabzon zaten kısırlaştırmayı gayet güzel yapıyor, gece bütün hayvanları toplayıp Trabzon sınırına getirip bırakıyor yani orada yapılan bütün çalışmada sıfıra inmiş oluyor. Yani ücre yerlere, ormanlık alanlara, köylere çok hayvan bırakıldığı için mobil kısırlaştırma ünitelerinin var olması gerektiğini -ha şartları daha iyi düzenlenebilir o ayrı ama- ben şahsen düşünüyorum.

Bir de belki de özel firmalar aracılığıyla değil ama belediyelerin mobil kısırlaştırma üniteleri...

BAŞKAN – Bunu insanlar bazında düşündüğümüz zaman her il ve ilçede, köylere kadar âdeta sağlıkevlerimizin, sağlık ocaklarımızın yapılması isteniyor ve bekleniyor bizden, Bakanlık olarak da bunu yapmaya da gayret ediyoruz. Şimdi, şöyle bir şey olsaydı: Bazı yerlere Sağlık Bakanlığı ulaşmasaydı da mobil üniteler gitse denseydi, bu, insanlar tarafından çok kabul edilmeyebilirdi çünkü bizim sağlıkla ilgili durumumuzu takip etmesi gereken, orada sabit bulunması gereken ünitelerin bize çok daha yararlı olduğunu düşünüyorum, hastalığımızın daha önceden hikâyesini bilen, ona çözüm üreten üniteler insanlar için isteniyor; bunu hayvanlar için niye istemeyelim? Hayvanların sağlıklarının bir şekilde daha iyi hâle gelebilmesi için aslında bu konuda kalıcı ünitelerde takip edilmesi gereken durumlarla karşı karşıyayız. Yani kısırlaştırma için demiyorum sadece, tüm yaşam alanlarıyla ilgili konular da dâhil olmak üzere söylüyorum. İşte burada bir mantalite geliştirmemiz gereken, bir tık daha atlamamız gereken durumla karşı karşıyayız bence. Bu anlamda da bu uygulama, tamam, ülke genelinde mecburen uygulanması gereken bir durumdur, kabul ediyorum ama, çok istisnai olması gerekirken standart hâle gelmeye başladığını görüyorum biraz. Buna dikkat çekmek istiyorum sadece. Bunun, yine devamı olmakla beraber, artık istisna uygulamaya doğru gidilmesinin 21'inci yüzyılın Türkiye'sinde şart olduğu düşüncesi ortaya çıkıyor bence.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Öncelikle Hayriye Hanım'a teşekkür ediyorum. Tek tek sorularına cevap vermek istiyorum.

Pınarhisar Belediyesi -Pınarbaşı değil, Hayriye Hanım- ceza kestiğimiz bir belediye. Bugüne kadar, Orman Bakanlığı tarafından bir tane ceza kesildi. Bakın, o video görüntülerini ben de inceledim, zaten biliyorum ne olduğunu. Sizinle beraber de inceledik, orada da aynı şeyi söyledim, her yerde de aynı şeyi söyledim ve bunu biz hukuka götürdük, hukukun sonuç vermesini bekliyoruz.

Şimdi, ben size soruyorum, o zaman da sordum: O poşetlerin üzerinde "Migros" yazsaydı, Bakanlığımız Migrosa mı ceza kesecekti ya da "ABD" yazsaydı, Bakanlığımız Amerika Birleşik Devletleri'ne mi ceza kesecekti? Kaldı ki...

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Yo, ne alakası var?

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Peki, Pınarhisar'a niye kestiniz? Neye göre kestiniz?

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Sayın Başkanım...

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Peki, pardon, özür dilerim.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – O dönemde Pınarhisar’da çalıştığına dair verileri de arkadaşlardan zaten aldık -bizim elimiz ayağımız il müdürlüğündeki arkadaşlarımız- onların tespitleri doğrultusunda... Yani biz, kendi kendimize, bugün kalkalım da Denge Veterinerliğe bir idari yaptırım uygulayalım diye kalkmıyoruz.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Hayır, ben onu söylemiyorum, yanlış anladınız beni. Neden Pınarhisar’a uyguladınız dedim. Atıyorum, sosyal medyada da Çaldıran olduğu söyleniyor. Hani, nasıl kanaat getirdiniz onun Pınarhisar olduğuna? Onu sordum.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – O zaman Pınarhisar’la çalışıyordunuz o dönemde.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Hayır, biz...

BAŞKAN – Kendi ilçe müdürlüklerinden aldığı bilgiler ışığında, sizin o dönemde orada olduğunuzu...

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Anladım efendim. Hayır, hayır, o dönemde biz Pınarhisar’da değildik. Ben anlatayım efendim: Bakın, başta da söylediğim gibi, vatandaşlar kendi çözümlerini dönem dönem birçok yerde yapıyorlar, birçok yerde de bu başımıza geliyor. Şimdi, biz o ilçede çalışıyoruz ve dikkat ederseniz, o görüntüleri de incellerseniz, orada belediye görevlisi Kürtçe konuşuyor. Kürtçe konuşan adam Pınarhisar’da yok; o, doğuda ve orası Erciş, biliyor musunuz? Erciş...

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Şimdi, mahkemeye düşmüş bir şey için burada tartışmanın bir anlamı var mı?

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Ben tartışmak için söylemedim; sadece parantez açayım, bilinmesi için söyledim ve farkındaysanız, ilk defa burada belediye ismi söyledim. Biliyorsunuz, bu konuyu defalarca konuştuk.

Şimdi, diğer konuya gelince: Efendim, biz kısırlaştırdığımız her hayvanı Bakanlığımızın “HAYBİS” dediği bir Hayvan Koruma Bilgi Sistemi’ne kaydediyoruz. Onun dışında, her kuruma bizim mutlaka kendi yaptığımız bir evrak var. Biz kurumla çalışıyoruz, belediyeyle çalışıyoruz ve onlar bizim işverenimiz. Biz kısırlaştırdığımız her hayvanla ilgili bu evraktan yapıp belediyeye bırakıyoruz. Şimdi, Orman Bakanlığındaki arkadaşlarımız bizi denetlemeye geliyorlar, günlük sayıları da alıyorlar, ne yapıldığını da alıyorlar. Şimdi, biraz sahayı düşünerek söylüyorum: Diyelim ki Mamak ilçesi, Cumhuriyet Caddesi, Hürriyet Meydanı’nda 47 numaranın önünde köpek aldık, götürdük, kısırlaştırdık, işlemlerini bitirdik; tekrar, biz, onu Mamak ilçesi, Hürriyet Meydanı, bilmem ne bulvarı, 47 numaranın önüne mi getirip bıraktık? Bu, kaldırım taşı değil ki bir yerde dursun. Bu son çıkardığınız şey, bu bahsettiğiniz konu benim dün elime geldi.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Bulunduğu ortama bırakmak zorundasınız zaten Murat Bey.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Zaten alındığı ortama salıyoruz. Bunun da sosyal medyada defalarca resimlerini yayınladık ama “hayvansever” diye kendini adlandıran insanlar sizleri taciz ettiler ya da sizleri defalarca aradılar. Ne oldu? “Efendim, niye bu köpeği dört gün sonra bıraktınız?” çıktı. Yani evet, Denge Veterinerlikle ilgili şikâyet çok. Niye? Çünkü başka bir firma yok ve Dengede 3 tane mobil ünite var, Denge aynı anda 3 ilçede ya da 3 ilde birden çalışabiliyor.

Bakın, benim fihristim dolu, yerel hayvanseverler dolu. Diyelim ki: “Arkadaş, niye yazmıyorsun?” Pehlivanköy’de belediyede bir kız var, çok iyi bir hayvansever ya da öyle, böyle... O kız sosyal medya sitesinden bizim ne kadar güzel çalıştığımızı yazdı, duymadığı laf kalmadı. Bu korkudan, yerel gönüllüler -bakın, derneklerden, federasyonculardan bahsetmiyorum- kesinlikle bizimle ilgili hiçbir şey paylaşmıyorlar.

Gelelim Hayriye Hanım’ın söylediği diğer bir konuya...

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Başkanım, arada ben bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Şöyle bir şey söyleyeyim: Senelerdir Murat Bey’e aynı cümleyi kuruyorum. Herhangi bir bakımevi 1 kere dikkat ediyorsa siz 10 bin kere dikkat etmek zorundasınız.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Ediyoruz.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – İşleri titizlikle yapmak zorundasınız.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Yapıyoruz.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Tamam, “Yapmıyorsunuz.” demiyorum. Bunu söylüyorum, ben diyorum ki: Tamam, hayvanseverler çok fazla tepki gösteriyor olabilir ama bazı noktalarda Murat Bey’in de onlara zemin hazırladığını ben düşünüyorum. Ama yine tekrar ediyorum: Mobil kısırlaştırma ünitelerinin mutlaka ve mutlaka olması gerektiğini söylemiyorum ama faydası olduğunu düşünüyorum. Bunun belki bu şikâyetlerin önüne geçilmesi amacıyla belediyelere ait yani devlete ait kurumlarca yürütülmesi hani...

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Var efendim, var.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Tamam, var, biliyorum da...

Murat Bey'e yüklenilmesinin sebeplerinden biri de bu işi maddi açıdan kazanç sağladığı, ticari anlamda yaptığı için çok fazla yüklenildiğini düşünüyorum ama dediğim gibi, kendisinin de buna biraz zemin hazırladığını da düşünüyorum.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Ben devam etmek istiyorum.

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Efendim, biz bir kere canlıyla uğraştığımızın bilincindeyiz. Para kazanıyoruz, doğru ama bizler, aynı zamanda vicdan sahibi insanlarız. “Hayvan sağlığı” “hayvan refahı” bu kelimelerin hepsini bir tarafa bırakıyorum; benim bütün çalışanlarım vicdan sahibi, görevinin mesuliyetini bilen ve işini en iyi yapan arkadaşlar. Ama efendim, köpek bu, biz çok agresif olmadığı sürece anestezi kullanmıyoruz, elimizle yakalıyoruz.

Şimdi, orada belgelerimizde vardır. Türkiye’de sadece benim elemanlarımın bu işle ilgili yetkisi var, eğitimini almış. Efendim, hayvanı aldığımız zaman mutlaka tepki gösteriyor. Bakın, biz, belediyelere sattığımız o sopalarla da almıyoruz hayvanı; biz severek, kucaklayıp -annesini ensesinden tutar ya- enseden tutup karın altından kucaklıyoruz. Yani bizim, yanılmıyorsam, bir veteriner hekim arkadaşımız daha var burada Orman Bakanlığından gelen, bizi kendisi denetlemeye gelmişti Ankara’da çalışırken ve bizim çalışmalarımızı bire bir biliyorlar. Yani Denge Veterinerlik ağızyla kuş da tutsa biz kötüyüz.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Öyle bir şey demedik.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Evet, iki yıldır -sizin nezdinizde söylemiyorum, yanlış anlamayın, hayvanseverler nezdinde söylüyorum- biz kulaklarımızı kapattık ve hepsini savcılığa şikâyet ediyoruz, hepsini hiç istemesek de savcılığa şikâyet ediyoruz. Çünkü yok... Efendim, böyle alırsın, suç; böyle yatırırsın, suç; operasyon yaparsın, suç; “Bu kaşektik, bunun operasyon yapılmasına gerek yok.” dersin, parazit uygulamalarını yaparsın, “Ya, sen gönüllüsün, bak, bunun devamının olması lazım, buna sen bak.” dersin, bakmaz. Suç... Nasıl olacak efendim, bu işin içinden nasıl çıkacağız? Tamam, ben dokunmayayım, Bakanlık da dokunmasın, birilerinin bunlara dokunması lazım ama çünkü bunlar artık vatandaşlara dokunuyor. Siz, Kayseri’de ölen çocuğu gördünüz mü? Ben gördüm, kolunun biri yoktu, bacağının biri yoktu; buradan hayvan girmişti, yemişti yemiş, ısırmamıştı.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Bunları biz biliyoruz zaten.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Elâzığ’da geçen gün kadının birisine saldırdı, ben oradaydım tesadüf.

Bakın, hayvanseverlere -sizi şu anda suçluyorum- bu kadar yüz verirsiniz eğer, bunların altından kalkamayız.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Ne alakası var?

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Lütfen... Yani bizim, işlerimize çekidüzen vermemiz gerektiğini söylüyorsunuz Hayriye Hanım. Siz, bir güne bir gün... Bakın, ben kamera taktım efendim, araçlarıma kamera taktım ve WhatsApp'larına giderseniz arkadaşlarımın, şifresini attım ve ben Ankara'ya geldim. Lütfen, Ankara'ya gelin, beni denetleyin dedim, hatırlıyor musunuz? Siz gelmediniz...

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Gelmedik mi?

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Bitireyim lütfen.

...birinden arkadaşlar geldiler, denetlediler. Ne oldu? Biz bu sefer yavru köpekleri almışız, kısırlaştıracakmışız. Ya, hayvansever kendisi getirdi o köpeği -askeriyenin baktığı üç dört aylık köpeklermiş- biz, onu ayrı bir kafese koyduk, sonra da kendisine verdik; aldı götürdü, çöpe götürmüş onları. Ne oldu? Denge Veterinerlik küçük hayvanları kısırlaştırmış, götürmüş, çöpe koymuş oldu. Polatlı'da askeriye köpekleri geri istememiş -kadın getirdi bize- almış köpekleri, çöpe götürmüş. Orada zaten var olan hayvanlar var, sen oraya yeni köpek götürdüğün zaman ona saldıracaklar, bu belli. Niye götürdü? Döndüler, bizi şikâyet ettiler. Ankara İl Bölge Müdürlüğünden arkadaşlarımızın raporları sizde mevcuttur. Denge daha nasıl dikkat edecek ya da Dengeden ne istediniz Denge yerine getirmedi ki? Ama ben, bu en son çıkardığınız...

Orada da bakın, yine söylüyorum: Efendim, Trakya Veteriner Hekimler Odasının avukatı bir önceki yıl yaptı, bizi muhatap aldı, iptal etti, biz cezayı iptal ettirdik ama sonraki yıl bizi muhatap almadan -kendisini de tebrik ediyorum, çok akıllı bir arkadaşmış, zeki bir arkadaşmış- belediye muhatap aldı, idari mahkemenin karar aldırdı, 6343'ün -hocamın bahsettiği gibi- 17'nci maddesi gereğince karar aldırdı. Şimdi, iki yıldır biz uğraşıyoruz. Gittiğimiz her yerde veteriner hekimleri, işte öyle yapıyoruz, böyle yapıyoruz, arkadaşlarımızı kaydediyoruz. Bir de hemen de kaydetmiyorlar. Zaten o zemine getirmeye çalışıyorlardı ki, yani mobil çalışmasın. Kaldı ki Uşak'ta 2010 yılında -benim veteriner hekimim var- 6343 sayılı Yasa'nın 17'nci maddesine göre ceza kestiler, iptal ettiler. Yani böyle bir şey yok. O zemine oturtup veteriner hekimini çalıştıramaz hâle getirip... Peki, ben ne yapacağım veteriner hekimle kısırlaştırma yapamazsam? Veteriner hekim olarak soruyorum. Eskiden sıhhiyeciler vardı, sıhhiyeciyi mi yapacağım ben o işi? Bakanlık izin vermiş üniteye. Yani, şimdi ünitenin izni ayrı, veteriner hekimliğin izni ayrı olur mu arkadaşım? Doğru mu, ne kadar gerçekçi? Sonuçta Hayvan Hakları Evrensel Beyannamesi'ne göre hayvanlara sadece dokunmak, operasyon işleri veteriner hekimler tarafından yapılır, doğru mu? Peki, mobil üniteye kısırlaştırma yapılacağı belli. Bu veteriner hekimin de her odaya tek tek kaydolması ne kadar sürdürülebilir, ne kadar gerçekçi?

BAŞKAN – Peki, Bakanlığımızın görüşü nedir bu konuda? Şimdi, biz mobil ünite olarak zaten gerekli izinleri aldık. Bu konuda bizim çalışanlarımız da bu anlamda izinli aslında ama gittiğimiz herhangi bir "x" ilinde tekrardan veteriner odalarına bizim orada kayıt isteniyor. Tarım Bakanlığımızın görüşü ne?

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – O konu da şöyle: Murat Beylere çalışma konusunda çok yardımcı olduğumuzu şöyle düşünüyorum: Bütün araçları için ruhsat alınmasına, mesela bütün illerde izin alınmasına gerek olmadığına, sadece bir araç izniyle bütün illerde çalışabileceğine dair Murat Beylere bir yazı verdik, bu onların işini gayet kolaylaştırdı. Ama şöyle bir şey var: Ben konuya çok hâkim olmadığım için 6343'le alakalı, veteriner hekimler odasına

kaydın illa istenmesi ne açıdan isteniyor onu bilmediğim için, ama veteriner hekimliğini kanıtlamış bir insanın... Murat Bey'e belki o konuda katılabilirim. Her ilde izin almasını gerektiren, belki muntıkada çalışmasının denetlenmesi açısından mı yine hocam o husus?

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Hayriye Hanım, biz gittiğimiz odalardan insan da istiyoruz, diyoruz ki: Biz geldik, veteriner hekim odası, bize bir gözlemci ver. Bunun yazıları da var.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Sayın Başkanım, bizim Bakanlık olarak benim üzerinde en fazla durabileceğim, zaten 5199'un ruhuna da uygun olan şey, hayvanların uygun şartlarda kısırlaştırma işleminin yapılması, kısırlaştırma operasyonundan sonra da bakımının iyi olması. Şimdi, mobil kısırlaştırmanın genelinde böyle bir sıkıntı olduğunu düşünüyorum ben. Bizim yönetmeliğe göre, operasyon sonrası, operasyon yaraları kapandıktan sonra en yedi gün süreyle bakımda olması gerekiyor hayvanların, o 7 günlük bakımı sağlayıp sağlayamadıkları konusunda... Mesela Bursa'da bir sıkıntı yaşadınız herhâlde hayvanlarla alakalı?

BAŞKAN – Bizim birimlerimiz yani ilçe müdürlükleri bunu takip edemiyor mu peki?

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Ediyorlar. Bursa teşekkür etti bize.

BAŞKAN – Ediyorlar.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Ama Bursa'da hayvanların operasyonunda da bir problem olmuştu galiba, hatırlıyorsam.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Anlatayım: İki sene önce belediye veteriner hekimine teslim ettik hayvanları, bizden sonra... Bakın, yine söylüyorum, bu işin mantığı başka. Keşke teslim etmeseydik de biz orada iki gün daha kalsaydık ama veteriner hekim var belediyede, ona teslim ettik, 25 kilometre ileride yani İznik'teydik, 25 kilometre ilerideki Orhangazi ilçesine gittik, dedik ki: Arkadaş, yine herhangi bir şey olursa biz sabahları gelip kontrol ediyoruz. Bizden sonra belediye çalışanları yemek vermiş, hayvanlar yemekten sonra... Bakımevlerinde de bu böyledir; yemeği verirsiniz efendim, iki saat sonra altını temizlersiniz, toparlarsınız, o gün altı kuru, temiz geçer ama bunlar öyle yapmamış. Böyle yapmayınca bize ihbar geldi -iki sene önceden bahsediyorum- biz de gittik, dedik ki: Böyle olmaz. Aynı konuyu biz bölge müdürü ve Bursa İl Müdürü arkadaşımızla konuştuk. Geçen yıl il müdürü ve bölge müdürü arkadaşlarımız ki hatta 3 veteriner hekim arkadaşımız da vardı, bize teşekkür ettiler. Neden? Çünkü doğrusunu yaptık. Ha, dönem dönem bizim de hatalarımız olabilir efendim yani hiç kimse hatasız değildir ki. Ama 6343'ün 17'nci maddesi "Veteriner hekim çalışamaz." demiyor, böyle bir şey yok. Ben firmayım, çöp işi aldım, ihalesini aldım -bir de 4734 var- diyeceğim ki "Kamyonumu -atıyorum Zonguldak- Zonguldak'taki şoför kullanabilir, İstanbul'da ehliyet alan şoför kullanamaz." Ne farkı kaldı? Böyle bir şey yok. Yani bu adam veteriner hekim, ehliyetini almış hocam, beş yıl fakülte bitirmiş. Türkiye'nin her yerinde, dünya değil, dünya bizim hekimleri kabul etmiyor...

BAŞKAN – O bizim yorumumuza açık değil de.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN - Başkanım, onunla alakalı biz Veteriner Hekimleri Birliğine bir yazı yazdık yanlış hatırlamıyorsam. Mobil kısırlaştırma ünitelerinde çalışan veteriner hekimlerin bu maddeden muaf tutulmasıyla alakalı, hani kolaylık sağlanması için ama Birlikten onunla alakalı herhangi bir cevap gelmedi.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Cevap vermezler.

BAŞKAN – Ne zaman?

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN - Bir sene filan oldu herhâlde, değil mi?

BAŞKAN – Ama cevap gelmedi, öyle mi?

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN - Yok, cevap gelmedi.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Efendim, ben bire bir görüştüm. Türk Veteriner Hekimleri Birliği Konsey Başkanıyla, bundan önceki arkadaşlarla 5996 ilk çıktığı zaman bire bir konuştum hocam. Dedik ki biz 5996’nın neresindeyiz? İsim zikretmek istemiyorum. Biraz konuştuk, örnek aldık, dosyayı inceledik. “Doğru, sen haklısın. Azerbaycan’da da köpek var kısırlaştırma yapılacak, oradaki veteriner hekimleri senin veteriner hekimlerin yanına vereyim eğitir misiniz?” dedi.

BAŞKAN – Şimdi, bu konuda sizlerin Oytun Bey düşüncesi nedir, buna neden karşı geliyorsunuz? Yani şimdi normalde veteriner hekim ve herhangi bir odaya kayıtlı bir hekimimiz böyle mobil ünitelerde çalışmayla ilgili işe başlıyor ve ilinin dışında bir yere gittiği zaman da “Hayır, tekrardan bir odaya kayıt olsun.” diyorsunuz anladığım kadarıyla. Mantiği nedir bu işin?

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Sayın Başkanım, önce izninizle bir küçük soru daha soracağım ben eksik kaldığı için. Gittiğiniz bir bölgede günde yaklaşık kaç kısırlaştırma yapıyorsunuz Murat Bey?

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Popülasyona ve yakalama hızımıza bağlı. Yani 10 da olabilir, 30 da olabilir ya da sizin kliniğinize hayvanı birileri getirecek ki ya da benim arkadaşlarım yakaladı, mobili konuşmuyorum yani birileri köpek getirecek ki kısırlaştırmasını. Kışın değişir bu, yazın değişir, yağmurda değişir. Hani sahada çalışıyoruz biz efendim, saha şartları neyse o. Yeri geliyor 3 köpek yakalıyor arkadaşlarım, yeri geliyor 30 köpek yakalıyor ama biz gelen her hayvanı mutlaka ameliyata hemen almıyoruz. Yine söylüyorum, biz sahada anestezi çok az kullanıyoruz. Bakın, hocam, onunla ilgili de veteriner hekimleri bir tarafa bıraktım, gönüllü arkadaşlar bizi şikâyet ediyorlar. Neymiş efendim, biz anestezi ya da uyuşturucu ilaç taşıyormuşuz yanımızda; ksilazin, ketamin birlikte kullanıyoruz.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Veteriner hekimin yetkisi dâhilinde, değil mi?

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Anlatacağım Hocam.

Birlikte kullanıyoruz. Ben başka bir şey anlatmaya çalışıyorum. Biz uyuşturucu ilaç kullanıyormuşuz, ketamin çünkü uyuşturucudur, hocam da çok iyi bilir, onu elemanlar kendine yapabilirmiş. Efendim, Türkiye’de ksilazin ile ketamini birbirinden ayıracak bir teknoloji yok ki. Var mı Hocam? Yok. Hani o kadar çok yersiz yere suçlanıyoruz ki.

Gelelim hocamın söylediği konuya.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Mesela en az 30 tanede...

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – En az değil.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Yok, yok şu anlamda: En az 30 tanede portatif kafes mi taşıyorsunuz yani?

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Anlatayım. Resimlere iyi bakarsanız biz “postoperative”te dişi, erkeği ve küçük, büyük ırkı ayrı ayrı koyuyoruz. İlk başta koymuyorduk yıllar önce, dişi, erkek operasyon olduktan sonra. Biz de kendimizi zaman içerisinde geliştirdik. Dişi, erkeği aynı yere koyuyorduk, bu kadar büyük bir odaya koyuyorduk. Ona göre önlemini alıyordu, veteriner hekimimiz ne istiyorsa onu yapıyorduk. Atıyorum, gazete cırt cırt yapıyordu ki bilirsiniz, suyu koyuyorduk, burada dişi, erkek beraber bakıyorduk. Ama sonra zaman içerisinde biz öğrendik ki dişi, erkeği ayrı koymamız lazım. Yine zaman içerisinde biz öğrendik ki dişi, erkeği ayrı koyduğumuz gibi, küçük ırkı, büyük ırkı da ayrı koymamız lazım, şimdi öyle yapıyoruz. Çoğu belediye bize hayvanları koyabilmemiz için... Mesela, biz Bodrum Hayvanları Koruma Derneğiyle 500 tane köpek, 383 tane kedi kısırlaştırdık. Barınağı da var, 2 tane barınağı var Bodrum’un. Hani sadece burada, bu barınağın olduğu yerde çalışmıyor ki 2 tane barınağı var. Ama vatandaş gönüllü arıyor, kedisini kısırlaştıracak, üç ay sonraya gün veriyor barınak. O zamana kadar kedi doğuruyor. Nasıl olacak? Kedi emzirirken bir daha hamile kalıyor. Şimdi, bir taneyken sorun ki çok iyi bilirsiniz, literatürü de bilirsiniz, geometrik, onu da bilirsiniz... Bir köpek, köpek için konuşuyorum, 667 bin tane oluyor ki zaten. E, şimdi, vatandaş onu üç ay beklerken bir daha doğuruyor. 1 tane kediye bakarken 5 tane daha kediye bakmak zorunda kalıyor.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Sorun aslında biraz o paralelde, ben hiç bakımevi olmayan bir belediye...

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Hayır, hayır, bakımevi olmayanlarla çalışıyoruz biz.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Siz son cerrahi girişiminizi tamamladıktan sonra o zaman, ameliyat sonrası bakım için ortalama bir hafta daha orada kalıyorsunuz.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Bakın, yine söylüyorum, bir hafta ya da yüz bir hafta diye bir şey yok, ben ona da karşıyım.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN - Var.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Hayır, hayır, yönetmelikte de yok, ben çok iyi inceledim.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Yönetmelikte var. Kendi yazdığım yönetmeliği...

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Ne zaman yazdınız?

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN - Uygulama yönetmeliğinde “operasyon yaraları kapandıktan en az bir hafta içerisinde” deniyor.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Peki, operasyon yaraları... Veteriner hekim arkadaşımıza soralım. Linea albadan açıyoruz biz, iki dikişlik yani neredeyse laparoskopik açıyoruz. Kaç günde kapanır?

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN - En az bir hafta.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Dikişlerini alıyor musunuz?

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Dikişleri almıyoruz.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Kim alıyor?

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Dikişler kendi emilebilen... PGA kullanıyoruz.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Dış şeyde.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – İçte ve dışta da.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Ama o emilme sürecinin altı aya kadar uzadığını ve dışta bıraktığınız ipliklerin başka köpekler tarafından ya da kendi uğraşmasıyla tekrar açılmaya neden olacağını biliyoruz.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Ama içte ve dışta da ayrı ayrı dikiyoruz Hocam. Bizim bir iki tane görüntümüz var, yara görüntülerimiz, bir hafta sonrası, on beş gün sonrası, yüz beş gün sonrası görüntülerimiz var, onları size ben getiririm.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Bir hafta diye bir zorunluluk yok elbette.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Yok, öyle bir şey yok.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Sizin son gün ameliyat ettiğiniz köpeklerin sonuncusu da operasyon yarası iyileşinceye kadar ekibiniz orada mı kalıyor?

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Evet, bizim denetimimizde.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Dolayısıyla da bir planlama yapamıyorsunuz, kaç gün kalacağınız orada belli olmuyor.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Yok ki, yapamazsınız ki. Yani şimdi, gittiniz, pazartesi, salı, çarşamba, en son çarşamba operasyon yaptınız, “Hadi, perşembe biz gidelim.” yapamazsınız ki, gitseniz bile veteriner hekiminizi ve bakım ekibinizi oraya bırakmak zorundasınız yani iki kişi.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL Sorunuzun yanıtına da geleyim uzatmadan. Şimdi, süreç şöyle bir şeye geldi sizin de saptamasını yaptığınız gibi: Aslında birçok belediye birazcık yasanın gereğini karşılayıp yasak savmak için buna yönelmeye başladı. Şimdi, kısırlaştırma, üreme hızından dolayı ve hayvanların yayılımından dolayı aslında bütün yıla yayılması gereken bir uygulama. Çünkü sizin laf olsun diye belli sayıda hayvanı kısırlaştırıp da bırakmanızın... Hani belediyeyi bu yıllık sayılara vurduğunuzda... Şimdi, il hayvanları koruma kurul toplantıları üç ayda bir yapılır yasa gereği, orada sayılar belirtiliyor “İşte biz bu yıl şu kadar hayvanı kısırlaştırdık.” diye. Ama oraya yansımayan veri şudur: Bu kadar hayvan aslında belki bir hafta içinde kısırlaştırılmış oluyor yani yılın geri kalan haftaları hiçbir şekilde kısırlaştırma işlemi yapılmıyor ve bu süreçte üreme devam ediyor. Şimdi, Murat Bey, hayvan yakalamanın zorluğunu hepimizden iyi biliyordur eminim. Türkiye’de bu yöntemler daha ileriye de götürülemiyor. Bunun birçok nedeni var yani “Sevgiyle yakalıyoruz.” dedi, güzel bir şey. Hayvanseverlerden yararlanılıyor, olabilir, bu da güzel bir şey ama agresyon gösteren hayvanların, evet, illaki bunun için üretilmiş ateşli silahlarla, enjektör atan ateşli silahlarla ya da “tüftüf” tabir edilen üfleme borusuyla enjektör atılarak anesteziyle yakalanması gerekiyor. Ama Türkiye’de ne yazık ki dünyada bu amaçla kullanılan anesteziklerin çoğu henüz ruhsatlandırılmış değil. Dolayısıyla siz bir hayvanı atıp vurduktan sonra bile yakalayamama ihtimaliniz yüksek çünkü bizim kullandığımız anesteziklerin en iyisi üç dört dakika içerisinde etkisini göstermeye başlıyor. Bir köpeğin koşma hızını dikkate aldığımızda zaten o üç dört dakika içinde sizin yakalayamayacağınız kadar gözden kaybolmuş oluyor. Bunun bambaşka komplikasyonları var çünkü yapılan iş aslında bizlerin insan olarak herhangi bir cerrahi işlem için girdiği anesteziye hiçbir farkı yok, aynı etken maddeler. Dolayısıyla da o anesteziye beden sıcaklığı düşüyor, dolaşıma yönelik komplikasyonlar oluyor, solunuma yönelik oluyor, hani bunun bir riski var ama kullanılmalı mı? Kesinlikle kullanılmalı.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Sedatif kullanıyorsun Hocam, değil yani operasyona aldığın gibi olmaz.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Çok özür diliyorum. Şu an sizinle çalışmıyorum yani aynı şeyi anlatmaya çalışıyorum. Şimdi, hikâye şu ki: Bir mobil ünitenin bir belediyeyi bir hafta on günlük bir ziyaretinde oradaki popülasyonun hatırı sayılır bir kısmını yakalayıp da kısırlaştırması mümkün değil. Bu bir köy için mümkün olabilir ama

ilçeler için, emin olun, söz konusu bile olamaz. Çünkü bizde her şeyden önce hayvan popülasyonuna dair bir çalışma olmadığı için belediyenin kendisi de büyük oranda bilmiyor oluyor bunu ve bir çift hayvan dahi kısırlaştırılmadan bırakıldığı takdirde zaten sene boyunca üremeye yapılan kısırlaştırma anlamsızlaştırılıyor. Yani buradaki karşı duruşumuzun primer nedeni mobil ünitenin kendisinden ya da ilgili şirketten ziyade, belediyenin asli sorumluluğu olan böyle bir konuyu yapıyor mu gibi göstererek aslında sahte bir sayısal veriyi paylaşması, gerçek anlamda bir kısırlaştırma ile o popülasyonu dengede tutması değil ne yazık ki.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ TEMSİLCİSİ YUSUF RECAİ KANDUR – Hocam, bu sözü mahkemeye verirler ha.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Yani o öyle değil, lütfen kurumları suçlamayın, öyle değil.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Kurumu suçlamak değil.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Lütfen belediyeleri suçlamayın, öyle değil.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – “Sahte” derken yapılan işlemin... Benim sayıdan kastım şu: Böyle bir şeyin görevi yerine getirmedigini ifade etmeye çalışıyorum.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Hocam, mümkün değil, öyle değil. Hocam, lütfen, ben size bir şey söyleyeyim. Buyurun, gelin bir hafta bizim ekiplerimizle takılın, bire bir yerinde izleyin. Hangi arkadaşım istiyorsa bir hafta bizim ekiplerimize katılın, bire bir mobilin ne yaptığını görün, buyurun gelin.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Ankara’da kaç sokak hayvanı var sizin tahmininize ya da verilerinize göre?

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Benim Ankara’nın sokak hayvanıyla ilgili bir verim yok. Neden olsun ki?

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Hayır, var mı bir bilginiz diye... Çünkü bakın, Ankara Büyükşehir Belediyesi...

BAŞKAN – Bir şeyi ifade edeyim. Bir konuşmacımız daha var, uçağı varmış, beş dakikada en fazla bitirmek zorundayız.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ TEMSİLCİSİ YUSUF RECAİ KANDUR – Ben konuşmadım Hocam.

BAŞKAN – Aynı konuda mı?

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ TEMSİLCİSİ YUSUF RECAİ KANDUR – Evet, ikimiz...

BAŞKAN – Biliyorum, ben, gerekli olan açıklamalar yapıldı diye zannediyorum. Farklı bir şey mi söyleyeceksiniz daha?

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ TEMSİLCİSİ YUSUF RECAİ KANDUR – Farklı açıdan konuşacağım.

BAŞKAN – Keşke onu daha önce konuşsaydık, ben bir kişi konuşacak zannettim. Arkadaşımızın da uçağı var, onu da dinlemek zorundayız.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ TEMSİLCİSİ YUSUF RECAİ KANDUR – Bireysel ve ticari sorular olduğu için Murat Bey cevap verdi.

BAŞKAN – O zaman hemen size söz hakkını verelim. Mesele genel anlamıyla anlaşıldı, daha uzatmayalım fazla.

Siz hemen buyurun.

8.- Denge Veterinerlik Hizmetleri Temsilcisi Yusuf Recai Kandur'un, mevcut 5996 sayılı Kanun uygulamaları hakkında sunumu

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ TEMSİLCİSİ YUSUF RECAİ KANDUR – Ben Veteriner Hekim Recai Kandur. Ben yeni emekli oldum, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığında Veteriner İlaç Şube Müdürüydüm. Dolayısıyla hem Tarım Bakanlığı hem konsey hem odalar hem de taşra teşkilatı ve bir vesileyle de bu arkadaşla yıllardır tanışıyorum. Hocam akademik bir personel olduğu için ve veteriner fakültesinde ilimle uğraştığı için sofistike şeyler söylüyor. Hepsine katılıyorum, çok güzel şeyler, bunları duymak da güzel. Ama gerek birlik hakkında söylediği gerek fiiliyatta söylediği şeyler zannettiği gibi değil maalesef. Yani devlet edebi gereği birçok şeyi söylemeyeceğim ama isterseniz şahsen Komisyonunuzda konuşabilirim ama bunları burada bırakıyorum.

İlk önce, bu 5996 sayılı Kanun'un her cümlesinde benim ismim vardır, imzam vardır. Dolayısıyla “İçinde bazı konular yok, var” konusunda tartışmalar oldu, öyle değil. Sokak hayvanları ya da sahipsiz hayvanlar ve vahşi hayvanlar bu kanunun kapsamında değildir, bilinçli olarak değildir hayvan sağlığı, hastalıkları, insanlara bulaşma konusu hariç. O konuda zaten “sahipsiz hayvan” tanımı yoktur, “yabani hayvan” tanımı yoktur, genel bir hayvan tanımı vardır. Bu sağlık konusu haricinde hiçbir şekilde o kanun kapsamında değildir. Dolayısıyla kısaca arkadaşların söylediği bazı şeyler var, meslek gereği incelikler, detaylar var, hatalar, kusurlar konuşuluyor. Bir konunun, bir kavramın gündeme gelmesi, hukuki olması, legal olması için onlar sebep değildir. Bugün hastanelerde de beşerî hastanelerde de herhangi bir hastalık olur, doktor hatası olur, malzeme hatası olur, insanlar ölür, bu “Böyle bir hastane olmasın, doktorlar çalışmasın.” kavramını getirmez. Dolayısıyla o konuşulacak konular aslında bu mevzuatın detayı, genelgesi ya da yönetmeliği hazırlanırken veteriner hekimlerin karşı karşıya gelip bir standart oluşturmalarıyla ilgilidir. Bu kanun kapsamında ve bu denge veya benzeri mobil ünitelerin konusu değil, şikâyet edilen birçok konuda da muhatap değil. Yani hukuken ve idare hukukunda muhatap değil. Dolayısıyla yapılan haksızlıklar biraz kulaktan dolma şikâyetler üzerine gelmiş oluyor. Yani mesela sizin böyle bir konuda şikâyetle bulunmanız, bunları aktarmanız güzel bir şey çünkü size geliyor ve siz hukuk yapıcısınız, kanun yapıcısınız ama diğer arkadaşlar öyle değil. Dolayısıyla “Konunun özünü ilgilendiren konularda böyle yapıyorsunuz, şöyle yapıyorsunuz, böyle hastalık oldu.” filan, bunun yeri burası değil. Artı, burada konuşulmak da ayıp çünkü mobil ünitelerde çalışan veteriner hekimler de veteriner hekim, ne yapılması gerektiğini hepimiz kadar biliyor. Artı, idari hukuk açısından Orman Bakanlığının yetkilileri bunu kendi kanunları kapsamında değerlendirmiş, uygulama yönetmeliğini çıkarmış ve “Bu kanuna göre çalışabilirsin.” demiş. Bu nedir? Hukuki bir izindir, yasal bir haktır, yasal bir hakkı başka bir kurumun, meslek odasının ya da başka bir bakanlığın “Bu benim hakkımdır.” deyip bir özel sektör mensubuna ya da kişiye zulmetmesi, para cezası vermesi devlet adabıyla bağdaşmadığı gibi hukuki de değildir çünkü eğer bakanlıklar arasında yetki kargaşası varsa çözüm mercisi Anayasa Mahkemesidir ve Meclistir, yeni bir kanun yapmaktır. Ama bütün bunlardan dolayı bu arkadaş sıkıntı

çekti. Ben bunu şahsen tanıyorum, veteriner ilaç şube müdürü olduğumda, bu başka ürünlerle ilgili de bana gelmişti. Hukuksuz çalışanlar rahatlıkla çalıştı, bu arkadaş ruhsatlıyken, başka ürünleri benden ruhsatlıyken bile mahkemelerden kurtulamadı. Diyorum ki bunun malının ruhsatı var, Tarım Bakanlığı buna ruhsat vermiş, Veteriner Hekimler Konseyi “Hayır.” diyor. Neden öyle diyor? Hocamın söylediği konuyu şahıslar bazına indirirsek uygun değil. Oda olarak da Ankara Veteriner Hekimler Odasının gerçekten iyi niyetli insanlarla dolu olduğunu ben biliyorum ama onun haricindeki için Hocam konuşamaz. Yaşım gereği ben konuşurum. Gerçek zannettiği gibi değil. Bu şirketle de herhangi bir ticari ya da organik bağım da yok. Sadece beni iki üç gün önce söyledi, bunları da kendileri gönderdi, ben hazırladım. Problemin kaynağını bilmeden sorunun çözümüne adım atmaya kalkışılıyor burada küçük bir noktada. Dolayısıyla ben bu ön konuşmadan sonra size de belki ayıp olmaz dedim çünkü ben çok kanun hazırladım. Bir tavsiyede bulunacağım. Bu kadar hassas, bu kadar zor, bu kadar kapsamlı bir kanun hazırlarken Allah size yardım etsin. Artı bu veteriner camiasıyla yapıyorsunuz. Bunun için de özel olarak Allah yardım etsin çünkü çok zor bir iş.

Gördüğüm eğer doğruysa demin yunuslarla ilgili gelen arkadaşlar veya sizin söylediklerinize göre her kesim gelip size bilgi aktarıyor ve şu andaki cari olan kanun da böyle hazırlanmış. Affedersiniz, derleme, toplama hazırlanmış, dolayısıyla şu andaki kanunda uyumsuzluk var. Şu andaki mevcut kanunla ne Orman Bakanlığı ne Tarım Bakanlığı ne odalar ne de mahalli idareler sorunu çözemez çünkü derleme, toplamayla Nuh’un pişirdiği aş gibi olmuyor. Birbiriyle alakasız, birbirinin sınırını geçen çok hususlar var. Dolayısıyla bu kanun hazırlanırken bu derleme gelen verileri bu kanuna yedirip hazırlarsanız yine aynı sorunla karşılaşacaksınız.

İkincisi, sadece bu konuyla ilgili bir şey söylemek isterim. Bu sorunun kaynağı ne? Sorunun kaynağı insan, özellikle hayvan sahibi insan. Bilirsiniz geçmişte de hayvanlar vardı ama evlerde değil, daha çok çoban köpeği, bekçi köpeği, vesaire gibi hayvanlar vardı. Şimdi, bu hayvanlarla ilgili sokak köpeği oluşmadı. Neden? Bilmiyorum burada köyde yaşayan var mı? Ben köyde de yaşayan biri olarak söyleyeyim, sahiplendirilmemiş eniklerin fazlası öldürülür, suya atılır, ölür. Hayvan haklarını, hayvanları sevenler hiç konuşmadılar bunu.

Sonra -şimdiki konuya gelelim- niye böyle bizde sorun var, Avrupa’da ne oluyor gibi sorular. Avrupa’da böyle bir sorun yok çünkü bir hayvanı sokağa bırakmak, böyle bir mantık yok. Problem hayvanları sevenler, özellikle hayvanları sevenler. Neden? Çünkü hayvanları sevenler -ben taşrada da çalıştığım için biliyorum- hayvanları alıyorlar eğer birini sahiplendirememişlerse kendi mahallesinden uzak bir yere bırakıyor ya da yavruluyor, sahiplendiremezse onun şehrin dışına, köy gibi, ormanlık gibi yerlere, çöplük alanlara bırakıyor. Kim yapıyor bunu? Hayvanları sevenler yapıyor. Dolayısıyla problemi orada çözemezseniz bu problem devam edip gelecek, Denge gibi -aslında teşekkür edilmesi lazım- şirketlere bir sürü şikâyetler olacak. O hayvanları sevenler, o hayvanları seven dernekler ne istiyor? Bunlar çoğalsın da biz bakalım, bakım dolayısıyla başka şeyler mi söyleyecek? Hiç hayvanseverlerin evlerine gittiniz mi acaba? Ben gittim, görevim gereği gittim, kuduz vesilesiyle. Kuduz ve kurban konusundaki sorunu halledemeyen Tarım Bakanlığı bu sorunu çözemez. Oralara bakarsanız bununla ilişkisini göreceksiniz. Bilfiil yaşadım, raporlar yazdım, Tarım Bakanlığı görevini yapmadı. Ki ben Tarım Bakanlığında daha önce çalışmıştım. Buna rağmen yapmadılar ve bunların hepsi bu hayvanların kaynağı. Hayvan sahiplerini nasıl bölebilirsiniz, nasıl tanımlayabilirsiniz? Demin yunus geldi, yarın yaban hayvanları gelecek, ev hayvanları var, sokak hayvanları var. Bu kanunda bunu hiç kimse izah edemez. Bu benim sınırim, bu senin sınırim, işte bak böyle konuşuluyor. Bu sorunu çözemezsiniz. Önce zoolojik bir tanımlama yapılması lazım. Bu kanun kapsamına ne girecek? Hani bazen diyorlar ya burada yazıyor, görüyorum. Evcil çiftlik hayvanlarıyla ilgili olanı Tarım Bakanlığı halleder. Açın, bakın o kanuna, o kanunda hayvanlara zulümle ilgili bir tane madde yok. Demek ki Tarım Bakanlığının

uhdesindeki çiftlik hayvanlarına bu kanuna göre zulüm yapabilir miyim, yaparım ve hiçbir kanuni müeyyidesi yok. Bu sorumlulukları taşıyan bakanlıklar bu görevi yapmadılar. Neden yapmadılar? Çünkü etraflı düşünemediler. Siz de -yani affedersiniz, kusuruma bakmayın, yaşıma da herhâlde hürmet edersiniz- bu kanun hazırlanırken ne kadar hayvanla ilgili kanun var, ne kadar bakanlık var, ne kadar yönetmelik var, hepsini taramalısınız, gelenler de taramalı. Yoksa hep böyle bir ucundan konuşur, bunu buraya koyar. Burada birçok tanım var. “Deney hayvanı” mesela koyuyor. Deney hayvanının tanımını bu kanuna koyamazsınız çünkü ayrı bir mevzuatı var, orada detayları var. Bir kısmı Tarım Bakanlığı’nda bir kısmı Orman Bakanlığı’ndaydı. Şimdi birleşti gerçi. Dolayısıyla bütün şu andaki mevcut tanımları, terimleri bir araya getirmemiz lazım. En üstünde de zoolojik bir tanım yapılması lazım. Şu andaki tanıma bakın. “Hayvan” tanımının karşısında ne yazar biliyor musunuz? “Hayvan, hayvandır” yazar. Böyle tanım olmaz. Yapamıyorsanız buraya önce bir zoolojik tanım koyacaksınız. Kanunun bütün detayları hangi kapsam içinde buna gireceği belli olacak, sonra özel tanımlar koyacaksınız. Mesela sahipli hayvan ne demek, sahipsiz hayvan ne demek? Bugün sahipsiz hayvan derken açın bakın mevzuata, ev ve süs hayvanı anlaşıyor. Bir adam bir yaban hayvanını alabilir, evinde besler. Bu ev süs hayvanı olur mu? Bir aslan eğitilse olur mu? İzin alır, besleyebilir. Evet, olur. Ona ev süs hayvanı muamelesi yapabilir misiniz? Yaparsanız facia olur. Dolayısıyla bu kademe kademe ev hayvanıydı, süs hayvanıydı, sahipli hayvan hangisidir, evcil hayvan nedir, çiftlik hayvanı nedir, diğerlerinin tanımı yapılmadan buraya kim gelsin, konuşsun, istediğini konuşur, söyler, ben hallettim der ama affedersiniz sizin başınız ağrır çünkü sorunun altında kalkamazsınız çünkü teknik bir konu. Bu problemi çözerken bu sahipli hayvanlara yeterli bir sorumluluk, önemli bir sorumluluk vermedikçe bu sorun çözülmeyecek.

Hocamın dediğine gelince, veteriner hekimlerin çalışıp çalışmamasına; bütün dünyada ve Türkiye’de de her meslek grubu bir meslek odasına kaydolur. Neden olur? Mesleki açıdan bakanlıkların meslek mensuplarına müdahale hakkı yoktur. Bunları yeni yeni öğreniyor veteriner hekimler. Kusura bakmayın. Yani ben mahkemeye çıktığım, televizyona çıktığım için söylüyorum. Örnek vermek için söylüyorum. Bir veteriner hekim yazdığı reçetede beş tane ilaç yazdı, bunun şikâyetini halk bakanlığa yazar, bakanlık buna karışamaz. Buna karışmadığı için de Veteriner Hekimler Birliği bakanlığı suçlamıştır. Hâlbuki buna karışmak demek mesleğe müdahale demektir. Bakanlıklar hukuki, idari işlere bakarlar, adliyeler de adli işe bakarlar. Bu yazdığı reçeteyi veyahut da yaptığı tıbbi uygulamayı eğer problem veya şikâyet çıkarsa hayvan sahibi veya çeşitli çevrelerden çıkarsa onu uzmanlardan oluşan, o meslek mensubu insanların ahlak ve tıbbi müdahale açısından değerlendirmek, kontrol denetim sistemi içine almak için meslek odası kurulur, meslek üyeleri de oraya mensup olur. Maalesef bunu veteriner hekimler bilmiyor ama Allah razı olsun, hâkimler, savcılar biliyor. Dolayısıyla bütün odalar birliğe bağlı, dolayısıyla her odaya kayıt olan veteriner hekim otomatikman birliğe bağlıdır. Birlik de cezayı verecek, yaptırım uygulayacak -mesleki açıdan- mercidir. Dolayısıyla ben Hakkârî’deki odaya kayıt olursam Ankara merkezdeki benden haberdar ve o sisteme kaydolmuşum mesleki açıdan. Ve bu, veteriner hekimi bağlıyor. Bir özel sektörün ki veteriner hekimler mesleğiyle ilgili kanuna göre bir veteriner hekim sadece kendi hesabına çalışmaz, “serbest veteriner hekimliği” tanımı da doğru değildir, aynı zamanda başka şirketler adı altında, özel şirketler adı altında da çalışır. Dünyada da bir örneği vardır. Dolayısıyla buraya mesleki açıdan kayıt olma hususu o özel sektörü ilgilendirmez. Denge şimdi sorumlu tutuluyor ya, bunu ilgilendirmez ki, bu veteriner hekim istihdam etmek zorunda.

BAŞKAN – Tamam, bu bahis bu kadar yeterli. Şöyle: Bu Komisyon hayvan haklarını araştırma komisyonu, veteriner hekimlerin sorunlarını çözme komisyonu değil.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ TEMSİLCİSİ YUSUF RECAİ KANDUR – Evet.

BAŞKAN – Bu konuyu da anladık.

Sizin bahsettiğiniz konularla ilgili -biraz önceki sözlerinizdeki “yasa yaparken bunlara da dikkat edilmesi gerekir” diye- bizim de zaten hassasiyetimiz tam da sizin dediğiniz gibi. Bu hayvan haklarıyla ilgili konu sadece sokak hayvanlarının konusu değil, biz tüm hayvanları ilgilendiren bir konu olarak görüyoruz. Biraz sonra da kuş gözlemcisi Emin Bey mesela konuşacak.

KUŞ GÖZLEMCİSİ EMİN YOĞURTÇUOĞLU – Çok katılıyorum ben de. Çok hoşuma gitti. Çözüm için söyledikleriniz oldukça önemli çünkü ben yaban hayvanları tarafından çok güzel buluyorum.

BAŞKAN – Birazdan size söz vereceğiz Emin Bey.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ TEMSİLCİSİ YUSUF RECAİ KANDUR – Her şeyi söylemedim, sadece kısa konuştum.

BAŞKAN – Şöyle: Zaman kısıtlı, yoksa sizi ben akşama kadar da dinlemek isterim açıkça söyleyelim. Ama arkadaşımızın da uçağı olduğu için ona da saygı göstermemiz lazım. Buraya kadar zahmet etti, onu da dinleyelim. Bu konular genel olarak anlaşıldı. Sizin meramınızı anlattığınızı ben düşünüyorum. Arkadaşlarımız da eleştirilerini size ilettiklerini ve bu anlamda da yapılması gerekenlerin ne olduğunu hepimiz anladık zaten. Raporumuza bunları da inşallah yazacağız. Herkes Komisyonumuzun objektif çalıştığından emin olsun. Biz hiç kimseye herhangi bir şekilde karşı taraf diye bakmıyoruz. Hepimiz masanın aynı tarafındayız. Burada özellikle hayvan haklarının herhangi bir şekilde zahmete uğradığı zaman, saldırıya uğradığı zaman yapmanız gerekenlerin ne olduğunun farkında olduğumuzu düşünüyorum. Masanın her tarafından olanlar bunun farkında. O bakımdan genel anlamda şablonu bu şekilde oturttüğünüz zaman zaten sorunların da azalacağına ve çözümün de bir şekilde geleceğine ben inanan ve bunu da uygulayacağımızı bilen bir insanım. Dolayısıyla katılım için ben teşekkür ediyorum sizlere.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ TEMSİLCİSİ YUSUF RECAİ KANDUR – Biz teşekkür ederiz efendim.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Sayın Başkanım, o arada tutanaklara geçmesi bir cümle ekleyebilir miyim.

BAŞKAN – Buyurun.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Sayın meslektaşımın söylemiyle biraz çelişeceğim ama 5996 sayılı Kanun’un bu hayvanları kapsamadığı söylemine katılmıyorum.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ TEMSİLCİSİ YUSUF RECAİ KANDUR – Ben yazdım, ben.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Yazmış olabilirsiniz ama yazdığınız şeyde...

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ TEMSİLCİSİ YUSUF RECAİ KANDUR – Kapsamıyor.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – 2’nci maddede “Kapsam” kısmında “Veteriner sağlık hizmetleri” yazar. Biz hayvanları o hayvan, bu hayvan diye ayıramayız. Sağlık Bakanlığı nasıl tüm hayvanları kapsıyorsa 5996’da...

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ TEMSİLCİSİ YUSUF RECAİ KANDUR – Sadece kliniklerin açılmasıyla ilgili konudur o.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Kanunda yazar. “Veteriner sağlık hizmetleri” yazıyor.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ TEMSİLCİSİ YUSUF RECAİ KANDUR – Ben yazdım diyorum.

BAŞKAN – Bu başka bir tartışma konusu. Onu başka bir zaman tartışırız.

Teşekkür ederiz, sağ olun.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ TEMSİLCİSİ YUSUF RECAİ KANDUR – Biz teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Buyurun.

9.- Kuş gözlemcisi Emin Yoğurtçuoğlu tarafından, yaban hayvanları ve kuşlarla ilgili gözlemleri ve yaban hayatını korumak için yapılması gerekenler hakkında sunumu

KUŞ GÖZLEMCİSİ EMİN YOĞURTÇUOĞLU – Kusura bakmayın, birazcık hızlı girer gibi oldum.

BAŞKAN – Yok, olsun. Böyle icap etti bugün.

KUŞ GÖZLEMCİSİ EMİN YOĞURTÇUOĞLU – Ben kuş gözlemcisi olarak aranızda katıldım.

BAŞKAN – Nereden geldiniz Emin Bey.

KUŞ GÖZLEMCİSİ EMİN YOĞURTÇUOĞLU – İstanbul’da oturuyorum ama genelde evimde pek duramıyorum, dünyanın birçok yerine gidip doğa araştırmaları, yaban hayvanlarını araştırıp onların çalışmalarını yürütüyoruz. En başta da kuşlar geliyor benim için. 12 yaşımdan beri doğal ilgi duyduğum bir alan. Daha sonra okulunu da okudum. Bu benim işime dönüştü yaban hayvanları ve kuşlar. Bu sayede 70’e yakın ülkeye gidip hayvanları kendi alanlarında görüp işte nasıl bir dünyadalar ve bize ne anlatmaya çalışıyorlar, bunu gözlemlemeye çalıştım. Burada birazcık yaban hayvanlarının gözünden ben de olayı anlatmaya çalışacağım. Arka planda da çektiğim birkaç fotoğrafı koymak istiyorum ve ben burada benim gibi olanlar adına bulunuyorum. Türkiye’de giderek sayısı artan kuş gözlemcilerinin olduğunu bilin ve birçoğumuz sürekli sahada aktif bir şekilde gönüllü olarak yer alıyoruz. Bu sırada gözlemlediğimiz birçok olumsuz ve olumlu olay var. Onlardan bahsedeceğim birazcık.

Önce kendimi tanıtayım. Yakın zamanda sosyal medyada da ün saldık “kuş dedektifi” diye, “dünyada işte her yere gidip değişik kuşların peşinde koşan Emin Yoğurtçuoğlu, kuş gözlemcisi, kuş gözlemcisi” tarzında. Bu sayede insanlara aslında hayvan sevgisinin ne olduğunu anlatmaya çalışıyorum çünkü genelde bizim ülkemizde hayvan sevgisi sadece kedi, köpek sevgisi gibi algılanıyor ya da mesela kuş dendiği zaman sosyal medyada bana “Muhabet kuşum evde banyo yapmıyor” gibi sorular geliyor. Hâlbuki çok çok daha büyük bir dünyamız var ve Türkiye’de bu konular maalesef işlenmiyor. Eğitim sistemimiz bunu...

Ben demin bahsedilen kedi, köpek konusunda birkaç yorumda bulunmak istiyorum. Hepimiz farkındayız muhtemelen. Daha geçenlerde de bir video ortaya çıktı. Artvin’de Deriner Barajı’nda bir sokak köpeği grubu bir yaban keçisine saldırdı ve hayvanı yaralayıp öldürmeye kalktılar. Oradaki güvenlik görevlileri, personel onu kurtardı. Bu sadece videoya yansımış bir görüntü, onun dışında

maalesef doğada kedi ve köpeğin ne kadar zarar verdiği konusu Türkiye’imizde hiç bilinmiyor. Bu konuda herhangi bir şey söylemek de çok zor çünkü deminki abilerimizin de bahsettiği gibi hayvanseverlik sadece tek bir kapıya bakıyor, o yüzden bunları uzun uzun anlatmak istiyorum.

Yani bizim görüşümüze göre, doğada kesinlikle kedi ve köpek olmaması gerekiyor. Tabii ki bunun birçok altyapısı ve uzun vadeli çalışmaları yapılarak bu sağlanabilir; kısırlaştırmak vesaire. Onlar çok benim konum değil ama doğamızda ciddi zararlar verdiğini biz bizzat sahada gözlemler yaparak görüyoruz. Misal Avustralya’dan bir örnek vermek istiyorum. Zamanında oraya götürülen kediler inanılmaz sayıda -orası bir de ada kıtası olduğu için daha önce hiç kedi görmemiş hayvanlar, birçok endemik tür yani kediye köpeği “predator” olarak görmeyen birçok canlı kuş, sürtingen yok oldu. Yeni Zelanda’da bu şekilde, birçok yerde bu şekilde. Bizde ise kedilerin ne kadar zarar verdiğine dair hiçbir veri yok ama biz kendi gözlemlerimize dayanarak, her sene milyonlarca kuşun, göçmen kuş olsun, yerleşik kuşlarımız olsun, zarar gördüğünü gözlemliyoruz. Bu da şöyle oluyor, zaten bizzat gözlemlerimiz var ve aynı zamanda gelen görüntüler var: Mesela köpeklerle karşı deminki olay bizi çok rahatsız ediyor, doğaya atılıp ormanlarda bırakılması. Biz doğamızda ne karaca görebiliyoruz ne geyik görebiliyoruz ne de kurt yani herhangi vahşi hayvan dediğimiz -hiçbir zaman aslında vahşi demem de ben bir hayvan için- “predator” türlerimize de baskı uyguladıklarından dolayı ekosistemimizde bayağı ciddi sıkıntı yaratıyor.

Bunun birkaç sahibini ben ve arkadaşlarımız ortaya çıkardı, daha doğrusu bu şekilde olduğunu düşünüyoruz. Köpek sahipleri köpeklerini kısırlaştırmaya yanaşmıyor bizim gözümüzde. İnsanlar köpeklerinin erkekliğiyle bir şekilde gurur duyuyorlar ve genelde dişi köpekler daha çok doğaya bırakılıyor bizim kendi yaptığımız araştırmalara göre ve dişileri eğer bırakmıyorsa yavrutatma peşine düşüyor. Bunların herhangi bir kontrolünün olmadığını biliyorum ben yani isteyen herkes istediği gibi bu işlemleri yapabiliyor. Herkes olmasa da büyük bir çoğunluk erkek köpek beslemek istiyor demin dediğim gibi ve yavru köpek beslemek istiyorlar. Kontrolsüz bir şekilde edinilen ve beslenen bu yavru köpekler büyüdüğünde, sürprizlerle karşılaşıldığında hemen rahatça köpeği sokağa atabiliyor ve bu hayvanlar dışarıda gruplar oluşturup, eski içgüdülerine bir şekilde dönüp doğadaki karacalara, geyiklere fütursuzca hiç bilmediğiniz boyutlarda zararlar veriyor yani sadece elimize gelen görüntülerden biliyoruz. Hamile bir karacaya saldırıyor, yavrutamış bir kızıl geyiğin yavrusunu öldürüyor köpek sürüleri ve buna benzer birçok olay.

Bir başka sıkıntı da ilginç olabilir ama bizde, köpekler üretilir, bunlar beslenebilir ama amaca yönelik köpek beslenilmesi, üretilmesi pek bilinmiyor, istenmeyen yavru da tekrar sokağa atılıyor, bunlar daha sonrasında doğaya ya kendileri gidiyor adapte oluyor ya da bir şekilde bırakılıyor. Biliyorsunuz Avrupa’da bu şekilde bırakılan köpekler itlaf ediliyor, hepsi yok ediliyor. Avustralya’da demin dediğim o örnek birçok hayvanın soyunun tüketilmesine yol açtığından dolayı Hükûmet iki sene önce bir karar aldı ve doğada yabanileşmiş, vahşileşmiş diyelim, 2 milyon kadar kedinin itlafına karar verdi. Ne kadar tepki alınsa da Avustralya Hükûmeti mesela bu konuda çok kararlı çünkü kendi doğal zenginliklerini bir şekilde yok ediyor bu hayvanlar. Maalesef bu insanların yol açtığı bir durum yani bizim problemimiz bunu bir şekilde kendi içimizde çözmemiz gerekecek ve biz bunu yaparken -demin birkaç nokta çok dikkatimi çekti- hayvanseverliğin gerçekten bu ülkede algısının değişmesi gerekiyor çünkü hayvanseverlerle ben bu konuyu konuşamıyorum, liderleriyle konuşmaya çalışmak tam ölümcül bir şey çünkü ya bir çıkarları var gibi davranıyorlar ya da aslında ne yaptıklarını tam bilmiyorlar ya da mesela PR gibi, bu sosyal medyada olsun işte “Para toplayıp besliyoruz, ediyoruz.” tarzında çok iyi insanları da gördüm bu konuda. Biz böyle insanlar yerine gerçekten doğayı da sevebilecek insanlar yaratmak istiyoruz, bunun için de birkaç önerim var.

Eğitim sisteminde kendi hayvanlarımızı, yabancı hayvanlarımızı tanıttak bir sistem oturtulmalı. Haftada en az dört beş saat uygulamalı yani saha eğitimli olacak şekilde dersler konulmalı ve konunun gerçekten severek takipçisi olan insanlar eğitmenlik yapmalı buralarda. Ve bu bizde pek yok ama eğer hocaların ve öğretmenlerin kendi ilgisi, alakası yoksa bu konu gerçekten işlenmiyor, bu olursa bunun biraz değişeceğine ümitliyim ileri vadede çünkü ben öğrenciyken kendim doğayı fark ettim. Benim gibi insanlar dünyada var ve hepsiyle iş birliği içindeyim ama kendi başına bunu fark etmesi bir çocuğun özellikle şu dönemde çok zor. Bunu siz ona güzel bir şekilde aktarırsanız, aslında herkes, hayvanın bir hayvan olmadığını ve bir can taşıdığını anlayacak çünkü hayvan maalesef bizden alt bir canlı muamelesi görüyor benim gördüğüm, anladığım kadarıyla. Bizde kedilerin, köpeklerin uğradığı şeyleri biliyorsunuz, ben avcılar da birazcık biliyorum, görüyorum. “Doğayı seviyoruz.” diyen adamların neler yapabildiğini biliyorum. Bunların önüne geçmek için eğitim gerçekten çok önemli. Bu konuda çalışmalar yürütülebilmesini, doğa eğitimleri olmasını, ekolojiden bahsedilmesini talep ediyorum sizden. Çevremizdeki canlıları tanımadan geçtiğimizi düşünüyorum.

Onun dışında, doğamızda kontrollerin az olduğunu düşünüyoruz biz bütün doğa gözlemcileri olarak. Maalesef ormanlarımızda, korunan alanlarımızda dâhi kaçak avlanma, bitki toplama vesaireye dikkat edilmesine rağmen oldukça fazla yaygın bir şekilde yer alıyor. Ben nasıl diyeyim, bir hayvanın gözünde bir tüfek sesinin yarattığı korkuyu izlemiş insanım böyle. Diyelim ki Kızılırmak Deltası Kuş Cennetinde -UNESCO’da çalışıyorum, Birleşmiş Milletler adına ülkemizi tanıtıyorum aynı zamanda ben. Biliyorsunuz Kızılırmak Deltası UNESCO sürecine girdiğinde en azından doğal alanlarımızı tanıtımda yer aldım, tanıtım elçiliği yaptım- orada gözlem yaparken -ki çocukluğumdan beri gidiyorum oraya- bir gölün bir tarafı kapatılıyor ava, öteki tarafı ava açık. Hayvanların huzursuzluğunu teleskopla izleyip görebiliyorsunuz öteki tarafta bir silah sesi duyulmasına rağmen. Çünkü gerçekten hayvanlar bizim beklediğimizden, düşündüğümüzden çok daha akıllı. Aslında olayı fark ediyorlar, siz bir yeri kapattığımızda orayı güvenli bulup kısa bir sürede oraya alışılabiliyorlar ve kaçmıyorlar. Ama ona rağmen gölün öteki tarafındaki bir silah sesi onları tedirgin edebiliyor. Bunu yıllar önce küçük kuğu sürüsünü izlerken görmüştüm. Beslenirken bir anda tedirgin bir şekilde baktılar. Ben bunu şöyle algılıyorum: Ben evimde huzur ve mutluluk ararım. Evde insan ne yapar? Rahatlar, güven alanıdır çünkü. Bizim maalesef kendi hayvanlarımıza, kendi doğal değerlerimize böyle bir fırsat tanımadığımızı görüyorum. Çünkü en çok huzur duyacağı göl ava açık oluyor. Bunların çok keskin sınırlarla çizilmesi lazım.

Mesela Merkez Av Komisyonu, biliyorsunuz elmabaş patka ve üveyik için 65 bin imza toplamımıza rağmen ava kapatmadı. Çünkü Merkez Av Komisyonunda avcılarının fazlalığı var ve biz mesela bu komisyonda bizim gibi insanların ve uzman kişilerin, kuruluşların yer almasını talep ediyoruz. Avcı yoğunluğu olduğu zaman bence çok sağlıklı kararlar alamıyorlar ve bizim gibi gördüklerini de düşünmüyorum olayı, doğayı sevmenin kendi egolarını tatmin etme üzerinden gittiğini düşünüyorum daha fazla. Bunu da şuradan anlıyoruz: “Biz doğaya keklilik bırakıyoruz.” diyorlar mesela ama doğayı koruma konusunda başka hiçbir görüş, bir karşı duruş, birlik, beraberlik göstermiyorlar. O yüzden bu da bizim bir talebimiz.

Ve bizim gibi insanların fahri av müfettişi olmasını talep ediyorum. Fahri av müfettişliği bizim gibi doğada çok dolaşan fotoğrafçıların da ilgisini çekecektir ki zaten bunu hep konuşuyoruz. Biz sahada aslında çoğu millî park görevlisinden daha fazla yer alıyoruz. Türkiye’deki zaten en büyük problem bence bu. Millî park görevlilerinin içinde her ne kadar iyi, konusunda hâkim olanlar varsa da çoğu kez yetersiz kalıyor. Jandarmanın ve polisinden bence bu işin içine girmesi gerekiyor anında müdahale edilebilecek şekilde çünkü biz bir kaçak av konusunda ya da bir kaçak kesim vesaire olduğunda bir

şikâyetle bulunduğumuzda kaçıp gidiyorlar bir şekilde ve yakalanması gerçekten zor oluyor. Bizim gibi insanlara o yetki verilirse -zaten biz bunu gönüllü olarak yapıyoruz çoğu zaman- hemen müdahale edebiliriz diye düşünüyorum.

Birkaç farklı konu bu deminki köpek, kedi meselesinde insanları bilinçlendirmek için... Çünkü ben mesela şu an “Kedi, köpek doğada olmamalı.” dediğim anda benim en yakın entelektüel, çok güzel okullarda okumuş arkadaşlarım dahi beni boğazlayacak duruma geliyorlar “Nasıl olur böyle bir şey, onların da yaşamaya hakkı var.” diyorlar. Ben zaten öyle bir şey demiyorum, “Onları öldürelim.” de demiyorum. Ama bu konuda bence hem köpeklerin, kedilerin hem de doğadaki hayvanların gözünden kamu spotları çekilmeli. Gerekirse ben etrafımdaki insanları toplayarak kamu spotu çekilmesine yardımcı olabilirim. 150 bin tane takipçim var, oldukça da beni severler, giderek de artıyor, hem dünyada hem Türkiye’de birçok iş yapıyoruz. Bu konularda insanımızı bilgilendirmek gerekiyor. Aslında kedinin, köpeğin sokakta olmasının –siz de belki katılırsınız, bilmiyorum- onlara da bir zarar verdiğini bilmemiz gerekiyor. Aslında onların orada olmaması gerekiyor çünkü zaten olması gerekseydi –basit bir dille konuşayım- onlar yüz bin sene önce orada olurlardı. İnsan eliyle oluşturulmuş türlerin kendi doğal türlerimize nasıl etki yarattığını hiçbir şekilde algılayamıyoruz diye düşünüyorum çünkü kimse karacanın gözünden bakamıyor olaya, bakmıyorlar yani. Anlatmaya çalışsak da her zaman kedi ve köpek daha masum geliyor, daha korunmaya muhtaç canlılarım gibi geliyor. Bu konuda kamu spotu çekilmesini tavsiye ederim dediğim gibi.

Kuş gözlemciliği, doğa gözlemciliğinin tanıtılabileceği bazı çekimler olabilir.

Onun dışında, tekrar, bilmiyorum böyle bir konu hiç gündeme geldi ama hayvanların... Ya ben nasıl araba kullanmak için bir ehliyet kursuna gidiyorsam ve yeterliliğim var mı diye bana birçok konuda test yapılıyorsa hayvanların da aslında belki edinilebilmesi için böyle bir kurstan geçirilmesi gerekiyor. Bu hayvanları edinmek isteyen insanların böyle kurslardan geçirilmesi gerektiğini ve en sonunda bir yeterlilik sınavına girip ancak bir hayvan edinmek istiyorsa edinebilmesi sağlanması gerekiyor. Ve aslında keşke kedi, köpek satımı tamamen dursa.

Murat Şef diye bir adam varmış, papağanın boğazını sıktığı, biliyorsunuz. Ben onu tanıımıyordum, izlememiştım ama videoyu izlediğimde ilk ben paylaşmıştım “Bu nedir? Ne oluyor?” diye. Bir anda o olay viral oldu ve bir saat içinde papağan adamın elinden kurtarıldı, adam da tutuklandı biliyorsunuz. İnsanlara şunu dedim: “Bakın, bir kuşun yeri kafes değildir. Siz egzotik bir kuş alırken aslında onu doğasından koparabilirsiniz ve bunun gerçekten nasıl geldiğine dair bir fikir edinmek çok zor, eğer ki bu kafeste doğmuş bir kanarya ya da muhabbet kuşu değilse.” Bir anda olay şuna dönuştü: Biz bu hayvanları bırakalım. “Ben nasıl soktum o kafese kanaryayı” diyor ve doğaya bırakmaya kalkıyor ve onun da aslında yaşayamayacağını biliyoruz tabii ki. Bizim gerçekten insanlara bu konularda devletin de işin içinde olduğu, hepimizin birlik olabildiği videolar, eğitimler ve insanlara vurgular yapmamız gerekiyor. Çünkü ben bir kuşu kafeste gördüğümde onun psikolojik durumunu görebiliyorum genelde. Her ne kadar bir papağan konuşsa da mesela, bir kelime... Mesela geçenlerde bir sosyal medya sitesi paylaşmış, papağan “Ölürüm Türkiye’ım” diyordu. Ben ona baktığımda gurur duyamıyorum çünkü hayvanın çektiği acıyı görüyorum. Doğasında bir papağan kendi türeyle iletişime geçmek için onun sesini taklit edebilir ama yalnız kalmış bir papağan, tek başına kafesteki bir papağan iletişime geçmek için sizin sesinizi taklit ediyor. Mesela “Alınmış yavru papağanın yanına başka bir papağan getirmeyin.”in açıklamasıdır bu da aynı zamanda. Bunları insanlar bilirse emin olun ki zaten almak istemeyecekler. Benim yaptığım ufak üç beş tane gönderi de bile, paylaşım da bile belki büyük bir çoğunluğa etki ettim, insanlar bunu fark etti. Bizim büyük eksikliklerimizden birisi bence gene bu.

Onun dışında, çöp konusunu birazcık gündeme getirmek istiyorum. “Hayvan haklarıyla ne alakası var?” demeyin, biliyorsunuz bütün dünyada şu an plastik kullanımına karşı bir oluşum var ve insanlar bu konuda birlik olmaya muhtaç. çünkü biz bilmesek de -bence zaten biz de zaten o plastikler vücudumuza giriyor ve zarar görüyoruz, hiçbir şekilde bilimsel konuşmuyorum ama- bunu ben okyanusun ortasındaki albatroslardan, işte deniz kuşlarının toplu karaya vurmasından, şu an her gün elimize büyük korkunç toplu ölümler geliyor, bunlardan anlayabiliyoruz. Ve Türkiye –ben on beş senedir sahada çok ciddi bir şekilde aktifim, Türkiye’nin gezmediğim, adım atmadığım yeri yok, keza dünya da öyle- bu konuda gerçekten çok ciddi geriye gidiyor benim gözümde. Bu, yaptığımız yolların kötü etkisi, çünkü herkese çok nadir bakır alanlara ulaşma imkânı sağlıyor ve oraya giden insan hiçbir şekilde orada doğaya saygı duyması gerektiğini bilmiyor. Yani oradan çöp toplanmıyor mesela, bundan habersiz. Bu yüzden, bence genel bilgilendirme panoları koyulmalı birçok yere, insanlara bu eğitim de verilmediği için hâlihazırdaki killenmeyi bu şekilde kısa vadede belki çözebiliriz. Belki oraya kötü bir fotoğraf koyulur, boğazında plastik olan, burnuna ne bileyim pipet girmiş bir caretta, deniz kaplumbağası, bu fotoğraflarla birlikte nasıl zararlar verebileceğine dair... Ya biliyorum belki okumayacaklar ama emin olun ki okuyan birisi olur, belki çocuğu okur ve der ki: “Baba, bu böyle, çöpümüzü alalım.” Ya, bunu bizim yapmamız gerekiyor çünkü ben artık ciddi rahatsızlıklar duyuyorum birçok insanla beraber.

Derelerimiz, ırmaklarımız, plajlarımız –zaten denizası da birçok pislik geliyor- ormanlarımız... Yani Soğuksu Milli Parkı’na gidiyorum her yerde çöp bırakılmış görüyorum. O kadar temizlenmesine rağmen, inanılmaz bir kirlilik bu benim gözümde. Bu sadece korunan alanlar için olan kirlilik. Bir de zaten her şeyi her yere atabiliyoruz, o rahatlık bizde var. Bunun önüne geçilmesi, Türkiye’nin adının belki alacağı birkaç radikal kararla diğer ülkelere örnek olması benim arzum ve temennim. Misal pipet; plastik, tek kullanımlık plastik. Bunu bu kadar dünya durdurmaya çalışıyor, işte biz hâlâ restoranda ufaklık bir bardağa bile plastik getiriyoruz. Uçaklarda ben “İkinci bardağı istemiyorum, buna koyun.” diyorum. “Ya, olur mu.” diyor çünkü onu yapmak zorunda. Böyle ufak tefek dokunuşları yapıp ülkemizin adını belki birazcık güzel birkaç şeye çekebiliriz bu konularda ve aynı zamanda tabii ki doğaya da bir geri dönüşü olsun istiyoruz ileri vadede çünkü böyle giderse çöpten geçilmeyecek, on beş senede bile bu kadar kirlenme varsa ileride nasıl olur bu gidişle bilemiyorum.

Bir abimizin sözü vardı: “Kötü yol iyi doğaya çıkar.” diye. Bu tam bizim ülke için söylenmiş bir söz. Yani normalde bir yayla yoluna çıkamayacak bir adam bile şu an cillop gibi yoldan dolayı gidiyor ama orada belki bir pano olsa, bir şey olsa, yaşayan canlılara dair birkaç bilgilendirme panosu olsa bir ihtimal atmayabilir, çöpünü aşağıya indirmek vicdanına ulaşabilir çünkü insanımız aslında vicdanlı genelde.

Bir şey daha söyleyecektim. Bu eğitimi vermek için aslında çok zorlanmaya da gerek yok. Size bakın birkaç kuş göstereyim Altınpark’ta çektiğim. Altınpark’ı bilirsiniz herhâlde, bu Altındağ’daki. Ben ilk kuş gözlemimi orada yaptım 12 yaşındayken ve orada gördüğüm kuşlara inanamıştım; rengârenk yalıçapkınları, arı kuşları. Diyordum ki 12 yaşındaki kafayla: “Herhâlde bunu birisi buraya bırakmış, olamaz.” Ne elimde bir kitap ne bir dürbün; bulduğum tek bir kitabı saatlerce karıştırıp gördüğüm kuşları araştırıyordum. Bizim eğitim verebileceğimiz yerler şehirden çok uzakta olmak zorunda değil. Şehrin içinde bile, sadece mayıs ayında çektiğim kuşları göstereyim... Altınpark’ta 155 tür kuş kaydettim ben, belki daha fazla, 158 de olabilir on sekiz sene içinde. Altınpark gibi bir yerde göç zamanı, kış zamanı ve üreme zamanı oldukça fazla kuş görülebiliyor, bir günde 40-45 tür görülebiliyor ve insanların bundan hiçbir şekilde haberi yok. Altınpark gibi bir yerden örnek veriyorum ama bütün Türkiye’de parklar aslında birçok göçmen kuşun ve kışlayan kuşun yaşam alanı. Buna dair Avrupa’daki gibi ya da Japonya’daki gibi güzel birkaç düzenleme yapılabilir; mesela besleme noktaları. O kadar renkli, güzel kuşlar var ki. Yani bir kişinin onu orada görmesi bile aklını nasıl açacaktır, emin olun ben

anlatamam çünkü kendi yaşadığım şeyi biliyorum, onların orada kendiliğinden bulunduğu fark ettiğimde 13 yaşındaydım ve dedim ki “Aa, kuşların kanatları varmış.” Orada algılayabildim ilk mesela çünkü biz hep sınırlar koyuyoruz, mesela “Kuş, Kuş Cenneti’nde yaşar.” “Bataklıkta?” “O, orası kötüdür.” falan filan gibi... Bunların bence değişmesi gerekiyor çünkü kuş dediğin canlı bir kere sınırsız yani o sınır size var. siz kuşların uçuşunu fark ettiğinizde zaten kendiniz de uçmaya başlıyorsunuz. Biraz böyle felsefik konuşuyorum ama birçok genç arkadaşımızı çocuk yaşta kazanmanın bir anahtarı bence bu ve kendimin nasıl bir dönüşüm geçirdiğimi de iyi bildiğim için nasıl bir etki yaratacağımızı çok iyi biliyorum hani. Size dünyada çektiğim birkaç kuştan örnekler göstereyim.

Benim temennim, bu parklarda, Altınpark gibi alanlarda besleme noktaları yapılması, konunun uzmanı kişilerin görüşü alınarak tabii ki. Ve peyzaj mimarlığıyla uğraşan kişilerin bunu bilerek hareket edebilmesi... O nasıl yapılır bilmiyorum ama Altınpark’ta hep şunu gördüm: Tarla ardıcı dediğimiz bir kuş var, kışın 2 bin-3 bin tane bazen geliyordu parka. Orada bir bitki var yayılcı ardıç diye; çok güzel, onlara kamufle sağlayabiliyor. Geçenlerde gittiğimde –benim orası ilk göz ağrım olduğu için- bir baktım kışın hiçbir tane yok. İmkânsız, her sene binlerce gelen bir kuştan bir tane bile görememek beni çok şaşırttı. Sonradan uyandım ki yayılcı ardıçlar diplerinden kesilmiş, onlar böyle çok ciddi bir kapalı alan sağlıyor ve kışı geçirmek için gelen hayvanlar orada konaklıyordu geceleri uyumak için, ağaçlarda uyumuyorlardı, oralarda uyuyorlardı hem daha sıcak tutuyor anları hem şey... Mesela kesilmiş, bu farkında olmadan yaptığımız hareket yani hiç kimse tabii ki farkında olmadığı için bilmeyeceği bir şey ama ben bunu gözlemleyebiliyorum. Birkaç güzel peyzaj ürünü, bitkilendirme, besleme alanı yapılırsa okullarda verilebilecek eğitimler de bence çok kolaylaşır. Bir hafta oraya götürülür “İşte, bakın burada böyle canlılar var.” denir, daha sonra yakın çevredeki canlılara götürülür.

Bence en büyük eksiğimiz ülkemizde vaşağın bile yaşadığının, akbabanın bile yaşadığının bilinmemesi. Yani “Ankara’da akbaba var.” diyorsunuz, çoğu çocuk “Nasıl ya, akbaba? Afrika’da çektin değil mi bu kuşu?” diyor. “Hayır, Mogan Gölü’nde çektim.” diyorum “Nasıl olur?” diyor. Ya, şu kuş Mogan Gölü’nde gözlenebiliyor mesela. Burada, ekranda çok daha parlak renklerde oldu ama mavi gerdan. Ya da bu kuş ülkemize kışın gelebiliyor.

Kuşların fark edilmesi birçok insanın genç yaşta dediğim gibi ufkunu açacak bir şey. Umarım ki bu konuda birlikte bir şeyler yapabiliriz ileri vadede, bunu çok isterim.

BAŞKAN – Peki, sulak alanlarla ilgili gözlemleriniz nedir? Türkiye’de sulak alanların sorunları, orada yaşayan kuşların sorunları ve göçmen kuşların sorunları? Bunlarla ilgili özel bir şey söylemek ister misiniz?

KUŞ GÖZLEMCİSİ EMİN YOĞURTÇUOĞLU – Biliyorsunuz zaten son otuz, kırk senede hatta daha uzun vadelerde birçok sulak alanımız kurutulmuş durumda. Şimdi, göçmen bir kuş için sulak alan benzin istasyonu gibi, çok gene klasik birkaç şey söyleyeyim. Sosyal medyam benim çok büyüdüğü için sürekli mesaj geliyor, asistanım sürekli bana şehrin orasına burasına düşmüş su kuşlarını gönderiyor: İşte, bir balaban, su tavuğu, su kılavuzu... Çünkü çoğu kuş artık konaklayabilecek bir yer bulamıyor. Kulu Gölü’ne bakıyorsunuz, büyük göl, Düden Gölü kaç senedir yani son iki üç senedir tamamen kuruduğu için yuva yapamıyor hayvanlar. Mogan Gölü’ne bakıyorsunuz, temizlenecek diye inanılmaz, doğaya nasıl bir zarar verdiğinden haber olunmayan etkiler var böyle. Ereğli Sazlıkları zaten... Şu an toz hortumları etrafta uçuşuyor.

Biz geçmişi o kadar iyi bilmiyoruz ki gelecekte nasıl bir şey bekliyor bizi haberimiz yok ama verilere bakarak konuşursak şu an gidişat tabii ki hiç iyi değil; bu hem dünyada böyle hem de Türkiye’de böyle. Bunun küresel ısınmayla da bir bağlantısı var. Şu an çünkü sürekli fikir alışverişinde, bilgi paylaşımında bulunduğumuz insanlar dünyanın her yerinden alarm veriyor. Biz bozkır kuşlarımızın

ve göl kuşlarımızın, sulak alanlarımızdaki kuşların çok ciddi oranlarda azaldığını düşünüyoruz. Gözlemciler arttığı için mesela Elmabaş patkanın tamamen ava kapatılmamasının sebebi -belki siz de biliyorsunuzdur- kış ortası su kuşu sayımlarının elmabaş patkalarını çok artırmış olarak göstermesi. Çünkü on sene önce, on beş sene önce toplam 100 kişiydik. Belki kış ortası su kuşu sayımını yapan 10 kişi vardı yani, şu an bin kişi araziye çıkıyoruz belki ve çok daha fazla alanı aynı anda, eş zamanlı gözlemleyerek daha gerçekçi verilere ulaşıyoruz. Ama bu, onun azalmadığı anlamına gelmiyor. Merkez Av Komisyonunda hocamız Profesör Ahmet Karataş bunu dile getirdi. “Ama yok, verilere bakarak konuşuyoruz.” diyor.

BAŞKAN – Aynı kuş birkaç kere mi sayılmış oluyor, envantere girmiş oluyor. Aynı kuşu birkaç kişi fazla gördüğü için...

KUŞ GÖZLEMCİSİ EMİN YOĞURTÇUOĞLU – Yok, öyle olmuyor şu anda ama daha fazla göz baktığı için yani eskiden 10 kişi bakıyordu... Zaten düşünün kaç tane sulak alan var, hepsine aynı anda yetişmesi mümkün değil, o yüzden sayılar daha az çıkıyordu. Yani sayılabilen alan sayısı azdı ve eş zamanlı bakılabilen yer sayısı azdı. Şimdi Hirfanlı Barajı'na gidiliyor mesela, üç noktada aynı anda sayım yapılıyor, böylece karışma ihtimali minimum seviyeye düşüyor ama tabii doğal olarak sayılar çok artıyor. Mesela Merkez Av Komisyonu bunu bu şekilde dile getirdiğimizde algılayamıyor ve diyor ki: “Onun sayısı artıyor, vurulmasında bir sakınca yok.” Ama küresel ölçekte baktığımızda ciddi anlamda azalma olduğunu biz görüyoruz.

Yani sulak alanlar için tabii ki çok daha uzun konuşmak gerekiyor, belki onu başka bir zaman...

BAŞKAN – Bu konuda sizin kuş gözlemcileri olarak devletin bu konularda karar alması ve uygulama yapması gereken birimlerle iş birliğiniz var mı, böyle bir çalışma şekliniz var mı uyarıcı nitelikte, yok gösterici nitelikte?

KUŞ GÖZLEMCİSİ EMİN YOĞURTÇUOĞLU – Ben açıkçası çok şahsi başladım bu olaya.

BAŞKAN – Bireysel mi gidiyor bu işler hep şu ana kadar?

KUŞ GÖZLEMCİSİ EMİN YOĞURTÇUOĞLU – Açıkçası bireysel özverilerle açıkçası oluyor ama tabii ki derneklerin çok fazla rol aldığını söyleyebilirim. Mesela kış ortası su kuşu sayımlarını uzun süreler boyunca dernekler yaptı, mesela Doğa Derneği gibi dernekler. Ama ne kadar etkili oluyorlar emin değilim. Bu sizin dediğiniz, bahsettiğiniz konu üzerinde. Ne kadar biz bir şeyler anlatmaya çalışsak da kendi bakış açımızdan, birazcık hayvanseverlerin değişik bir pozisyonu gibi algılanıyoruz hani zamanla. Çünkü empati kuramıyoruz. Benim burada aslında çok daha derin noktaya girmemin sebebi o, empati kurdurmak için eğitim verilmesi gerekiyor yoksa gerçekten bu çalışmalar kanunla olacak şeyler değil çok fazla. Çünkü sahada yetkili sayısı az, bunları kontrol edecek insan sayısı az.

BAŞKAN – Sahada süzülerek uçan göçmen kuşların karşılaştığı tehlikelere rastlıyor musunuz? Mesela elektrik tellerine takılma, elektrik tellerinden ölme gibi hadiselerle rastlıyor musunuz?

KUŞ GÖZLEMCİSİ EMİN YOĞURTÇUOĞLU – Biz genelde göçmen sürülerin bu rüzgâr enerjisi santrallerine çarpıp öldüğünü gözlemleyebiliyoruz yakın sürede. Görmüşlüğüm var elimde olarak Türkiye üzerinde çok fazla söyleyebileceğim veri yok. Ama elektriğe çarpıp ölen kuş ya da elektrik dibinde gördüğümüz kuşlar olabiliyor. Bu konularda gözlem yapılması gerekiyor daha fazla bu konuları bilen insanlarla beraber çalışılıp. Süzülen göçmen kuşlarının biliyorsunuz zaten çok fazla tartışmalı konusu var, işte, “Yeni İstanbul Havalimanı olacak mı, olmayacak mı? Çarpacak mı kuşlar?” tarzında. Ama yeteri kadar gözlem yapılıyor ve ben orada İGA'dan aldığım bilgilere göre büyük göçmen sürüleri algılayabilen radar sistemleri kurulmuş, dört tane kurulmuş. Nasıl çalışacağını göreceğiz hep beraber.

Onun dışında, zaten bizim ülke olarak av konusunda etrafımızdaki birçok ülkeye göre daha iyi olduğumuzu düşünüyorum, her zaman olumsuz da bakmayalım. Geçenlerde Lübnan'a gittim, bizim hacı leylekleri -biliyorsunuz kutsal dediğimiz, kimsenin vurmadığı hayvanları- toplu bir katliam yaparak öldürme söz konusuydu. Üzerlerinden geçen her sürüye yüzlerce Lübnanlı fütursuzca, ölümüne ateş ediyorlar ve eğleniyorlar, gülüyorlar. Belki ülke olarak kendi sorunlarımızın dışında kendi etrafımızdaki ülkelere de böyle konularda destek verebilecek duruma gelmeliyiz. Ben orada onu yaptım. Yani birkaç İsveçliyle beraber belediye başkanlarıyla, avcı kulüpleriyle konuştuk. Çoğu insanın da tepkisi "Aa, kuş gözlemciliği mi varmış? Bilmiyorduk. Biz zevk için vuruyoruz leylekleri." Videoları izleseniz gerçekten kan ağlar içiniz ama bizim ülkemizde bence çok daha güvenli bir seyahat gerçekleştirebiliyorlar eğer ki enerji santralleri gibi konuları dâhil etmezsek diye düşünüyorum.

Bir şey daha var... (Bu kısımda ses kaydı yok)

III.- ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELER

1.-Denge Veterinerlik Hizmetleri Temsilcilerinin ve Kuş Gözlemcisi Emin Yoğurtçuoğlu'nun yaptıkları sunumlara ilişkin görüşmeler

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ TEMSİLCİSİ YUSUF RECAİ KANDUR-Odaya 30 tane kedi. Bu sevgi değil. Kendi sevgisini tatmin ediyor.

BAŞKAN – Bazı hayvanseverler diyelim, tüm hayvanseverler öyle değil.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ TEMSİLCİSİ YUSUF RECAİ KANDUR- Yani salmayanlar öyle. Salanlar da var. çoğu suçlu zaten. Bazıları da böyle seviyor. Bir de hayvan ile hayvan sahibi arasında psikolojik bir yakınlık oluşuyor. O yüzden bazı psikologların ve zoologların hayvan tavrı için, psikolojisi için kanuna katkıda bulunmalarında fayda olacak, özellikle doğada yaşayanlar için. Mesela, dövüştürülebilecek bir hayvanı besleyen bir hayvan sahibine 1 milyonluk cezayı uygularsanız ertesi gün sizi vurur. Bir kuşu besleyen ile bir köpeği besleyenin ya da bir başka hayvanı besleyen psikolojisi aynı değil. Dolayısıyla cezalar yazılırken hem hayvan sahipleri hem de cezanın niteliği açısından detaylandırılmasında fayda var. Şimdi, arkadaşın dediği gibi ben de veterinerim ama hayvan için, hayvanları çok sevdiğim için bunlarla çok ilişkide bulundum. Bir kişiyle konuştuğunuzda eğer siz ona ceza yazmak için yanına gidip konuşursanız adli olaylar oluyor ve dosyaya da yazmıştım, ilginçtir, arkadaşla aynı fikirdeyiz. Bazı kişilerin, meslek mensuplarının direkt hayvan haklarıyla ilgili veya hayvanlara zulüm yapıldığında müdahale etme yetkileri olması lazım ya da özel eğitilen kişilerin. Ben de aynı şekilde talepte bulundum. Çünkü siz konuştuğunuzda sen kimsin, sana ne diyor ve adli olaylar oluyor ve bu konuda da adli personel de çok fazla size yakınlık duymuyor, size yardım etmiyor çünkü zaten işi başından aşkın. Yani söylemek istediklerim buydu.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Murat Bey, buyurun.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Ben arkadaşımıza katılıyorum. Bazı hayvansever diye adlandırdığımız insanların sosyal medya üzerinden bunu geçim kaynağı yaptığını kendi bire bir tespitlerim de mevcut, zaten Dengeyle ilgili en büyük problemlerden birisi de bu, Dengenin yanına gelen, gönüllü diye adlandırılan insana ben önce soruyorum, diyorum ki: Sen geçimini neyle sağlıyorsun? Sen nasıl geçiniyorsun? Ki ondan sonra... Yanlış anlamayın, kimsenin hayvanseverliğini yargılayacak değilim ama artık soruyoruz, diyoruz ki: Senin mesleğin ne? Sen nasıl geçiniyorsun, sen geçimini nasıl sağlıyorsun?

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ TEMSİLCİSİ YUSUF RECAİ KANDUR - Araya girmem lazım. Ben de aynı soruyu soruyorum. Çok zengin olanlar özel olarak gelip hafta sonu buna bakıyor, gidiyor, bir ev, bir villa kirılıyor. Bir kısmı da neden bunu yapıyorsun dediğimde, falan, ismi lazım değil. Ayşe Hanım, Fatma Hanım benden daha ileri diye. Yani psikolojik menfaat var. İlla maddi olmak zorunda değil.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MURAT ŞAHİN – Bir de tıbbi literatürde beşerî hekimlerin bu tarz bir nesneye insansı özelliklerin katılmasıyla ilgili bir tespiti var. Aslında bu bir hastalık. Şu anda adı tam aklıma gelmiyor, ben okumuştum daha önce. Herhangi bir varlığa insansı özellikler katıyor, yani kızım, oğlum gibi ve onu onun yerine koyuyorlar. Mesela, ilginçtir, başımıza geldi, kısırlaştırma için söylüyorum, “Yahu bu köpekleri niye kısırlaştırıyorsunuz, annelik duygularıyla oynamayın.” ya da işte “Şunlarla oynamayın, bu köpekleri kısırlaştırmayın.” tepkilerini de çok aldık. Yani aslında bu da bir hastalık. Benim söyleyeceklerim bu kadar.

BAŞKAN – Herkese teşekkür ediyoruz.

KUŞ GÖZLEMCİSİ EMİN YOĞURTÇUOĞLU – Ufak bir ekleme yapabilir miyim çok kısa? Bu rehabilitasyon merkezlerinin artırılmasına dair birkaç görüş gelmişti de bana, onları size okumak istiyorum. “Mesela, insanlar yavru hayvan bulduğunda ne yapacağına dair hiçbir fikir sahibi değil. Çoğu zaman aslında onu oradan alarak kötülük ediyor, bırakması gerekir normalde. Bunlarla alakalı hızlı ulaşılabilecekleri birkaç yer açılmasını, İstanbul’da özellikle ihtiyaç var. Size okumak istiyorum, bir veteriner arkadaşım, Nilay Tezsay, “Martı, karga, güvercin gibi şehir içinde sıkça görülen kuşların bakım ve tedavisini üç noktada spot şeklinde belediye yapmalı, ardından İBB’ye ait Kısırkaya birimine taşınmalı, mesela Kadıköy’e gönülle getirecek, bir hafta kalacak sonra geri dönebiliyorsa doğaya bırakılacak ya da İBB’nin aracılığıyla gece Kısırkaya’daki merkeze bırakılacak. Bunun için bir köpek bahçesini martı için, ötekini karga için, birini de güvencin ve benzeri kuşlar için ayırabilirsek çok iyi olur çünkü bize o kadar çok talep geliyor ki bu hayvanlara bakamıyoruz, bazen bin tane kuş geliyor mesela ve bir gönüllü alınıyor, bir kişi bakıyor sadece. Bakımlarına yetişemediği için de bu hayvanlar maalesef telef oluyor.” diyor. İstanbul, Ankara, büyükşehirlerde bu biraz daha fazla tabii ki. Benim sosyal medya hesabıma da “özellikle üreme dönemi sonrası- inanılmaz sayıda mesaj geliyor, o kadar anons etmemize rağmen “Doğadan almadan önce bir iki saat, üç saat bakın, etrafta annesi, babası olabilir.” Bazen büyümüş bir yavruya çünkü günde sadece beş kere geliyor bir büyük martı ya da “Yerde dolaşan bir martı tehlike altında değildir, hemen alıp da ayırmayın.” gibi bilgileri öyle merkezler de verebilir. Bu konuyla alakalı zaten gönüllü çalışmak istiyor arkadaşlar.

Bu konuda da görüşlerini iletmek istedim.

DENGE VETERİNERLİK HİZMETLERİ TEMSİLCİSİ YUSUF RECAİ KANDUR - Bir de efendim bir şey ekleyebilir miyim?

Millet bahçeleri diye bir kavram var ya, bu millet bahçelerinin büyük bir kısmı bazı havyan türleri için, küçük kuşlar gibi, zenginleştirilebilir, o zaman insanlar sevgisini orada tatmin eder, başka yollara gitmez, daha iyi olabilir.

Bir de insanlarımız, Lübnan’da söylediği gibi Türkiye’de de yapılıyor, rastgele hayvan öldürülüyor, hedef ediyor veya bazı çoban köpekleri için vaşaklar yakalattırılıyor. Hâlbuki dinen bunun hükümleri var, Diyanet İşleri Başkanlığı da eğitimlerde, özellikle çocuklar Kur’an kursuna gelirken bu tür eğitimlerde bulunursa zaten... Müslümanım diyen adam aslında merhametli olması gereken adam ama maalesef... Belki onlar da devrede olursa iyi olur.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ HAYVAN HASTANESİ BAŞHEKİM YARDIMCISI, CERRAHİ ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. OYTUN OKAN ŞENEL – Emin Bey’in, sayın meslektaşımın söylemlerine sadece küçük bir katkı yapmak istiyorum çünkü, evet, yine yaban hayvanlarıyla ilgili de sağlık hizmetlerinde ve rehabilitasyon sürecinde çok büyük eksikliğimiz var. Belediyelerle ilgili süreci hep eleştirdik bu süreçte ama sokakta yaşayan şehir hayvanları ne olursa olsun belediye eliyle sorumluluk onlara verildiği için bir ölçüde hizmet alabiliyorlar. Yaban hayvanları tamamen Tarım ve Orman Bakanlığının elinde kaldığı için ve Türkiye’deki bunlara yönelik klinik ve rehabilitasyon merkezi sayısı yeterli olmadığı için de gerçekten hizmet sunulması çok çok kısıtlı kalıyor. Özellikle de sayın meslektaşına şuradan destek vereceğim, bunu sanırım daha önceki konuşmamda dile getirmiştım ama millet bahçelerinde ya da başka parklarda, daha ilçelerin parklarında da bu gerçekleştirilebilir. Örneğin ben kendi örneğimiz üzerinden gideyim, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesinde bize gelen yaban hayvanı sayısı yılda 2 binin altına düşmüyor ve çoğu da Tarım Bakanlığı eliyle getiriliyor bunun, olan protokolden dolayı ve iyileştiremediğimiz hayvanlar. İyileşen doğasına tekrar kavuşuyor ama iyileştirelemeyen hayvanlarla ilgili sürdürülebilir bir sistem olmadığı için bu sergileme belki sağlıklı hayvanın sergilenmesi değil ama yine görsel olarak o fikri verecek, belki hayvanların çok rahatsız edilmeyeceği ortamlarda ama bir barındırma ortamına gerçekten çok büyük gereksinim var. Belki böyle bir yasa çerçevesinde en azından onların da hayatlarını daha güven içinde sürdürebilecekleri...

Bir de küçük detay, yine daha önce arz etmiştim, saksakan, güvercin gibi hayvanlar yaban hayvanı ile şehir ve av hayvanı arasında bir yerde sıkışıp kalıyor. Bununla ilgili de bir net tanımlamayı koyabilirsek o zaman sorumluluk da biraz daha net verilmiş olur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sağ olun.

Bugünkü Komisyon toplantımız bayağı verimli geçti. Katılan herkese ayrı ayrı teşekkür ederim, sağ olun.

Kapanma Saati: 17.27

